

Türkmenistanym
(Watan hakynda goşgy)

Sahawatyň salamyňdan duýulýar,
Salamda ýüregiň gyzgyny bardyr.
Synaga salynýar äden ädimiň—
Oturyp-turmaňam düzgüni bardyr.

Gep-sözüňem ölçegi bar bu ýerde,
Az geple, kän diňle — şygaryň seniň.
Güler ýüzüň çytlmasyn gelene,
Eliňden gitmesin ygraryň seniň.

Gursagyň sabyrly, kalbyň şahandaz,
Ýeriň bereketli, gögüň güneşli.
Gurşunly kenek dek agras türkmenim,
Il-günüň bar maslahatly-geňeşli.

Pyragynyň parasadyn, pähimin.
Howa ýaly sorup alýan Diýarym.
Garaşsyz bir döwlet bolduň sen bu gün,
Ak ýürekden gözüň aýdyň diýýärim.

Hydyr gören guba çölüň göwsünde,
Yzarlaýan babalarymyň yzyny.
Daşlyň oýundaky mawy
ýowşanyň
Müň menzilden alýan näzik ysyny.

Seni öler ýaly söýmeýän bolsam,
Bu zatlary edip bolmaz ahyry!
Ak çägäňe ýüzin ýatyp sygynsam,
Ne-hä gussa galýar, ne-de agyry.

Müň ýyllardan galan miniralarda
Eliň görýän tapylgysyz ussanyň.
Gadymy höwürtgäm, nowça döwletim
Eý, meniň sähraýy Türkmenistanym!

Taryhyň ýüz gulaç guýular ýaly,
Çümüpdür geçmişiň çuňluklaryna.
Diňe şu toprakdan ömür sürmegi
Arzuw edýän agtyk, çowluklaryma.

Ynanýaryn, bu keremli toprakda
Entek beýik-beýik ogullar dörär.
Pes belent kişiniň öňüne düşmez,
Ýaş kiçi ýaşulyň yzyndan ýörär.

Agzybirlik arzuwyňa ýetirsin,
Agzybirlik owal-ahyr isläniň.
Alnyň açyk bolsun, ýollaryň abat,
Eý, eziz döwletim — Türkmenistanym !

Goşgular başy

Bir-birine göwni ýetsin, ynsanyň,
Öz kemine bir azajyk uýalsyn.
Aklyň-a bar welin, ýöne goýalsyn,
Şeýleräk türkmeni göresim gelýär.

Ýokarrakda bolsun gyşyk geplerden
Döşe kakman, goý, öwrensini köplerden.
Öz-özüni arassala galplardan,
Şeýleräk türkmeni göresim gelýär.

Erkek erkek bolsun, aýalam aýal,
Iňňän gadymlardan gelýändir bu ýol.
Gursagyňda hyjyw, başyňda hyýal,
Şeýleräk türkmeni göresim gelýär.

Il bolsun, atyny ýeke çapmasyn,
Unutmasyn şol gadymy çatmasyn.
Ýöntemligi çenden-çakdan ötmesin,
Şeýleräk türkmeni göresim gelýär.

Görogly haýbatly, hemlesi bolsun,
Goý, agrasy bolsun, ýeňlesi bolsun.
Ýöne her kişiň öz kellesi bolsun,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Agzy aşa ýetse aýnaman bilýän,
Synaga salynsa ownaman bilýän.
Özüni oýnatman, oýnaman bilýän,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Geplenýän gep, edilýän iş — saz bolsun,
Ýüreklerde iman, sözde duz bolsun.
Derleýän kân, gürleýäni az bolsun,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Seniň, mähekdaşyň agzybirlikdir,
Gedemlik etme, ol köre-körlükdir.
Bir baýdaga gulluk etmek ärlikdir,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Öňe gitjek bolma, unudyp yzyň,
Türkanarak bolsun geliniň, gyzyň.
Bize hemaýat ber, eý, Allam özüň,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Pähimiň, paýhasyň gadyryn bilýän,
Öz aslyny bilýän, pederin bilýän.
Umuman özüniň ederin bilýän,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Biri-biriňi bagryňa bas, dogan diý,
Hemmejämiz şu toprakdan dogan diý,
Gözel geljegimde gözüm eglendi,
Şeýleräk türkmeni göresim gelyär.

Galkynyş

Taryh alyslardan — daşdan başlanýar,
Baharyň binýady gyşdan başlanýar.
Beýik iş kelleden — başdan başlanýar.
Egňiň ýokarsynda ser bolsun türkmen.

Açyk ýüregiňe bar, açyk eliň bar,
Dünyäň dört künjünde gidim-gelim bar.
Ata Watanyň bar,
Ene diliň bar,
Diliňden dökülýän dür bolsun türkmen.

Gerçekler bolupdyr meşhurdan meşhur,
Göwnüň açyk bolsa, iş bolmaz müşgil.
Haýyr işler bilen bolawer meşgul,
Ownamasyn, mydam ner bolsun, türkmen.

Nakylyň bar: Toýa gitseň, doýup git,
Bir pula däl — pähimlere uýup git.
Aýbyň bolsa, şu asyrda goýup git,
Ýapyşan işiňe jür bolsun, türkmen.

Geçdiň ruhy sütümlerden, horlukdan,
Hudaýym saklasyn, köre-körlükden.
Zyýan çeken dälsiň agzybirlikden,
Agzyň elmydama bir bolsun, türkmen.

Ýalandan ýadadyk,
Indi Çyn gerek,
Aň-düşünje, akyl-paýhas çuň gerek.
Ynam, iman hemmesinden öň gerek,
Ähli zadyň ýerbe-ýer bolsun, türkmen.

Ene dilim

Hallaryň neneňsi,
Taplaryň niçik
Eziz ene dilim, mähriban dilim?
Gel, söhbet edeli açykdan-açyk,
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Ýüz mün öwüşginden örülen desse
Şahyra — şygyr sen, gürrünçä — kyssa,
Ak säheriň nury ýaly arassa —
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Sen meniň gazabym, sen meniň näzim,
Ýüregimde gaýnap çykýan owazym.
Babalardan miras galan ýalňyzym —
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Halaldan halal süýt emeniň dili,
Eý, ynsabyň dili, ynamyň dili.
Uzalmasyň saňa ýamanyň dili,
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Daňyň çygy, säherleriň süýdi sen,
Sallançakda meýmireden hüwdi sen.
Doň kalby eredip bilýän jady sen,
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Iň agyr günlerde batamda oýa,
Öz dilimde nalyş etdim Hudaýa.
Seni zaýalasak — özümüz zaýa,
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Söýýän, söýýän diýip dilime alman,
Harlansaň — aglaýan, gülleseň — gülýän.
Ýaşaweri hernä, saralman, solman,
Eziz ene dilim, mähriban dilim.

Bu topragyň ogly bolup ýaşamak

Bu topragyň ogly bolup ýaşamak
Ýeňil iş-ä däl, söwer ogullar.
Siziň babaňyz-a Magtymguludyr,
Bilýänsiňiz, aňryňyzam oguzlar.

Müň gowgany geçirendir başyndan
Bu topragyň dereleri, kölleri.
Göroglylar, Keýmir körler bolupdyr,
Bu topragyň beýik penakärleri.

Bilýänsiňiz, bu topraga siňipdir
Zakgun ýaly ajy ýaşlar, al ganlar.
Umydyny size goýup gidipdir,
Bu topragyň agysyny aglanlar.

Bu topragyň ogly diýdirmek üçin
Çabgajyk däl, siňňin ýagyş bolmaly.
Awusy, agysy, namysy bolup,
On iki süňňüň bilen bagyş bolmaly.

A siz kim bolýaňyz, ýeri, ýigitler,
Gözüňiz ýip-ýiti, sesiňiz gaty.
Şunça syn etsemem tanap bilmedim,
Siz kimiň perzendi, kimiň ymmaty?

Älhepus, bar zady bilýärsiňiz-de,
Diňe özüňizi bilýärsiňiz.
Beýle naşy, beýle kiçginekäňiz,
Nädip şunça goçak gürleýärsiňiz?

Ýok-la sizde bu topragyň gylygy,
Onuň keşbi, onuň mähri, tagmasy.
Bu ýerlerde nädip peýda bolduňyz,
Bagyşlaň, ýöne siz kimiň dogmasy?

Haýrandyryn, başga-başga ýerlerden
Geläýen-ä däl, siňiz-dä ýerlemän?
Bu toprakda gägirýäňiz — şolam bes!
Bu topragyň adyndan bir gürlemän!

Eý Huda, bu niçik ahwalat boldy:
Azdykmykak ýa-da aýnap ýörmükäk?
Şer işlere, günälere göýdügip,
Keremli toprakda ownap ýörmükäk?

Öwünýäs biz arkadag bolup duran
Magtymguly atly taňrymyz bilen.
Ýöne haçana çen ýaşadarlarka
Özümüz däl, diňe aňrymyz bilen?..

Garaz, kimiň kimdigi

Garaz, kimiň kimdigi
Ahyrsoňy bilinýä.
Bilmän geçsek näderdik —
Şükür, Elhamdülillä!

Gowy, gowy zatlary
Görseň ýürek ýylynýa,
Görmän geçsek näderdik —
Şükür, Elhamdülillä!

Bu dünýäde aglanýa,
Bu dünýäde gülünýä,
Gülmän geçsek näderdik —
Şükür, Elhamdülillä!

Gözi ýaşlyny görsem,
Ýürek-bagrym dilinýä.
Dilinmese näderdik —
Şükür, Elhamdülillä!

Kişä ýagşylyk etseň,
Ýagşy sözler diýilýä.
Diýilmese näderdik —

Şükür, Elhamdülillâ!

Biri dünýäden gitse,
Ýene biri dogulýa.
Dogulmasa näderdik —
Şükür, Elhamdülillâ!

Gözüň bilen görüýär,
Ýürek bilen duýulýa,
Duýulmasa näderdik —
Şükür, Elhamdülillâ!

Ýazgardyňam, eý Alla!
Ýalkadyňam, eý Alla!
Ýalkamasaň näderdik —
Şükür, Elhamdülillâ!

Bizi goldap bu günlere ýetirdiň

Bizi goldap bu günlere ýetirdiň,
Kadyr Alla, özüň ýene medet ber.
Huzuryňda kabul bolsun dilegim:
Uly pähim, kiçilere edep ber.

Eşretem eçildi ýyllarym, aýym,
Ezýetdenem ýetik berildi paýym.
Herne senden daş düşmedim Hudaýym,
Öňde görjek günlerime sähet ber.

Nämäň ýalandygy, nämäň çyndygy,
Kimiň düzüwdigi, kimiň şumdygy.
Görnüp durawersin kimiň kimdigi
Agyň, garaň arasynda serhet ber.

Bu topraga däldirin men bigäne,
Geldim ony ömürboýy söýmäge.

Owal-ahyr dogry sözi diýmäge
Gaýrat berdiň, Allam, ýene gaýrat ber.

Biri kesek atsa barýan ýoluma,
Ykbal ony duçar etsin päline.
Ownamazlyk üçin eziz ilime,
Mahal-mahal Göroglyny sowgat ber.

Gurbat gerek menzillerden ötmäge,
Zürýat gerek ömri dowam etmäge.
Ýetilmedik ak daňlara ýetmäge
Yzymyzda galjaklara müddet ber.

Göwünlere giňlik bersin kanagat,
Gözümüzden gaýyp bolsun gabahat.
Görüp dursuň, göçüp barýar tebehet,
Adamlara sabyr bilen takat ber.

Gynansak-da, gökden ýol saldy berim.
Ýerden göterilýär haýadyr şerim.
Belany dep etjek bir seniň emriň,
Ýigde namys, gözellere uýat ber.

Ýagşy äre ýagşy ýarlar nesip däl.
Bu çyn. Ýöne agzap durmak uslyp däl.
Gara garnyň dolulygy hesip däl —
Çep gursaga sahawat ber, ganat ber.

Duşundan geçmäýin toýuň-u-ýasyň.
Biderek gitmesin çeken yhlasym.
Ata-babaň demi siňen mirasym —
Asly halal ojağyma döwlet ber.

Siňňin bolsun ýazda ýagan ýagyşlar.
Indikime sapak bolsun ýalňyşlar.
Maýsa bolup çogup çyksyn alkyşlar,
Saçağyma bereket ber, hümmet ber.

Çisňäp duran damja entek ýagmyr däl.

Ol kim bolýar: çarwa-da däl, çomur däl.
Berjek bolsaň bir bikeşp ömür däl —
Ojar ýaly lowlap duran kysmat ber.

Mertebedir iň bir beýik şygarym,
Biribarym, iki dünýe çyragym.
Öz başymy çarap bilmedik çagym
Bakyýete ugramaga rugsat ber!

Dilleriňde şepagat

Dilleriňde şepagat,
Ýüz-gözüňde sahawat.
Salamat bol, salamat,
Perişdemiň, eý adam?

Agyr günde diregim,
Sen ne beýle birehim?
Iň ullakan soragym:
Sen näme sen, eý adam?

Bilmen nämeden çeşmäň,
Oňmazmysyň uruşman?
Özüň özüňe duşman,
Sen näme sen, eý adam?

Müň menzilden geçen sen,
Dünýäň syryn açan sen.
Men sorayan: haçan sen
Adam boljak, eý adam?!

Halaýyklar, ömrüň ýoly

Halaýyklar, ömür ýoly
Düz däl — бүдүр-сүдүрlidir.

Kişi bardyr — buz ýalydyr.
Kişi bardyr — gadyrlydyr.

Şähtiň açar saba ýeli,
Gönder ondan salamyňy,
Bu gök daglar howalaly,
Dereleri atyrlydyr.

Ýollar aşdym ine-gana,
Şükür Alla, geçdim sana.
Guraklaram bardyr, ýöne
Il hezzetli-hödürlidir.

Hatar-hatar kerwen öten,
Gün astynda ýaýlyp ýatan
Bu Garagum atly Watan
Alalydyr, adyrlydyr.

Tüweleýler sogup ýören
Sähra maňa — bagy-erem.
Bizi ýagty dünýä beren
Guba çöller Hydyrlydyr.

Goşa çynar oturtdylar gapymda

Goşa çynar oturtdylar gapymda,
Kök ursun-da, kemal tapsyn, ylaýym,
Ykbal diňe adamlarda bolanok:
Goşa çynar, çöwsün hernä ykbalyň!

Dürtülen topragyň juda halaldyr,
Arassadyr seni oturdan eller.
Käte depäňizde arlar bulutlar,
Mahal-mahal dalar yzgytsyz ýeller.

Depeden türkmeniň ak günü çoýar,
Aşakdan nem alyp, ýognar damarlar.
Gatlaklary böwsüp, daşlary ýaryp,
Kökleriňiz çuňluklara çümerler.

Saçyňyzy ýuwar siňňin ýagyşlar,
Ak gara bürener juwan başyňyz.
Galkyndyrsyn meniň goja göwnümi
Al-asmana owsun atyp barşyňyz!

Goý, säherler sizi synlap guwansyn,
Bu goýun gözlerim — goşa çyragym.
Allam size ýaman gözden gorasyn,
Gapymda gögeren goşa çynarym!

Ýol ugrunda iki ynsan sataşdy

Ýol ugrunda iki ynsan sataşdy,
Göz gözüň önünde surata düşdi.

Ýürek gürsüldedi, ökje ýeňledi,
Gijeler gözleri uky gelmedi.

Artdy iki kişiň mylaýym derdi,
Olar bir-birini düýşünde gördi.

Gulaklary şaňlap ýada düşdüler.
Bir-birini küýsöp, oda düşdüler.

Pynhan-pynhan ýerde duşulan çagşar
Olary il-günden gizledi baglar.

Ýüregiň önünde ýürek açdylar,
Garaz, şeýdip juda ýakynlaşdylar.

Iki ynsan bir-birine ýar boldy,
Gyz-a gelin boldy, ýigit är boldy.

Bu ýagdaýda hepde geçdi, aý geçdi,

Gelin agraslandy, owadanlaşdy.

Edilen şert käte çyksa-da puja,
Gündiziň öýkesi ýazyldy gije.

Indi aýdaýaýn soň bolan zadam:
Adamdan döredi ýene bir adam.

Adamdan döredi ýene bir adam,
Oňa ömri uzak bolsun! diýdiler.

Toý tutuldy. Adam bary ýygnandy:
Guduraşyp, içdiler hem iýdiler.

Kinniwannja adam welin aglaýar,
Köşeşdirýär diňe enäň emmesi.
Gara çyny bilen çyrlaýar körpe,
Şady-horram galanlaryň hemmesi.

Bu neneňsi waka, niçik ahwalat?
Näme üçin aglaýar ol, gülenok?
Meger, dünýä baş günlüjek gelenin
Çaga bilýär: Ullakanlar bilenok.

Owadan Gün dogup gyzył çog bolup

Owadan Gün dogup gyzył çog bolup,
Bägül haýran galyp, agzyny açsyn.
Şahasyndan guşlar ören çynaryň
Damjalary ýere paýyrdap düşsün.

Ýaşyl ýaýlalarda göterilen buglar
Ümür bolup çöksün baýryň gerşine.
Aňk bolsun duýgusy inçelen adam
Ýere-göge nur çäýylyp durşuna.

Hol aşakdan ýylan ýaly tovlanyp,
Baýryň depesine ýelmeşen ýoda.
Ortasyndan üzlen urgan şekilli

Şeýdip asylsyn-da, dursun howada.

Birdenem, Gün bulutlara duwlanyp,
Daglaryň etegi garalsyn gitsin.
Pöwrizäň üstünde gök gübürdände
Ýyldyrym ýagtysy Ýerbende ýetsin.

Ah, men neneň söýýän ýazyň çagbasyn.
Suwmonjuklar depä degip döwülsin.
Ýagsyn ýagyş!
Ýagsyn ýagyş, tozanlap
Asmana suw akytsyn.
Zemin ýuwunsyn.

Ak gyşlarda çopantelpék gar ýagsyn,
Ýerler doňup ýatsyn garyň astynda.
Meniň ýaşyl Tugly Türkmenistanym
Ýaşasyn dört pasyl nuruň astynda.

Ap-ak Aşgabadýň metjitlerinde
Adamlar hatardan dursun namaza.
Biribaryň ady bilen nem alsyn
Doňy çözlüp, ýumşap başlan Zamana.

Daşlynyň oýunyň eteklerinde
Köpelsin ýene-de towşan yzlary.
Gyzylly şaý ýaly asylly bolsun
Bu buýsançly halkyň gelin-gyzlary.

Sen gurşunly kenek ýaly agras bol.
Gudurama, türkmen.
Aýnama, türkmen.
Dünýäň eşretinden bolma binesip
Sür döwrany!
Ýöne ownama, türkmen!

Gerbiňdäki ak bedewiň buýsanjyn
Syndyrmasyň kesekiniň jylawy.
Egsilmesin alty ganat öýleriň

Ak bugdaýly alty putluk çuwaly.

Meniň indi dünýä injek agtygym
Gapysyna gulp urmaly bolmasyn.
Her gün ady bilen ýatyp, turdugym —
Beýik taňrym seni gözden salmasyn!

Dünýe-hä owadan

Dünýe-hä owadan,
Durmuş jadyly.
Bir ömürde bu zatlardan ganmak ýok.
Ýöne bolýan oýunlara syn edip,
Özüň öňki özüň bolup galmak ýok.

Namart merde sapak berer sakyrda,
Pes-beýiklik hakda gürlär oturar.
Paýhas päki dek ýiti danalar
Akmakdan utanyp derlär oturar.

Düýnem ýaradana jort atyp ýören
Bu gün selle oranandyr başyna.
Sen diliňi dişläp, başyňy ýaýkap,
Geň galarsyň onuň bolup ýörşüne.

Bir gün geň galarsyň... Iki gün...
Üç gün...
Dördünji gün öwrenişer gidersiň.
Bäşinji gün biri alnyňdan çykar
Sen ýakaňy tutup, toba edersiň.

Märekä baş egip, salam berýändir,
On adam barýandyr daşyny gallap.
Walla, bu şol pylanyl-aý diýersiň,
Ýene-de yzyndan nazaryň ýollap.

Hawa, ol şo-ol pylanydyr — tanapsyň —
Towuk görse ütüp ýören ýelekçi...
Indi bolsa... görüp dursuň özüňem,
Yzynda märeke,
Daşynda sakçy.

Bu nähili beýle bolýa, haw diýip,
Jibrinersiň, oda-köze düşersiň.
Bir gün geçer,
Iki... üç... dört gün geçer,
Bäşinji gün eýýäm öwrenişersiň.

Hawa, bu gün ýokuş gören zadyňa
Ertesi gün eýýäm kaýyl bolarsyň.
Soňkusy gün at diýseler eşege,
Sen tassyk etmäge taýyn bolarsyň.

Indi hiç zat seniň parhyňa däldir,
Ýöne bir ýylgyryp oturansyň sen.
Elbetde, ölmeseň ýaşar ýörersiň,
Öz-özüňi welin ýitirensiň sen.

Hawa şeýleräjik dünýe — bu dünýe,
Ömür gysga, eşretinden ganmak kyn.
Ýöne bolýan oýunlara syn edip,
Özüň öňki özüň bolup galmak kyn.

Ullakan şäherde janyn ynanýan

Ullakan şäherde janyn ynanýan
Bir dostum bar,
Aman bolsun, sag bolsun.
Ullakan şäherde meni ýigrenýän
Bir adam bar.
Aman bolsun, sag bolsun.

Bu şäherde meni ýakyny saýyp
Ýören del adam bar,
Başy dik bolsun.

Bu şäherde meni keseki saýyp
Ýören ýakynym bar,
Başy dik bolsun.

Bu şäherde meni söýüp ýören bar.
Sag-salamat bolsun,
Minnetdardyrn.
Meni görse ýüzün sowup ýören bar,
Sag-salamat bolsun,
Minnetdardyrn.

Başga bir tanşym bar, ýagşy-ýamandan
Hiç kime hiç bir zat diýenogam ol.
Sebäbi hiç kimi ýigrenenogam,
Ýöne hiç kişini söýenogam ol.

Takdyr meni şu adamdan gorasyn.
Beýikler maňa o diýen ýat däl.
Köpi gören bu köneje dünýäde
Ýigrenmek diýeniň täze bir zat däl.

Dünýä juda mätäç merde

Dünýe juda mätäç merde,
Derman bolup ýara derde.
Alkyş, sogap ýatmaz ýerde,
Kasas galmaz kyýamata.

Guly bolma men-menligiň,
Ýokdur diýme, bardyr kemiň.
Dag ýarýanam bolsa demiň
Mätäçsiň sen hemaýata.

Gadryn bilgin ataň barka,
Gizlemegin hataň barka.
Sakla ony sarpaň barka,

Gulak salma mahabata.

Aç gözün, saýgararsyň,
Ejizleme, eýgerersyň.
Ýük çekmegi öwrenersyň —
Gyýa bakma garamata.

Her obada duşar telpek,
Her ilde-de bar bir tentek.
Halk diýmegem bolmaz entek
Bir oýnatgy jemagata.

Ýene-de bir diýjek zadym,
Hak sylasyn öz zürýadyn.
Sena edin Allaň adyn,
Dil ýetirme keramata.

Rowaçlansyn haýyr-yhsan,
Eý, gudraty güýçli Subhan!
Bu dünýäde haýwan, yhsan
Göz dikip dur sahawata.

Agyr ýükler çekdi gerden,
Haka sygnyp gezdim her dem.
Eý takdyrym, gora şerden,
Duçar etme peläketi.

Azmasaň, aýp däl dir meslik,
Bar beýiklik, bardyr peslik.
Geňlemeýän binamyslyk
Meňzeýär bir alamata.

Müzzerilme, çytma gaşy,
Düşse bir gün ömrüň gyşy.
Amanatdyr hemmäň başy —
Heý, şek barmy Adalata!

Diňli obasy. Tarypnama

Diňli obasyna sowulman geçmãň
Barsaňyz Akýaýlaň sebitlerine.
Synyňzyň oturjagyn bilýäriň
Gurşunly kenek dek ýigitlerine.

Söwüşlemek üçin soýulýar öweç,
Guýulary bardyr otuz baş gulaç.
Çyk maýyl günlerde aýakýalaňaç
Ak ürgün çägäniň aňňatlaryna.

Ýiti ojar ody ojakda parlar,
Guşdyrnak gök çaydan göwünler güllär.
Ýaşkiçi diň salar,
Ýaşuly gürlär.
Gulak goýuň berýän öwütlerine.

Agylda mäleşer goýundyr geçi,
Gorküýzeli bolar öýleriň içi.
Bir iş başyndadyr uludan kiçi,
Sataşmarsyň bikär wagtlaryna.

Pälwanlary toýda güýjün synaşar,
Köşek bozlap, enesine ýanaşar.
Gün nury düşende gözüň gamaşar,
Gyzlaryň çepbetew çabytlaryna.

Öý eýesi — bu maşgalabaşylar,
Ardynsa bes — keýwanysy düşüner.
Tez gelinler gaş güldürip ýaşynar —
Bir syn kylyň kaddy-kamatlaryna.

Ýaşyl ýazy, duw-ak gyşlary bardyr,
Gojalaň buýsançly başlary bardyr.
Ellerinde awçy guşlary bardyr,
Galkynsa ýel düşer ganatlaryna.

Ýoluň düşüp, myhman bolsaň bir gezek,
Ýatlarsyň bu oýy uzakdan-uzak,
Işlekli, agaran, selmeli börek...

Ballar gatylandyr owkatlaryna.

Ussalary bardyr, guýy gazarlar,
Çopanlary mal yzynda gezerler.
Gaýnagly şahyrdyr gumly gözeller,
Diň sal läleleriň beýitlerine.

Bu ýerde nesiller arkama-arka,
Şeýdip ýaşap ýörler sygynyp Haka.
Hoşlaşyp gaýdaňda bir doga oka,
Döwletli öýleriň abatlygyna!

Men bu gün ýaplanyp ýatan ýerinde

Men bu gün ýaplanyp ýatan ýerimde
Diňe öz-özümi diňläp oturdym.

Kelle diýdi:

— Kän zatlary gazandym,

Ýürek diýdi:

—Kän zatlary ýitirdim.

Kellä kakdym:

—Ýeri näme gazandyň?

Kelle diýdi:

—Dünýä akyl ýetirdim.

Ýürek diýdi:

—Ana, şonuň üçin-de,

Aýdýaryn-a men köp zady ýitirdim.

Kelle öňem hümläp duran halyna,
Ýokuş görüp özgäň azar berýänin,
Ýürege ýüzlendi: — Sen, goňşy, näme
Ýitiren zadyňy menden görýärmiň?

—Dagy näme? — diýip sojady ýürek —
Elbetde, baryna sen bolduň sebäp.

Men ýenjilýän bendä gol berjek bolsam,
Sen diýdiň:

—Köpeldi bipeýda sogap.

Bir günem bir kişiň gaçyran pulum
Eýesine berjek bolupdym men-ä,
Senem berdirmediň bilimlisiräp,
Diýdiň:
Güýçden gaçdy, köneldi günä.

Beýle gedem dälşiň ahyr birmahal,
Bilýänsiň, jedelden-gaýrydan daşdyň.
Men öňden ýörärdim, senem yzymdan,
Nä ýüz bilen meniň önüme düşdün?!

Kelle oýlanýardy, şonuň üçinem,
Meger, ol birbada bermedi jogap,
Soň diýdi:
—Gör, men-ä harsurup ýörün,
Onuňam bar işi günädir sogap.

...Men käte dikelip, käte ýaplanyp,
Öz-özümi diňläp oturdym biraz.
Ymyzganjak boldum, ýöne bolmady —
Çep gursak sorkuldap berýärdi azar.

Gün

Dünýä döräli bəri
Ýagtyldyp dur dünýäni,
Ýyladyp dur dünýäni.
Dünýä bereket sepip,
Gülledip dur dünýäni.

Men Gündürin diýenok.
Güjeňlänok özüni.
Sylap talap edenok,
Çekdirenok nüzini.

Adam öýkünip bilse,
Öýkünere nusga bar.
Diňlemäge dana bar,

Öwrenere ussa bar.

Süýt süýde meňzesin çagaň hakynda

Süýt süýde meňzesin çagaň hakynda,
Gaýmagyny ýalap, ýagy aýyrma;
Säher turup guwanaýyn ekine,
Gök maýsaň ýüzünden çygy aýyrma.

Danalara baş bolmasyn nadanlar,
Serpaý alsyn diňe ony ödänler,
Bilbiller saýrasyn aladaňdanlar —
Jahandan bu ajap çagy aýyrma.

Bulanmasyn obalaryň çeşmesi,
Ýazlar çyksyn, baglar gülläp başlasyn,
Ynsanyň kalbyna gyraw düşmesin,
Ýüreklerden mähir-çogy aýyrma.

Perzendi men göwni gülgün baharyň,
Ylaýym, boý alsyn sanjan nahalym,
Ata ýurdum — bu gadymy Ahalyň
Maňlaýyndan Köpetdagy aýyrma.

Gelmän näme, döwran — sowuljak bolsaň,
Minnetsiz doýraver doýurjak bolsaň,
Garaz, aramyzdan aýyrjak bolsaň,
Garalary aýyr, agy aýyrma.

Özümiň kimdigim tanajak bolup

Özümiň kimdigim tanajak bolup,
Men taryhy guýy ýaly gazýaryn.
Galyň-galyň kitaplary agtaryp,
Başga-başga dünýälerde gezyärim.

Özümiň kimdigim tanajak bolup,
Öwrenýän atamy, agalarymy.
Özümiň kimdigim tanajak bolup

Synlaýan özümiň çagalarymy.

Tebigaty boýun egdirjek bolduk

Tebigaty boýun egdirjek bolduk,
Oňa boýun egmelikäk özümüz.
Indem gyşymyz kän gyşa meňzänok,
Kän bir ýaza meňzemeýär ýazymyz.

Men ony gabanýan, gabanylşy dek,
Bir buýsançly, bir owadan aýalyň.
Oňa kän göz baksa — howpurgaýaryn,
Käne el degirberse halamaýaryn.

Dagy näme, ynanman

Dagy näme, ynanman—
Ynanýaryn, elbetde:
Bir çümmüjek gowulyk
Bardyr iň bir erbetde.

Şol çümmüjek gowulugy
Görjek boluň, adamlar!

Ýene-de bir hakykat
Bardyr dünýe döräli:
Ak guşdanam tapmak bor
Bir çümmüjek garany.

Şol çümmügi görmänräk
Geçjek boluň, adamlar!

Işleriň gidişi hakda maglumat

Suwa aýak sokdum—
Ýüzäýmek galdy.

Ýaryşdaşym belli—
Ozaýmak galdy.

Bergi edip bildik—
Üzäýmek galdy.

Guýyň ýeri belli—
Gazaýmak galdy.

Buýruk bar. Diňe bir
Çozaýmak galdy.

Meselämiz taýyn—
Çözäýmek galdy.

Ýazyjy-ha bolduk—
Ýazaýmak galdy.

Garagumuň Luw ýyly (1928)

Ak çägäniň üstünde
Asman sepýär nuruny...
Ýazyň ortaky aýy,
Garagumuň Luw ýyly.

Ýerden çaňap göterilen
Ak ýagyşyň buguny
Synlap, çarwalar diýýär:
—Hoş gelipsiň, Luw ýyly!

Boz jerenli, börüli,
Ak takyrly, alaly
Giň sähra suwa düşýär
Garagumuň Luw ýyly.

Şeýdip beýik Çölüstan
Görke gelen mahaly,
Gök gübürdäp, depede
Gutlanynda säheri.

Ýerbendiň san-sajaksyz

Oýlarynyň birinde,
Çola obaň çetinde,
Gara öýüň töründe,

Doglanyňy duýduryp
Jägildediş gaýgyly...
Ýazyň ortaky aýy.
Garagumuň Luw ýyly.

Ömre minnetdarlyk

Ýigit çagy Ýigriminji asyryň
Bu owadan dünýä gelen badyma,
Üstümden sepipsiň baharyň nuryň,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Ýüzlerine sylyp çarwa gelinler,
Aýyň nury ýaly bileklerinde
Hüwdüläp-hüwdüläp ukladypdyrlar.
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Gije ýagys ýuwan gök ýylaklaryň
Tohum edip sepdim monjuklaryňy.
Gök baharyň gübürdisin diňledim,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Ejemi horlaman süýtden aýryldym,
Kakamy ýadatman egninden düşdüm,
Dostlar bilen söhbet açdym, gülüşdim,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Guýulardan guýa göçüp ýaşadym,
Sähraň özi ýaly açyk ýaşadym.
Ine-gana gezdim diňlemän böwrüm,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Ak adamy garalajak bolmadym,
Beýgeljek bolmadym ili peseldip.
Takdyr halas etdi beýle keselden,

Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Yssyda gaýnadym, aýazda boldum,
Aýakda boldum — agyzda boldum,
Ownuk gep-gürründen alysdan boldum—
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Egnimiň üstünde gerip ganatyn,
Ak guşlaryň çawuş çakan halatyn,
Şindem ýatlap ýörün haýran galyplar,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Goşa ogul berdiň tüýs gerek wagty,
Kalbym kanagatly,
Içerim ýagty.
Sakgalym gojaňky,
Çagaňky göwnüm—
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Öz gözlerim bilen syn edýän Dünýä,
Özgäniň gözünden peýdalanamok.
Oýlanamok kişiň beýnisi bilen,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Meniň gerdenimde göteren ýüküm,
Gursagymda çöken azabym, jebrim...
Aý, hawa...
Geçeniň geçdigi bolsun,
Ýok, maňa husytlyk etmänsiň, Ömrüm!

Özünden sorayan:
—Be, senem barmyň?
Özüm jogap berýän:
—Hawa, sag-gurgun.
Diýmek, birneme zat görüpsiň eýýäm.
Bolubilýär.
Dowam ediber, Ömrüm!

Dünýäde hemme zat kämilleşmeli

Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.
Damja dama-dama köle öwrülip,
Yzlar — ýoda,
Ýoda — ýola öwrülip,
Oglanlar gyz är-aýala öwrülip—
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Owazlar goşulyp öwrülýär saza,
Gyş kem-kemden eräp ýazýandyr ýaza,
Ömür köne,
Emma ykballar täze —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Sen gyza bakýarsyň,
Gyz bolsa — saňa.
Ýöne entek söýgi diýlenok muňa,
Otly tamdyr ýaly taplanyp diňe —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Ak daňy atyrýar geçýär-de gije,
Ýeli, suwy adam öwürýär güýje,
Ýaz — tohum sepilýä
Güýzem — netije —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Bilemok, aslymyz maýmynmy ýa däl,
Durmuş näme?
Durmuş — jogap däl —
Sowal.
Günäň garşysyna döräpdür zowal —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Ýamana haý diýip,
Ýagşyny aýap,
Biz kemal tapýarys çeksek-de azap,
Bir zady ýumursa,
Bir zady ýasap —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Ýaşaber dünýäňe ynamsyz bakman,
Kesel köpelensoň döräpdür Lukman.
Bizi howlukdyryp,
Özi howlukman —
Dünýäde hemme zat kämilleşmeli.

Adam

Täzeçe bir many aldy köp zatlar,
Köp zatlaryň öňki manysy gaçdy.
Bir ömürde meniň gören gudratym:
Adam göz önümde çylşyrymlaşdy.

Adam adama dost diýlen sözlere
Müň bir ýerde meniň gözlerim düşdi,
Hernä, şeýle bolsun — neneň ýakymly,
Ýöne welin, adam çylşyrymlaşdy.

Dogry, şindem onuň şol öňki ady,
Dogry, şindem onuň şol öňki keşbi.
Ýöne ol — şol öňki adam däl indi,
Adam göz önümde çylşyrymlaşdy.

Ol juda kän zada akyl ýetirip,
Öz-özünden başga bir syry açdy...
Ýöne ol — şol öňki adam däl indi,
Adam göz önümde çylşyrymlaşdy.

Baýaky aý, ýyllar sogup barşyna
Zamana täze bir akyma geçdi.
Bähbitlisi bolsun — aýdylyşy ýaly —
Adam göz önümde çylşyrymlaşdy.

Köneleriň aýdymy

Eliň-gözüň dert görmesin, ylaýym,
Öýüň abat bolsun, söýäň berk bolsun.
Ýylgyryp gez, ýykylmasyn raýyň,

Söýdügiň — çyn, ýigrendigiň galp bolsun.

Ak süýt emýän ak bäbegim — begenjim,
Guly bolma hergiz hazynaň-genjiň.
Pähim bilen paýhas bolsun ynanjyň,
Bilde kuwwat, goşaryňda gurp bolsun.

Çäkli ömrüň her gününü hasap et,
Her bir işe baş goş, ýöne ynsap et,
Eý, ezizim, ýüregiňde sahawat,
Gözüňde nur, elleriňde erk bolsun.

Ter ýylagy çowlanmasyn epgegiň,
Aýazlarda awamasyn kükregiň,
Kän jepalar çeken bu boz topragyň
Ýazyň elwan güllerine gark bolsun.

Gardaşyň gözüňden bolmasyn gaýyp,
Ak ýar duşsun mertebäňe ylaýyk,
Hanja kowsaň eňip ýören halaýyk
Taplansyn-da, bir buýsançly halk bolsun.

Könebiçim goşgular

Arzym hasyl bolarmy — ýok —
Kim bilip dur,
Belkäm, bolsun.
Ilki bilen diýjek zadym:
Ykbal seni ýalkan bolsun!

Diňe bahar däldir Durmuş,
Synar seni aýazly gyş,
Pese düşme, beýge dyrmaş,
Tutan şahaň mäkäm bolsun!

Bolsun dosta ygtybaryň,
Saýa salsyn eken bagyň.
Ejizlejek bolan çagyň
Daýanara arkaň bolsun!

Basjak ýerňe bakyp siňe,
Git, özüňi ýeňe-ýeňe,
Sen iliňe, iliň — saňa
Elmydama derkar bolsun!

Kem bolmasyn sahawadyň,
Ýaýrap gitsin şahalaryň.
Ahyr gözi ýumjak ýeriň
Şu göz açan ülkäň bolsun!

Güýz

Gum-gukluk bar, başga zat ýok,
Ak derekleň arasynda
Janly zatdan men ýeke-täk,
Ak derekleň arasynda.

Synlap durup, ylla, däli
Ýaprak basan inçe ýoly,
Gezmeleýär güýz şemaly,
Ak derekleň arasynda.

Dymýar ýoda... dymýar howa...
Ne guşlar bar, ne-de owaz.
Humar göwnüm urýar perwaz,
Ak derekleň arasynda.

Bakýan Köne ýola bakýan,
Biri geljek ýaly hökman,
Yz-yzyna çilim çekýän
Ak derekleň arasynda.

Ýatlamalar kalby gyýýar,
Ýürek aglamaga taýýar...
Agyr geçen ýaşlygym bar
Ak derekleň arasynda.

Bu ömrümde işim düşdi köplere

Bu ömrümde işim düşdi köplere.
Salam saldym,
Haýyş bilen ýüzlendim.
Adamlara bagly bolmadyk bolsam,
Belki, olaň gadyryn hem bilmezdim.

Adamlar!
Men Sizi alkyşlaýaryn,
Men Size badagly — mysal kerep.
Şatlygymy paýlaşmaga gerek siz,
Hesretim egsere has beter gerek.

Salamlaşýas köçelerde sataşyp,
El-eli gysanda, ýylaýar ýürek.
Ýola düşsem, ugratmaga gerek Siz,
Ýoldan sowa düşsem, has beter gerek.

Sarpasyn saklasyn adam adamyň,
Galany hiç, galan zatlar biderek.
Dirilikde daýanmaga gerek Siz.
Ölen günüm bolsa has beter gerek!

Ýönekeý hakykat

Bu eýýamda saňa beýik diýmezler
Dagýň depesine çykanyň bilen.
Ynanyň, şahyram bolup bolanok,
Diňe bir edebi lakamyň bilen.

Görgä goýup ýörmäň ýakyn-ýadyňy,
Özüňjik tap öz ýitiren zadyňy.
Il-gün saňa bermez pälwan adyny,
Özüňden ejizi ýykanyň bilen.

Dag däl-dä — bolmasa, dag göwresem bar,
Bagşy däl-dä — ýogsam ýetik sesem bar,
Bolasy ýok senden Mahmyt Esembaý,
Guwdurap bihada bökeniň bilen.

Ullakan däl zady ulaldyp bolmaz,
Aýdan-günden bölüp ýyl edip bolmaz.
Il-günüň göwresin ýyladyp bolmaz,
Ýol üstünde tezek ýakanyň bilen.

Daş depäňe gaçar ýokaryk atsaň,
Yzyňa göz aýla, öňe-de gitseň.
Kerwenbaşy bolmaz ahyr her keseden,
Boýnuna näçe jaň dakanyň bilen.

Bir agsagyň ile bildirmez süri,
Çopan çaşy bolsa — şol ýaman ýeri.
Şunça yhlas edip dökseňem deri —
Depizde zat bitmez ekeniň bilen.

Öwüt

Gelnim, saňa diýýän —
Gyzym, sen düşün.
Isleseň, ýaşynma,
Isleseň, ýaşyn.

Däbem däpdir welin.
Öz işiň bular.
Agzyň ýaşmaksyzam
Sylamak bolar.

Wepaly boljak bol,
Baran öýüňe.
Gussasyny çekiş,
Goşul toýuna.

Ol öý sowuk bolsa,
Ýylatjak bolgun.
Ol öý kiçi bolsa,
Ulaltjak bolgun.

Gelin diýen gelin

Bolsa akyllý,
Tutuş öýe siňer
Onuň ýakymy.

Gelin diýen gelin
Bolanda haýýar,
Çagaň üsti bilen
Ärine gargar.

Sen hyzmatkär dälsiň,
Gaýyn hökümdar.
Gaýyn bimamlamy —
Geple, hakyň bar.

Abraý diýen zady
Aýagyn, gyzym.
Düşümlü bolsun-da
Aýagyň, gyzym!

Göwnüm açýan gözel görnüş

Göwnüm açýan gözel görnüş
Dagdan-düzden aýrylmasyň.
Uly-kiçi edilýän iş
Antdan-sözden aýrylmasyň.

Binamyslyk eden ýerim,
Ýuwsun ony maňlaý derim.
Utaň bilen haýa-şerim,
Hernä ýüzden aýrylmasyň.

Nurlandyryp berlen bagty,
Aý-gün saçyp dursun ýagty.
Ata-ene aýny wagty,
Ogul-gyzdan aýrylmasyň.

Başymyzda — dünýäň işi,
Aýnatmaly akyl-huşy.
Ýnsanlygyň mähek daşy —

Ynsap bizden aýrylmasyn.

Magtymguly

Näçe uzaklardan görenem bolsaň,
Bu günlere gözüň ýetäýdimikän?
Zada haýran galynmaýan asyrda
Saňa haýran galýar goşgyňy okan.

Beýik diýseň beýikdenem ýokarda,
Danadanam on esseräk dana sen,
Öz soragyň bilen sorag bereýin:
Aýt, bu zatlardan başga NÄME SEN?

Iki ýarym asyr ýaşan halyňa,
Şeýle döwrebap sen, şeýle täze sen,
Garaňky geçmişiň parlak ýyldyzy,
Zeminmiň sen, asmanmyň sen, NÄME SEN?

Entek-enteklerem soňuna çenli
Okalmadyk parasatly nama sen.
Muny bilýäs, hawa, muny bilýäris,
Zeminmiň sen, asmanmyň sen, NÄME SEN?

Öz diline eýe eden Ezizim,
Seni okap duýdum sözüň güýjüni.
Hasar bilen Sünt dagynyň üstünde
Görüpsiň sen dünýäniň dört künjüni.

Goşgularyň gudratyna meýmiräp,
Şeýleräjik bolandygyna ynanýan.
Agyr günde seni arka edinsem,
Aljyramda ýene saňa daýanýan.

Dag-u-derýalary dogran tebigat,
Sag bol, Pyragyny bagyşlanyňa.
Sag bol, şeýdip, bu gadymy topragy,
Bu buýsançly halky alkyşlanyňa!

Ýarymlar

Näme bolsa — doly bolsun,
Ýadadym men ýarym zatdan.
Ýarym salawmaleýkimden,
Ýarym gepden, ýarym antdan.

Ýarym salawmaleýkimden,
Ýarym gadyr, ýarym hormat...
Ýok, ýok! Ýa-ha gowy bolsun,
Goý, ýogsa-da bolsun erbet!

Içýakgynjy — aralygy,
Ne hamyrly, ne-de petir.
Bal bolmasa, awy bolsun,
Ýöne özi bolsun bitin.

Ynanjakmy! — ýarymçyk däl —
Durkum bilen ynanaýyn.
Ýarym dostly bolanymdan,
Bitin duşman gazanaýyn.

Ýarym gulluk, ýarym aýlyk...
Kimkä muny oýlap tapan?
Ýarym alym bolanymdan
Goý, bolaýyn doly çopan.

Ajygýañmy — gyzył aç bol,
Doýjakmy — doý doýan ýaly.
Ýarymdanam gep bolarmy,
Bitäý köwüş geýen ýaly.

Daş et, ykbal, gora ykbal
Meni ýarym bagşylykdan.
Bitinje bir ýamanlyk ber —
Geçdim ýarym ýagşylykdan!

Süýjüdenem, ajydanam
Bitin bolsun herne paýym,

Ömri-hä däl, ölümi-de
Ýarym etme, eý Hudaýym!

Kän arzuwlar hasyl bolýar ir-u-giç

Kän arzuwlar hasyl bolýar ir-u-giç,
Bu ýerde zerur zat yhlasdyr sabyr.
Ýaşlyga bakan barýar aý-günler,
Geler mundanam bir has gowy döwür,
Aman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Geň görerler gökden düşen adam dek,
Kim berjaý etmese berlen wadany.
Şeýle döwür geler ynanýaryn men,
Gözläp tapmaly bor haramzadany.
Arman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Diňe öz ýerine geçer bikemal,
Mynasyp ornunda oturar dana.
Adamlar bir sözli, bir ýüzli bolar,
Şeýle boljagyna ynanýan, ýöne...
Arman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Belende pes diýmek, peslik saýylar,
Görüplik diýlen zat görüler aýyp.
Adam adamyny kiçiltjek bolmaz,
Meselem, pylany pylanmyş diýip,
Arman, muny ýa görner, ýa görmen.

Ýasama pul ýaly ret ediler,
Ýasama dostlukdyr ýalan sahawat.
Ynanýaryn: zibilhana taşlanar,
Külke gybat bilen pöwhe mahabat,
Arman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Gyş düşer, ýaz çykar şindiki ýaly,
Ak patrak boluplar erikler güllär.
Muňa juda meňzäp duran çowlugym
Kän-kän eller degen kitabym ellär.

Arman, ony ýa görerin, ýa görmen.

Köçämizde düýnki doglan gyzjagaz
Köçämizden gelin bolup geçende,
Ynanýaryn, bet pällisi az bolar,
Kesesinden syn edýänleň içinde.
Arman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Deňlik gowy,
Ýöne has-da gelşikli:
Erkek erkek bolsa,
Aýalam aýal.
Är deňine göterilip erkekler,
Özünden öňürti gyz-gelni aýar.
Arman, muny ýa görerin, ýa görmerin.

Göwher düşse düşer aýak astyna,
Ýöne, göze iler, ýatmaz ol ýerde.
Biten ýerinde-de güliň gadyry
Bu gün bilinmese, biliner erte,
Arman, muny ýa görerin, ýa görmen.

Işim ugruna däl diýip nalama

Işim ugruna däl diýip nalama
Ugruna bolsun-da diýip, tama et.
Nalamakdan peýda tapan adam ýok,
Goý, umydyň bersin saňa hemaýat.

Bagtlynyň gününe görüplik etme,
Hemmäň bagty çüwsün diýip, tama et.
Ýüzüňi ýagta tut,
Päliňi ýagşa,
Ak niýetiň bersin saňa hemaýat.

Biri saňa töhmet atsa — özüniň
Şol töhmete uçramagyn tama et.
Şondan başga zat isleme,
Bolany

Sen-ä sag bol,
Bolsun olam salamat.

Guzy dogdy

Guzy dogdy.
Ene goýun ynjaldy.
Bu ýerde hiç täzelik ýok, geňlik ýok.
Biz durmuşda gowy görýäs deňligi,
Ýöne tebigatda beýle deňlik ýok.

Guzy guzy ýaly,
Yraň atyp dur,
Gözleri gamaşýar sähraň gününe.
Ýöne welin, ýyldyrap dur endamy
Misli tylla sepilipdir tenine.

Ol, elbetde, göze ildi bada-bat,
Ol guza dikildi hemmeleň gözi.
Gijäň göze dürtme tümlüğinde-de,
Lowurdap ýanyp dur üýtgeşik guzy.

Görjek bolup onuňky dek öwüşgin
Guzularyna göz aýlaýar eneler.
Garaňky ýatakda bolsa nur saçýar,
Ala-böle ýaradylan janawer.

Ine şonda gördi töwerek-daşdan
Özüne ýigrençli garaýan gözi.
Şeýdip görüplige sebäp bolanyn
Näbilsin bigünä, üýtgeşik guzy.

Enesi dogurdy, gökden gaçmady,
Ýok, bu ýerde üýtgeşik bir geňlik ýok.
Özgelerem indi şo boljak bolýar,
Ýöne nätjek tebigatda deňlik.

Hiç neneň däl adam

Sermest bahar gelip baglar güllände,
Men ondan soradym:
—Taplaryň niçik?
—Hiç neneň däl, ganymatdyr — diýdi ol.
Özge zat diýmedi aýykdan-aýyk.

Ot-ýalynly tomsuň tüp yssysynda
Men ondan soradym:
—Hallaryň niçik?
—Hiç neneň däl — diýip, jogap berdi ol.
Başga zat diýmedi aýykdan-aýyk.

Ýapraklar saralyp güýze düşen çagy
Men ondan soradym:
—Ýagdaýlar niçik?
—Hiç neneň däl — diýip, jogap berdi ol.
Ýöne pyşgyrmady aýykdan-aýyk.

Aýazly gyş geldi çarhlap dişini,
Men ondan soradym:
—Hal-ahwal niçik?
—Hiç neneň däl — diýip, jogap berdi ol.
Ýöne zat diýmedi aýykdan-aýyk.

Düşünip bilmedim hiç neneň däle,
Bu sözden çykaryp bilmedim many.
Ýöne dile geldi durdy bu sözler,
Ýada salan wagtyň ýañky bendäni.

Birden gürum-jürum boldy ol adam,
Yzynda ne gürrüň galdy, ne gybat.
Bir men käte öz içimi gepleýän:
Niredekä hiç neneň däl, ganymat?

Kerim şahyr

Kerim şahyr!
Bu gün altnyş ýaşyňy
Döwletli öýünde bellemelidik.

Güýzüň bu agşamyn elmize alyp,
Gaşyňda oturup güllemelidik.

Başmyzy aşak salyp otyrys,
Aramyzda sen ýok,
Sen örän daşda.
Günämiz ýok ýere müýnürgeýäris,
Günämiz bar bolsa... onam bagyşla!

Günäkär dünýäde bigünälini
Tapmagam kynmyka diýýän aslynda.
Beletsiň-le nädip ýaşalýanlygyna,
Bu jepasy ýetik Ýeriň üstünde.

Özünden bir gez hem beýgelip bilmän,
Galýar adam diňe adamlygyna.
Ökünenok sanalgysy dolýança,
Juda aýyp ädimler ädenligine.

Mümkin, soňky demde ökünýändirem,
Mümkin ökünýändir. Ýöne welin giç.
Adam adamlardan gizlin ýaşaýar
Ömrüniň iň soňky demine deňiç.

Garaz, täze zat ýok öňki-öňkülik.
Şol ozalky heňňam,
Şol öňki akym.
Gözüň bilen görüp gidişiň ýaly, —
Gyt zat şindem ynsap,
Bol zadam akyl.

Sen telefon sesem ýeter ýerde däl,
Dostum!
Kerim dostum!
Sen iňňän daşda.
Bizden göwne alan zadyň bar bolsa,
Taňrynyň haky, üçin, şony bagyşla!

Öňler öýsüzlikden özelenerdiň

(Gurbanýaz Daşgynow)

Öňler öýsüzlikden özelenerdiň,
Şükür, indi tünegiň bar, tünegiň.
Indi lezzeti-de ap-aýrydyr-la,
Gök çayyň başynda edýän pinegiň.

Aratjanyň bolsa palaw bişirer
Künjiniň ýagyny gazyň oduna.
Bir ýanynda ogluň, birinde gyzyň,
Beýle döwlet düşüpmidi ýadyňa?

Ýalançyda başga näme kemiň bar —
Ýöne inňirdejek bolýaň-la ballym?
Türkmeniň sözünüň gadryny bilýän
Nowruz gary ýaly arassa dilim!

Durmuşyň şindiki dolulygynda
Durmuşdan nalamak külli günädir.
Sebäbi, bu zeýrenjiňe degmeýän
Soňy pakja baş günlüjek dünýädir:

Saňa göwni ýetmeýänleň köpüsi
Özüňem bilýänsiň, özüňden pesdir.
Ýetimligi ýeňip, hossar çykaňsoň,
Kiçelip ýörmegiň goý indi, besdir!

Agşam ýatsaň Şükürim bar diýip ýat,
Ertir tursaň, Şükürim bar diýip tur.
Inim, muny Berdinazar diýenok,
Muny birçak Magtymguly diýipdir.

Men dünýäde täze bir zat görmedim,
Aýdylmadyk sözem ýok bu dünýäde.
Bize saglyk bilen sahawat gerek,
Göz dikmäli inim, başga bir zada.

Bu ömürde ep-eslije zat gördük

Bu ömürde ep-eslije zat gördük,
Ýakyndanam mähribanrak ýat gördük,
Özi garyp, ýöne göwni şat gördük —
Gara ak bolupdyr diýip eşdemok.

Kä ondan, kä mundan öwüsýär şemal,
Azgyna ahyry tapylýar zowal.
Öwüt-ündew bilen — asly bikemal
Kemal tapanmyşyn diýip eşdemok.

Synlap bu dünýäde töwerek-daşy,
Eşitsem-de her hiliräk myş-myşy,
Gara gazan ýaly şar gara kişi
Duw-ak bolaýypdyr diýip eşdemok.

Söýýäniň ýalandyr özge ynsany —
Onuň üçin ýakyp bilmesen jany.
Gördüm, Akmakdyryn diýýän danany,
Akmaklaryň beý diýenni eşdemok.

Şeýleräk bu dünýe, şeýleräk durmuş!
Haýrandyryn: akly dolumy ýa boş —
Hemmeleriň öz-özünden göwni hoş,
Şükür, Kemim bar diýeni eşdemok.

Awtoportret

Tebigatym tebigy,
Zat ýok emeli.
Çölden geçen häsiýetmi?
Şoňa çemeli.

Geçirdim ýaş başymdan
Gara gyşlary.
Gönümelden çynlakaý
Garaýyşlarym.

Ýüpekleç pamyk ýaly,
Ýüregim ýumşak.

Zannyýamana — zabun,
Ejize-gowşak.

Öz ýabany buýsanjym —
Iň gymmat zadym.
Familiýam ikigat,
Ikigat — adym.

Saklanypdyr durkumda
Sähra tezligim.
Kän horlaýar özümi
Oňşuksyzlygym.

Akmagydyr samsygy
Bagyşlaýaryn.
Ýarymçyk adam bilen
Oňuşmaýaryn.

Oňşugym ýok galp bilen,
Ýalan söz bilen.
Bir kelläň astyndaky
Iki ýüz bilen.

Bulary görmek halys
Degýär degnama.
Haýpym gelýär deýýusa
Başyn egýäne.

Haramadyr karama
Awap dur köňül.
Ýok, ýok, maňa-ha Durmuş
Düşenok ýeňil.

Bu ajap gün bir goşgy

Bu ajap gün bir goşgy
Ýazmak oňmak — jenaýat.
Ylham, eger bar bolsaň,
Hemaýat ber, hemaýat.

Ýogsa galar armanym,
Bir zat çyrşawer, hanym.
Ýazanymdan ýazmanym
Gowumy ýa, jemagat?

Däl diňe gonararym,
Goşgy — namysym — aрым.
Ýok bolsa hyrydarym,
Kyýamat bu, kyýamat.

Bilýärin men, biderek
Bökmez, sojamaz ýürek,
Dünýä Adalat.gerek,
Adama-da sahawat.

Ömrümboýy, eý aman,
Gaýtalaýan ýadaman:
Adam bolup adama
Etmäweri hyýanat!

Töhmet etseň, ýa toba —
Baryn alyp hasaba,
Ynsaby bar ynsana
Berse ýagşy hasabat.

Diňle dünýäň gohuny —
Görüp dursuň ahyry.
Ýüregiňde agyry,
Egniňde-de garamat.

Adam, adam, eý adam!
Sarpasyn tut bu adyň.
Miwe bersin myradyň,
Sen sag bol,
Men — salamat!

Çuň ýürekden çykan Salawmaleýkim

Çuň ýürekden çykýan Salawmaleýkim
Nirde sen Waleýkim salamyň bilen?
Howlukman soralyp saglyk-amanlyk,
Yzyndan aýdylýan kelamyň bilen?

Salamlaşan çagy ýylnardy üşän,
O mähirden indi galdymy nyşan?
Beýle-de bir salam bolar oguşýan —
Bir menzilden goluň bulanyň bilen.

Men-ä salam berdim adam şekilli,
Ol çala baş atyp menden bukuldy.
Gelşiksiz iş eden ýaly ökündim,
Galyberdim özüm salamym bilen.

Salam berdi welin, goňşymyz häli,
Sowukdy nazary, teňdi ahwaly.
Şeýle sowuk — ylla gürleşen ýaly
Özgä göwün beren aýalyň bilen.

Eý, gadymy salam — höwrügen hemram!
Bu bolýan zatlara özüm-ä haýran.
Soňy düzüw bolup baksadyň hernä,
Ýene-de şol öňki jemalyň bilen.

Ykbala

Arzuwym o diýen ullakan zat däl:
Altyn däl, maşyn däl, ýa uçar däl,
Owadan jäjek däl, ýasama at däl,
Ilkinji dilegim — kemlikden sakla.

Hemmejämiz adam — özümüz deň däl,
Kimiň düýbi çuňňur, kimiňki çuň däl,
Danadan öwrenmek beýlekä geň däl
Şeýle bolsun: gyrađeňlikden sakla.

Çagalygyň hözirinden aýyrma,
Ata ýurduň huzuryndan aýyrma.

Ömrümboýy emma emläp doýurma,
Wagt geleninde emzikden sakla.

Ene-de, ata-da bir gün gitmeli,
Soň özümiz olaň ornun tutmaly.
Gözyaşdanam halas etseň et, weli,
Ýalbarýan, ýüregi doňlukdan sakla.

Işim rowaçlanyp ugrugan ýerde,
Ýolukdyrma hernä bolgusyz derde.
Asly ýeke, özi çäkli ömürde
Başganyň üstünden gülmekden sakla.

Öz ýolumda ýoldaşyma ynanman,
Ýaşamaly etmäweri, eý aman!
Owal-başda öz sazyňa guwanman,
Özgäniň sazyny çalmakdan sakla.

Bu owadan dünýä — guwanjym meniň,
Ygtybar dostlarym — daýanjym meniň.
Mukaddes baýdagym — ynanjym meniň,
Del baýdaga tagzym kylmakdan sakla.

Yzyňa göz aýla: nähili bolup
Geçdiň agyr döwrüň jahyly bolup.
Indem uly ilin şahyry bolup
Biarzy, bigadyr bolmakdan sakla.

Bir adam deregine alsalar sana,
Bolubilýär, eýsem, armanym näme?
Özgä öwüt berip danadan dana,
Soňundanam tarap çalmakdan sakla.

Başym bir, ýüzümem bolmasyn iki.
Özümi daraýyn hemmeden ilki.
Märeka baş etseň, etmäweri gülki,
Aşa ýüki arka almakdan sakla.

Garaşly etmeseň özümçe ýoga,

Taýýardyryn her dem sag bol diýmäge.
Ygtyýar ber, gazanjymy iýmäge.
Azan duş etme, emgekden sakla.

Är dek çekip näme gelse başyňa;
Güýzüňden golaýlap barýaň gyşyňa...
Ýüküň bolsa ur ýene-de gerşime,
Oňa derek nähak ýumrukdan sakla..

Ah, dünýe men seni nädip söýmäýin

Ah, dünýe!
Men seni nädip söýmäýin:
Mähriňden ganmak ýok,
Yşkyňdan doýmak.
Ak gyşyň — pähimdar,
Baharyň — şahyr,
Aý-aýdyň gijäň — süýt,
Säheriň — gaýmak.

Ah, dünýe!
Men seni niçik söýmäýin:
Gözümde nur gögelekäm görenim:
Näçe gezek kesesinden syn etdim,
Kak suwuna inen süri jereniň!

Ah, dünýe!
Men seni niçik söýmäýin:
Bu çuňňur çöketler,
Bu belent daglar...
Daňdan alty ganat öýüň içinde
Ýagşyň sesin diňläp ýatylan çaglar!

Ah, dünýe!
Men seni nädip söýmäýin:
Ak gar basan çöle çykarsyň awa...
Bir-birini kesip geçer ýodalar,
Ýer ýodaň aňyrsy obadyr oba!

Tüňçäni dolduryp garyň suwundan,
Owkalap-owkalap awuşan eli,
Ojaryň oduna ýüzüňi çoýup,
Guşdyrnak gök çäýyň içýänsiň weli —

Durnaň gözi ýaly asmana garap,
Duýmarsyň aýdyma hiňleneniňi.
Ýagly murty sypalaplary, içinden
Rüsteme, Görogly deňleniňi.

Ah, dünýe!
Men seni neneň söýmäýin:
Buýra saçlarymdan galmady derek.
Özüň bolan bolsaň meniň ýerimde
Möňňürip-möňňürip aglardyň gerek!

Men seni nämüçin söýmäýin, dünýe —
Sende öý tutundym,
Öwzarly boldum.
Enemiň ak süýdün ýere çalmadym,
Atamyň ýurduna ygrarly boldum.

Ýeri, seni neneň söýmäýin, dünýe:
Men baş gezek garşylap Luw ýylyny,
Dadyp altmyş güýzüň naz-nygmatyndan,
Ysgapdyryn altmyş ýazyň gülüni.

Ýetim goýup,
Gidip barýar dost-ýarlar...
Hiç kimiňem baky däldigi mälim.
Bu ýerde hemme zat düşnükli ahyr:
Ah, dünýe!
Men seni nädip söýmäýin!

Sabyr

Gün dogar, Aý dogar öz wagty bilen,
Öz wagty gelende süýjär almalar.
Başagaý durmuşda darykma, kalbym,

Gyssanma, hemme zat ýerbe-ýer bolar.

Bir ömürde müň alada-gaýgy bar,
Adamlaryň garasy bar, agy bar.
Şükür, ýöne ähli zadyň çägi bar,
Gyssanma, hemme zat ýerbe-ýer bolar.

Bugdaýa suw tutsaň, çaýyr-da ganýar.
Laçyna öýkünip, garga-da gaýar.
Çybyklar çüýreyär, töňňeler galýar,
Gyssanma, hemme zat ýerbe-ýer bolar.

Eşegiň yzyna tirkelen düýe
Namysdan ölenmiş öz etin iýe...
Urpak tozap gider, butnamaz gaýa,
Gyssanma, hemme zat ýerbe-ýer bolar.

Mydam bolup durmaz dokuzyň doly,
Başyňy belent tut, pesde tut päli.
Küşdün mallarynyň dikilşi ýaly,
Gyssanma, hemme zat ýerbe-ýer bolar.

Sen ýagty jahana ineliň bäre

Sen ýagty jahana ineliň bäre
On iki ýyl geçdi on iki gün bolup.
Indi bize sensiz ýaşan ýyllarmyz
Dumanlap görünýär juda geň bolup.

Dil çykyp, diş çykyp öz wagty bilen,
Gyşy deňleşdirdiň ýaz wagty bilen.
Maňa bu dünýäde kân duşdy ýalan,
Sen geldiň-de, bakdyň maňa çyn bilen.

Tüf, tüf, tüweleme, meleje köşek,
Entekler ýaşaly, bileje köşek.
Boýjagazyň ýetdi, gulaja, köşek,
Göwnüm käte gudurasyn sen bolup.

Bolup bilseň gurşun ýaly gaýym bol,
Uzak ýaşa, kök ur, giýew, gaýyn bol.
Bu pelekdir — şarpyga-da taýyn bol.
Gurak göwünleri ölle nem bolup.

Akylly bol, nepi degse akmak bol,
Şildireme, derýa bolup akjak bol.
Ykbal yükün syr bildirmän çekjek bol,
Hem-ä özüň bolup, hemem men bolup.

Biziň kalbymyza nur saça-saça,
Sen bu gün ýaşadyň doly bir müçe.
Bu mahal bir öýde açylýan gunça
Törümize bezeg bersin gül bolup.

Arzuw diýilýände bolmaýar ölçeg,
Duşmanyň tana, dostuňy seljer.
Bir ganatym özüň, birisem Sanjar,
Kän ýaşalyň bir jan-u, bir ten bolup.

Beýikler geçip dur yzly-yzyna

Beýikler geçip dur yzly-yzyna,
Peslerem geçip dur hatarma-hatar.
Senem öz-özünü aldama, adam,
Bu günler baky däl, bu günler öter.

Öz boýuňdan uzyn görünjek bolma,
Akylly-da bolma özüňden beter.
Ersen mahallaryň ýa-da saljak bol,
Kimdigiňi tanap, bu günler öter.

Bir kişiň göwnüni ýyladan bolsaň,
Yssysy seniňem kalbyňa ýeter.
Dört paslyň aýlansyndan many al,
Seni bir dem synlap, bu günler öter.

Bar aladaň özüň bolsa ýeňildir,
Owunjak oýlaryň özüňi üter.

Baş ýaýkap bakar-da, beýle bolşuňa
Bu günler öter.

Ömürboýy aklyň ýetmedik zada,
Iň soňky minutda, elbetde, ýeter.
Ökünen bolarsyň, oňa çenli-de
Öter, bu ajaýyp ak günler öter.

Sen geleňde gujak açan tebigat
Şeýdip bir gün seni böwrüňden atar.
...Kän zat aldyň bu owadan dünýäden,
Eçil, senem eçil! Bu günler öter.

Ene goşgusy

Mahmal sähram sen bolup,
Bahar maňa bakanda,
Howlukmadym hiç zada,
Sen bar diýip jahanda.

Yrsaradym, näz etdim,
Betdim, Nähili betdim!
Hernä kejiňe gitdim,
Sen bar diýip jahanda.

Näme diýseň tapylýar,
Näme etsem hakym bar.
Boldum saňa hökümdar,
Sen bar diýip jahanda.

Ona ýetsemem çaga,
Ondan ötsemem çaga.
Wagtym ýok ulalmaga,
Sen bir diýip jahanda.

Ellä ýetmän eje jan,
Gözüň ýumlan mahalda,
Özüm aldap kän gezdim,
Barsyň diýip jahanda.

Ýogsam boýun alypdym,
Hemme zady bilipdim.
... A men Dünýä gelipdim,
Sen bar diýip jahanda.

Maýsaly meýdan oda

Buldaraşýar begres geýen meýdanda
Ter säheriň dakan gulakhalkasy.
Bu ýerde yhlasyn siňdiren daýhan,
Eliň dert görmesin, ömrüň ýalkasyn!

Owadan jahanda gözüm açalym,
Gören nagyşlarmyň iň bir nepesi.
Tyllaýy göwsünden urýar burnuma
Ak süýt bilen mele çöregiň ysy.

Zülpleriňi darap geçýän şemalda
Görjek bolýan gögelelik şeklimi.
Asyl zada aňk bolmagyň aýby ýok,
Ýasama zat aýnatmasyn aklymy!

Nurana daňdanyň emmesin sorup,
Gönenen sümmüller, derlän sümmüller.
Gamyşgulak bedewleriň ýalyny
Sypalan sümmüller, sermän sümmüller!...

Başyn egip, baldyrymy duşaklan,
Wepaly gyz bolup bilim guşaklan,
Ýitirip tapany ýaly gujaklan
Maýsaly meýdana alkys okalyň.

Özi soltan bolup, utanyp duran,
Berenmi müň esse gaýtaryp duran.
Egninde dünýäni göterip duran,
Maýsaly meýdana alkys okalyň.

Gözüm doýrup, gursagymy giňeden,

Ýowuz günde hossar bolup äňeden.
Ant içdigim ak maňyzly däneden,
Maýsaly meýdana alkyş okalyň.

Bagtym bir çüwen doglan topragym,
Üstüne enem dek eglen topragym,
Gyssanmada saňa sygnan topragym,
Maýsaly meýdana alkyş okalyň!

Ýagyş ýagdy, biz gizlendik

Ýagyş ýagdy, bizde gizlendik ýagyşdan,
Buýra saçly arçalaryň astynda.
Aýagymy basyp diýdiň: bagyşla.
Buýra saçly arçalaryň arasynda.

Gapdalda gaýalar gaşyn çytýardy,
Ýelkenler deňizde hallan atýardy.
Meniň, nämüçindir, gülkim tutýardy,
Buýra saçly arçalaryň arasynda.

Ýüzüme garadyň gülkimi geňläp...
Kän durduk damjalaň sesini diňläp.
Bizar etdi meni gulagym şaňlap.
Buýra saçly arçalaryň arasynda.

Kimkä gaýta-gaýta adym agzaýan?
Sag gulak şaňlasa bolarmyş zyýan...
Durmalymy, ýokmy, indiden buýan.
Buýra saçly arçalaryň astynda?

Ýeseriň köp ýerde nogsany deger,
Yrym! Şol ýeserim özüňsiň, meger.
Şaňla gulak — saňa kim gulak goýar,
Buýra saçly arçalaryň astynda...

Orta ýoluň aýdymy

Otur-da, bir çilim çek:

Öýle boldy: çäş galdy.
Eden-goýan zadyňy
Ýatlamaga huş galdy.

Ýetik aladaň-derdiň,
Az tapyp, kän ýitirdiň.
Ýüzden birin bitirdiň —
Togsan dokuz iş galdy.

Görsen-e, bu dünýäni —
Garrazak keywany.
Alnyň — eliň eýwany,
Çagalykdan düýş galdy.

Dilgir-ä däl aslynda.
Ýöne... mawy paslymda,
Agyr ýüküň astynda
Ýaýnamaly ýaş galdy.

Göçülen ýurt

Daşly obasy

Men bu golda dünýä geldim,
Ine, gardaş, Dünýäm meniň.
Men uçmadym —
Uçurdylar,
Ýokdur hergiz günäm meniň.

Ak gerişler ulgam-ulgam,
Ak bulutlar tüýdüm-tüýdüm.
Hemme zat ak, hemme zat ak,
Ylla emen ene süýdüm!

Alty ganat öýüň ýeri —
Hanha — altyn halkam meniň.
Meýmirämde — mele şöhläm,
Gobsunamda — arkam meniň.

Alaňlarda aşyr atsam,
Saça siňen akja çäge,
Meňzedeýin ýene seni,
Däne-däne saryýaga.

Çagalygyň çal daňynda,
Ak mekdebe giden ýodam,
Ganmaz senden, ganmaz senden,
Gubarlanan goşa didäm!

Aýran içen ak ýanlygym,
Aýlanaýyn bujagyňdan!
Gök käsäniň döwgün tapdym,
Atam, seniň ojagyňdan!

Gara tüňçä gök çay atdym,
Senem ony gaýtar, dostum.
Höwürtgede daň atyrman,
Kim yzyna gaýdar, dostum?

Agşamlary şypalydyr,
Gijeleri ondan beter.
Hol ilerki beýge çykساň,
Ýyldyzyňa elin ýeter.

Depelerde şekliň gördüm,
Boz inerem, maýam meniň.
Säherinden süýt emdiren
Obam meniň! Obam meniň!

Bize bakýana berlen sowgat däl

Bize bakýana berlen sowgat däl,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.
Gädip, iýip oturmaly nygmat däl,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Bir görsek göwnüňi göterýär göge,
Birden bar keýpimi çykarýar ýoga.

Aşyk däl yşkynda oýnap ýörmäge,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Owadan meňzine nikabyn örtüp,
Ömrüň tanapyny kem-kemden kertip,
Akar suw mysaly baryarlar ýortup,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Adam arzuw bilen bakýar sähere,
Mähriňden boý berip nowça nahala,
Kä gyş öwrülýär, käte bahara,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Ýelpesin ýüzümi daňyň şemaly —
Şoldur meniň üçin dünýäniň maly.
Hözirden ýüklengi, ünjüden doly,
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Sabaýança ähli maksat-myradym,
Gitsemdim siz bilen ädime-ädim.
Ah, sahawatkerdäm hem-de jelladym —
Güneşli gündizler, aýly gijeler.

Ýaýnamaly döwrüň ýaýnap bilmediň

Ýaýnamaly döwrüň ýaýnap bilmediň,
Ykbalyň bermedi oňa ygtyýar.
Gyssan, Berdinazar, gyssan birneme —
Entek geçilmeli menzilleriň bar.

Göz açalyň bäre hysyrdap ýörşüň,
Ömründe birje gün gezmändiň bikär.
Şonda-da birneme gyssan, eý gardaş —
Sähraňa etmeli seýilleriň bar.

Owadan dünýäni aşygy bolduň,
Ýaşyl ýaýlara bolduň hyrydar.
Başyň dikliginde, gyssan ezizim —
Mähriňden ganmadyk meňizleriň bar.

Ýaşan ýaşyň saňa arzan düşmedi,
Dünýäň eşretinden bolmadyň humar.
Dokuzyň dolmagy beýlede dursun —
Ondan bäräkde-de gowuzlaryň bar.

Bäş adamlyk dagy zähmet çekensiň,
On adamlyk dagy çekensiň azar.
Hernä ykbal saňa ýylgyrsyn, hanym —
Entek ysgamadyk bägülleriň bar.

Dilän zadyň kabul bolýar diýseler,
Sorasalar: Hany, näme kemiň bar?
Berdinazar, iki müçe ýaş dile —
Heniz has balaja ogullaryň bar.

Ýnsabyň başga hökümdaryň ýok,
Edenmegin şondan başga hökümdar.
Berdinazar, maksadyň ýetesiň —
Ak maksadyň, ajap meýilleriň bar.

Bu peşgeş berilen çäklige ömri

Bu peşgeş berilen çäklige ömri,
Guwanyp geçiriň, söýüp geçiriň.
Kitüwden-kineden belentde boluň,
Paýhas-pähime uýup geçiriň.

Özüňi tanamak bolsa näçe kyn,
Il-gün tanar — oňa ýakyn dur, ýakyn.
Ýaşamaň jahanda ogrygyn-bukyn,
Dünýäň gözelligin duýup geçiriň.

Säherde yhlas bilen saýranda guşlar,
Hiç kim diňlemese aglaýarmyşlar.
Undulmasyn dost-ýar, dogan-gardaşlar,
Sarpa saklaň, hormat goýup geçiriň.

Ýagşy bar, ýaman bar — etmäli inkär,

Bigünä geldiňmi — gitme günäkär.
Ömrüm, tiz geçseňem, geçmediň bikär —
Är kimin ýaşadym diýip geçiriň.

Ýüz tutýaryn, takdyr, saňa

Ýüz tutýaryn, takdyr, saňa:
Derde duşsam, eme ýetir.
Agzym kepäp tebsiresem,
Dodagymy neme ýetir.

Altmyş ýaşyň eteginde,
Bu darajyk otagymda.
Gije uka batanynda,
Aman-esen daňa ýetir.

Şükürim bar, ýokdur nalam,
Perzent berdiň göwnüm halan.
Nazar ogluň, Sanjar balaň
Ýaşlarny bir çene ýetir.

Dünýäniň şu syryn açdym —
Düýn-ä geldiň, bu gün geçdiň.
Men ýalandan aşa düşdüm,
Indiberin Çyna ýetir!

Hüwdi bilen ant

Arzan zadyň arzasy ýok diýýärler.
Gözel zat döränok elujy bilen.
Eneleň hüwdüsi, atalaň anty
Çykypdyr ýüregiň hyrujy bilen.

Perzendiň üstüne gerip döşüni,
Sypap onuň gulpagyny, gaşyny.
Gözünden akdyryp guwanç ýaşyny,
Eneler düwdini döredipdirler.

Duşman äkidende doganyn güýlöp,

Ýaraty arslan dek düýrülip, düwüp.
Mele desterhany maňlaýa sylyp,
Atalarmyz anty döredipdirler.

Enň hüwdüsinden döräpdür aýdym,
Atanyň antyndan dörän namys-ar.
Goşa gudrat gaýnap dursun gursakda
Adamlygmyz şolar bilen tanalýar!

Üstümde durnagöz asmanym barka

Üstümde durnagöz asmanym barka,
Saçagymda barka mele çöregim,
Törümde perzendim — islänim barka,
Darykma-da, giň bol ahyr, ýüregim!

Bu ajaýyp daňlar, nurana daňlar
Ak süýdün sepeläp durka jahana,
Guşlar gözüetimde gaýyşyp ýörkä,
Bitakatlyk üçin barmy bahana?!

Bozagandyr ýowşanlaryň ysyndan
Kükäp, serhoş edip durka Garagum,
Söwer myhman gelip durka gapyňdan,
Urunma hakyň barmy, ýüregim!

Pöwrizeden Aşgabada geçende,
Alçak gyzlar almalygyň içinde,
Alýaňak almany edýärkä hödür,
Ýürek, biynjalyk bolmagyň nedir?!

Aýdyma aşykka uludan-kiçi,
Goýulýarka goşga hormatdyr gadyr,
Iýseň iýip, içseň içip bilýäkäň,
Ýürek, bu düşnüksiz gürsüldiň nedir?!

Şeýle bir adamlar gördüm ömrümde:
Ursaň — ýylgyrýarlar,
Sökseň — gülýärler.

Toýam, bir ýasam bir — şoň üçin olar
Ne ezyet çekýärler,
Ne-de ölýärler.

Mahal-mahal gözüň gidýär olara,
Ýürekleri sowuk, ganlary sowuk.
Bir hepde undasyň gelýär bar zady,
Ähli pikirleri kelläňden kowup.

Erkek adam

Alçak bahar Garaguma
Ýazylanda haly bolup.
Aladaňdan gözüm açdym,
Erkek adam ýaly bolup.

Dogduň-dogduň. Ile äşgär.
Biri synlar, biri buşlar.
Ýaşamakda welin iş bar,
Erkek adam ýaly bolup.

Kim özüni diýse dana,
Gaçdym ondan başga ýana.
Tagzym etdim duza-nana,
Erkek adam ýaly bolup.

Yssyladym, gaýlap çykdy,
Ýaşlykdyr-da — aýnap çykdy.
Orta welin gaýnap çykdy
Erkek adam ýaly bolup.

Baýdak däl her galgan mata.
Ýüzüm tutdum herne ýagta.
Boýun aldym etsem hata,
Erkek adam ýaly bolup.

Gyzlar bilen göz çeneşdim,
Gujak gerdim. Gujak açdym.
Birisine ýesir düşdüm,

Erkek adam ýaly bolup.

Her telpeklä diýmersiň är.
Munuňam öz kanuny bar.
Kim gepleýär, kim ýaşayar —
Erkek adam ýaly bolup.

Beýik şahyrlar

Şahyra-da berlen ýekeje ýürek.
Gudrat ol ýüregiň ýanýanlygynda.
Ýakýanlygynda.
Gursagyna sorup halkyň namysyn
Onuň bu apaty çekýänliginde.

Magtymgulyň sözi bilen aýdaňda,
Ony başarmaga kişi gerekdir.
Beýle garamaty boýnuna alýan
Beýikler kän däl, olar seýrekdir.

Ýyldyzlar emirden eýmenmeýärler,
Emirler ýyldyzdan edýändir heder.
Beýikler il-güne mydama gerek,
Ýöne gara günde gerek has beter.

Ýerde dogup, ýalkym bolup göterlen
Pyragylar, kemineler, seýdiler.
Şykyrdaşýan gylyçlaryň astynda
Kükrek getirip dogry sözi diýdiler.

Beýle adamlaryň güýçli ýaragy
Ot dek çyn söz bilen süýt dek niýetdir.
Beýikler bolmasa dünýä garrardy,
Beýikler beýik bir zeruryýetdir.

Buharada emir, Hywada han ýok.
Emma Pyragy bar! Emma Seýdi bar!
Olar halky gursagynda göterdi,
Indi bolsa halk olary göterýär!

Olar agyr günde ynanjyň boldy.
Boldy arka dirän yranmaz gaýaň.
...Çyn şahyrlar özün aýap bilmeýär,
Rysgalyň haky üçin olary aýaň!

Halyçy

Seniň bahar ýüregiňde ýüwrdülip,
Gözüň guwanjyndan çitilen haly,
Göterip ýör seni, namysyň bolup,
Türkmen aýaly!

Daňyň şapagyndan darka bölünip,
Törüňe çäýylan öwüşgin ýaly.
Göterip ýör seni, şöhratyň bolup,
Türkmen aýaly!

Ak erişler — seniň ak arzuwyňdyr,
Göwnüň gозellegi — gyrmyzy göli.
Göterip ýör seni, seň yşkyň bolup,
Türkmen aýaly!

Ykbalyňy ýazyp çitimler bilen,
Sonar sähralardan alyp nagşyňy,
Kerwenleriň yzyn göle geçirdiň,
Möhür edip basdyň Günüň dogşuny.

Kakýan daragyňda çykýar dabyrdap,
Bedewleriň toýnagynyň owazy.
Halynyň üstüne eglen badyňa
Kükräp gelýär giň sähpanyň howasy.

Alkyşlap gadymy Günüň şöhlesin,
Taryplap dünýäde halaň çöregi.
Halyň bilen aýlanyp ýör älemi!
Türkmenleriň şahyrana ýüregi!

Gergez obasy

Gün Soňudagynyň gerşini sypap,
Aňyrlygyna bakan sallandy gitdi.
Garaňky gatlyşyp barýan çagynda,
Ak maşyn gadymy Gerkeze ýetdi.

Jülgäniň düýbünde otыр bu oba.
Ýyldyz boýly daglar — daşynda haýat,
Men Gerkezi görmän şu ýaşa çenli,
Öz-özüme edipdirin hyýanat.

Ýürege meňzeýär Gergez obasy.
Daşyndaky daglar — girelge ganat.
Pyragy dyrmaşyp çykmandyr daga,
Ol uçupdyr, muny duýdum şu halat.

Bu oba başga-da bir zat meňzeş:
Gerkez ýada salýar Kosmodromy.
Daglar emäý bilen yzy serpilip,
Ortasyndan göterlendir Pyragy!

Jülgäniň düýbünde çyralar ýanýar,
Giň köçäniň ugry ýyldyr-da-ýyldyr.
Bu mahal daglaryň dik depesinde
Lowurdap göründe ilkinji ýyldyz.

Gerkez asmanynda gözüme ildi
Ala-böle ýyldyz. Bu niçik ahwal?
Bu jülgeden uçup giden Şahyryň
Ýyldyza öwrülen bolmagy ahwal.

Ynanmak aňsat däl. Ynanmazlyk kyn.
Hemme zat mümkin!
Onuň ömri baýaky bir ömürden
Rowaýat has ýakyn!

Bir tarapdan howalanýar Soňudag,
Başga bir tarapda Sünt bilen Hasar.
Parahat dem alýar Gergez obasy,

Ne-hä bir ah-wah bar, ne-de ýurtbasar.

Şahyr bolsa aýlanyp ýör älemi,
Göreşip ýör şindem beýik akyldar.
Dünýäde şer barka uklamaga däl
Onuň diňe söweşmäge haky bar!

Aýal

Owadan dünýäniň syry azaldy.
Düýnki syrlar bu gün eýýäm aýandyr.
Açyşly eýýamda açylman galan
Syr bar bolsa meger, ol hem
Aýaldyr.

Galjak gümany ýok garaňky zadyň
Zamanyň baky gündizliginde.
Alys Aýy gözüetime göterdik,
Aýal bolsa galdy gizlinliginde.

Ýyldyzlar syryny saklap bilmedi,
Pähimiň-paýhasyň kesgirliğinde.
Ýöne ýyldyz gözli zenan öňünde,
Galdy akyl öňki asgynlygynda.

Bu gülýän gözleriň näme diýýäniň
Bir özünden başga aňlap biljek ýok.
Aýal deý apalap söýüp biljek ýok.
Aýal dek owadan aldap biljek ýok.

Bu jadyly gülkiň nämedigine
Düşünmeklik bize baky gadagan.
Bir seretseň, üstümüzden gülüp ýör,
Hem-de bize özün edýär sadaga.

Ýyladyp bilýärkä, bezäp bilýärkä,
Mydam münkür erkekleriň dünýäsin,
Men jomartlyk bilen geçýäriň onuň
Bir günäden başga barja günäsin!

Ol günä-de bardy-geldi ýok bolsa,
Ne hezillik, onda özüm günäli.
Eý tebigat, beýle jadyly zatdan
Sen nädip döredip bildiň Aýaly!

Dünýäň syryn ýorgan kimin sypyrýas,
Düýnki geňlik bu gün eýýäm aýandyr.
Bu açyşly zamanada açylman
Galan syr bar bolsa, ol hem megerem,
Aýaldyr.

Sähra bahar gelende

Görüpmidiň, çöle bahar gelşini,
Görüpmidiň, şonda sähraň bolşuny?

Görüpmidiň, gök ummanyň içinde
Çöl gözeli — jerenleriň böküşün?
Gumlularyň öýlänçisi gelende
Depä çykyp gyzlaň läle kakyşyn?

Görüpmidiň, gök gürlände zeminden
Gök ýylaklaň parsa-parsa çykyşyn?
Gumlulary gutlap gelen ýaz bilen
Yzyn üzmän ýyldyrymyň çakyşyn?

Görüpmidiň, depelerden, düzlerden
Mele siliň alalara akýşyn?
Görüpmidiň, şonda teşne çarwalaň
Çykyp daşa, bu görnüşe bakyşyn?

Ysgapmydyň, gandymlaryň gülüni,
Diňläpmidiň, sähraň jadyly sazyn?
Eşdipmidiň, gözüetimden aňyrdan
Gollar aşyp gelýän tüýdük owazyn?

Synlapmydyň, ýaşyl ýaýla ýazylan
Ýüpek ýüňli goýunlaryň sagrysyn?

Çarwa gyzy säher suwa çykanda,
Ketenin üstünden geýen begresin.

Ah, sen çöl bahary, çölün bahary,
Neneň şahyrana, neneň eziz!
Kim-de kim jemalyň görmedik bolsa,
Dünýäň gözelligini görmändir heniz.

Aşyklara

Ýok, meňzän diýemok Zöhre-Tahyra,
Olaň günü başyňyza düşmesin!
Ýöne welin, eý, erkana aşyklar,
Siz arassa saklaň söýgiň çeşmesin.

Men akyl bermekçi bolamok size,
Men akyl bererden entek juda ýaş.
Ýöne ýatlaýaryn: Mukaddes zatdyr,
Säher çygy bilen zakgun dek gözyaş.

Şasenem-Garyba meňzän diýemok,
Olaryň takdyry düşmesin başa!
Ýöne azat söýgüde-de synag bar —
Äsgermezlik eden çeker endişe.

Hemme zat üýtgeýär dünýäň ýüzünde,
Aşyklaň kanuny üýtgänok diňe:
...Wepadar bol — maňa ýar boljak bolsaň,
Ine, merdanalyk diýerler muňa!

Ot ýaly oğlanlar önünden çykar,
Gözleri ataşdyr, sözleri şeker.
Üç gezek бүкүlip dyzyna çöker —
Buýsanç bilen üstlerinden gülüp geç!

Ýalan aşyk bardyr entek dünýäde,
Ýalan sözem bardyr entek dünýäde.
Baýramda, ballarda ýary sal ýada,
Başgalaň ýanyndan başga bolup geç!

Ýüzüň açyk bolsun, tutuk bolmasyn,
Gaşlar gülsün dursun, çytyk bolmasyn.
Duşuňdan garaman ötüp bolmasyn —
Ýere bakma, ile nazar salyp geç!..

Goý, mukaddes kasam bolup ýaňlansyn,
Ýaryň ýaňagyndan alnan ogşuklar.
Bir-birine berçinlensin kalbyňyz,
Bagtly boluň, bagtly boluň Aşyklar!

Läläm

Gijem bolsa uçup geldim,
Seni küýsäp öýme, Läläm.
Çekdi bahar Garaguma
Ajaýyp bir gaýma Läläm.

Senem bahar bilen deň-duş,
Gollara gir, depeden aş.
Tebigatyň özem serhoş,
Maňa serhoş diýme, Läläm.

Çomuç bardyr goşar ýaly,
Köl bar suwa düşer ýaly.
Ylla, älemgoşar ýaly
Başyňdaky öýme Läläm.

Egniňdäki mawy atlaz,
Asman kimin — epin tutmaz.
Gün ynjytmaz, ýel ynjytmaz,
Ýaşylbaş dek ýaýna, Läläm.

Oýumyzyň ady Zäkli,
Gül ýygaly akly-gökli.
Arman, ýöne ömür çäkli,
Ýokdur senden doýma, Läläm.

Ýuka ýürek goşgy
Guzy barda goşgy

Bahar aýy begres geýen sährada,
Dünýä inip, gözün açdy bir guzy.
Gök ýylakly, goňras gumuň üstünde,
Çal gandymyň gülleri bar gyrmyzy.

Guzynyň gerşine merjen mysaly
Sepelendi günün melewşe nury.
Guzy yraň atyp galdy aýaga,
Siňdi endamyna öwüşgin bary.

Dikgeripjik dört aýagynyň üstünde,
Bugaryp dur, gerşi Güne ýylap dur.
Bagry bilen balasyny penalap,
Ene goýun endamyny ýalap dur.

Baharyň ysyndan başy aýlanyp,
Müň bir öwüşgine gamaşýar gözi.
Enesine oýkanjyrap nâz edýär.
Zer buýra dolanan eýjejik guzy.

Täsin guzy enesiniň ýanynda
Ikije gün bökjekledi, emişdi...
...Elden-ele geçdi sugry bagana,
Bilmedim, ol altynmydy, kümüşdi?

Ene goýun eňrâp galdy yzynda,
Çar tarapa urnup-urnup çyrlady.
Sagrysyn sypalan goja çopanyň
Sessiz aglanyny hiç kim görmedi.

Aýdym

Men Dünýäni unutmady,
Saňa gözüm düşende.
Ýok, ýok — Dünýäni tutdum,
Saňa gözüm düşende.

Sen bir çaga — neresse,
Kuwwat berdiň müň esse.
Gül ýagdy desse-desse,
Saňa gözüm düşende.

Ýedi ýyllap garaşdym,
Ýedi ýyllap göreşdim.
Gördüm-de göge uçdum,
Saňa gözüm düşende.

Hümmet artdy dulumda,
Gurbat artdy dyzymda.
Çaga boldum özüm-de,
Saňa gözüm düşende.

Näme diýsem azdyr-az,
Öýe geldi aýdym-saz.
Tagamlandy nandyr-duz,
Saňa gözüm düşende

Söýgi mukamy

Ýaşlygymda men bir gyza sataşdym,
Gözleriniň ody ýürekde galdy.
Gyz dälde-de, ýanyp duran ataşdy,
Garaýşy bu goşa garakda galdy.

Müň gyzyň içinden gözüňe iler,
Onki süňňüm bilen söýüpdim näler.
Ýazan hatlaryma şaýatdyr Şalar.
Içen antym duzda-çörekde galdy.

Bir tomus gijesi duşuşdyk pynhan,
Näme diýjek bolsaň diýiber ynha.
Ah! Aslynda ýygra bolmasyn ynsan,
Pyşyrdym goşa ak derekde galdy.

Garaluw gözleri ýyldyz ýalydy.

Alkymnyň aşygy gunduz ýalydy.
Dykyz bilekleri buýnyz ýalydy.
Jadyly gülküsi gulakda galdy.

Gözelleriň gözlerinde hümmet bar,
Gül gyzlaryň gujagynda jennet bar.
Şahyr bolan bolsam — şoňa minnetdar,
O ýyllar nähili uzakda galdy...

Baharyň bir gijesi

Agşamara bulut gelip asmana,
Tas agşam seýlimiz çykypdy puja.
Diýdim, Lapyň keç bolmasyn,
sabyr et,
Ak ýyldyzlar parlap çykar bu gije.

Pisint etmän,
Gerip agras gabagy,
Duýman ýolduň üljeden bir çybygy,
Bulda gargap,
diýdim:
Indi Bibi gyz
Igenjiräp, içim ýakar bu gije.

Birden şemal ösdi, bulut düýrül-di,
Suwmonjugy gabagynda ýaryldy.
Diýdim:
Bahara bak, söwer ýar, indi,
Näzirgän taryňa kakar, bu gije.

Uzaga çekmedi baharyň näzi.
Ýek-tük damja düşdi,
Bolmady yzy,
Diýdim:
Aýyň münläp-münläp kenizi —
Ýyldyzlar
Bir saňa bakar, bu gije.

Boýdaş üljäň gök pyntygyn elläňde,
Agaryp göründi bir zat beýläňde,
—Bag gülleýär! —
diýdiň nazar aýlaňda,
Gör, nähili gudrat eken, bu gije.

Şeýdip, ülje göz öňünde gülledi,
Ak barmagyň ak güli elledi,
Gyýa bakyp,
gaş çytjakdyň —
bolmady,
Kim aşygyň raýyn ýykar, bu gije?!

Birden ak nikabyn syryp uzakda,
Ýüzüň ýuwdy gök syrçaly bulakda.
Egilende,
ses ýañlandy gulakda:
Durşuna bal bilen şeker bu gije.

Ýaşlyk humary

Ýaşlyk mydam biziňkidir öýderdik,
Ýaşlygyň humary başymyzdaka.
Diňe gyzlar hakda gürrüň ederdik,
Ýaşlygyň humary başymyzdaka.

Duýgulardan öňe salmasaň akly,
Näme isleseň — şoňa-da hakly,
Gör, nähili ýürekli, ýürekli,
Ýaşlygyň humary başymyzdaka.

Durmuşyň ekdisi, öýüň tarhany,
Senmi duýjak gyşyň, tomsuň parhyny.
Ýeri, soran kimdir wagtyň nyrhyny,
Ýaşlygyň humary başymyzdaka.

Nähili bezärdi gözellerimizi,
Al şapagyň nury siňen gyrmyzy.
Bilmändiris beýle bagtlydygmyzy,

Ýaşlygyň humary başymyzdaka.

Garypdyk özümiz, gurpludy göwün,
Çyn zatlar bilen-de ederdik oýun.
Eý ykbal!
Saňa-da bolmandyk boýun,
Ýaşlygyň humary başymyzdaka.

Guşlar bende, basjak ýeriňe

Guşlar pel-pellesin Günüň astynda,
Dagyň depesinde bulut oýnasyn.
Meýdanlar bugarsyn alabaharda,
Gelen ýaza bakyp gözüň doýmasyn.

Giň sährada gök ýylagyň içinde,
Ak guzular güneşlesin, mälesin.
Çemen bogup Aşgabadýň baýrynda
Aşyk oylan arzylasyn lälesin.

Obamyzyň çetindäki üljelik
Aladaňdan ak güllere bürensiz.
Awçylardan gözi gorkan ak guwlar,
Garaw görmän mawy kölde daransyn.

Alys serhetleriň asudalygyn
Howatyrly kölegeler bozmasyn.
Göze görnen, gögerçin dek gözeller
Bimahal çak onda-munda mezmesin.

Alys ýola düşen herki ýolagça
Wepaly ýanýoldaş duşsun ylaýym.
Ýene-de bir arzuw etmeli bolsa —
Adamlara adamkärlik diläýin.

Seredewer bende, basjak ýeriňe

Seredewer bende, basjak ýeriňe,
Taňry görmek üçin gözi ýaratdy.

Ynsanyň gelşigi,
Durmuşyň düzi —
Şirin dili, güler ýüzi ýaratdy.

Bir adam bar — ýüz-gözünüň gary bar,
Bir adam bar — tuwagy bar, nury bar.
Bäş barmagy deň etmedik Biribar
Belent dagy, ymgyr düzi ýaratdy.

Bar zat maňa ýatladyp dur Allany:
Tomusda yssyny,
Gyşda çilläni,
Pikir öwrüp bilýän bolsaň — kelläni,
Gepläp bilýän bolsaň — sözi ýaratdy.

Kimleri ýaratdy saýramak üçin,
Kimleri ýaratdy gargamak üçin,
Ynsany haýwandan saýgarmak üçin,
Ynsaby ýaratdy, lebzi ýaratdy.

Çemen bar göwnüňi çaglamak üçin,
Ýaman bar ýagşyny aňlamak üçin,
Eý adam, agyňy aglamak üçin
Kadyr Alla ine bizi ýaratdy.

Kine

Bu ömürde kân gezekler
Elden gitdi paýym meniň.
Duýgulary seňsiretdi,
Agyr-pikir oýum meniň.

Ýigit ýaşly atam bardy,
Terk etmeli boldy ýurdy.
Özgäňkiden giç dogýardy —
Günüm bilen Aýym meniň.

Iki ölüp bir direldim.
Çaga beýnä agram saldym.

Şeýle zabun kemsidildim
Ýokka hergiz aýbym meniň.

Hernä durman geçýär bar zat.
Çagalar sag, öýüm abat.
Eziz Allam, özüň şaýat —
Arassadyr düýbüm.

Agyr maňa günä etmek.
Kine ýatyr gatlak-gatlak.
Emma ine — şükür etmek
Öňden gelýän däbim meniň.

Adamyň bir mätäç zady — hoş sözdür

Adamyň bir mätäç zady — hoş sözdür,
Hoş söz aýdyň — depesine täç bolar.
Dirilikde aýdyň, dirikä sylaň,
Kim bilip dur — bir ýyldan soň giç bolar.

Gowa gowy diýeň entek dirikä,
Gerek ýerde ýyly söz — bir güýç bolar.
Hökman ölerine garaşyp durmaň,
Kim bilip dur — bir ýyldan soň giç bolar.

Ýagşy sözler gaýnap ýürekden çyksyn,
Şol närseden bärde çyksa hiç bolar.
Goldaweriň bir-biregi söz bilen,
Kim bilip dur — bir hepdeden giç bolar.

Kalby çoýuň, alkyş alyň adamlar,
Alkyşlynyň işi rowaç bolar.
Erte tapyplanok bu gün göreniň,
Şu gün çoýuň — erte belki, giç bolar.

Sahawatsyz ömür — gury bir töňňe,
Sahawatsyz ömrüň soňy puç bolar.
Sylaň bir-biregi — wagtyňyz barka,
Mümkin... ýene bir sagatdan giç bolar.

Isleg

Säher synlap bu owadan jahany,
Daglaryň başyna duman isledim.
Ýanyp ýatan Garaguma göz aýlap,
Tolkun atýan däli umman isledim.

Ajap edim-gylym gördüm illerde,
Är ýoldaş gözledim agyr ýollarda.
Tamdyr ýaly howur berýän gollarda,
Dem alara sergin şemal isledim.

Yhlasymy ata ýurda bagyş etdim,
Başardykça ýürekleri ýumşatdym.
Ululara edep bilen baş atdym,
Kiçilerden helik-salam isledim.

Gara garnym diýip, hars urup ýörmän,
Ýaşadym namarda boýnumy burman.
Bagt diýilýän zady baýlykda görmän,
Şol baýlyga derek kemal isledim.

Köňül karar tapman säherde, şamda,
Gursaklar daralyp ynam gowşanda,
Allaň adyn agzap bilmän ýaşamda,
Säherler ýañlanýan azan isledim.

Ýürekde duýgy bar, kellämde pikir,
Bu dünýäni gördüm — şoňa-da şükür.
Gedemlik etmedim, bolmadym münkür,
Herne toba etdim, aman isledim.

Köçeden barýana kesek atmadym,
Bisebäp birje gün bikär ýatmadym.
Göriplik etmedim, adam satmadym,
Serhoşa ser, dertlä derman isledim.

Köpbilmiş bolmadym, köp biljek boldum,

Gyşyk gürrüňlerden saklanjak boldum.
Üç emjek bolmadym, bir emjek boldum,
Azgyna Alladan zowal isledim.

Hakdan özge hossarym ýok beýlämde,
Ýalňyşdym kämahal dost-ýar saýlamda.
Doglup, ýaşap iň bir zabun eýýamda,
Eşretli, sapaly zaman isledim.

Myjabata, mahabata döz gelip,
Misginsokar bilen ýüzbe-ýüz bolup.
Aňyrsy ýok bedasyldan bez bolup,
Baş günlük parahat döwran isledim.

Heňňam diýilýän zat bolsa-da agyr,
Özüň, adalatly bolawer, döwür,
Ýagşy dileg edip süýji bir ömür,
Ýamana gazaply Perman isledim.

Şahyr diýen ady dakyp kesbime,
On paý ýüki ýüklediler üstüme.
Ataň pahyr — Aňkar baýyň nesline
Arka-arka gitjek dowam isledim.

Herki zadyň wagty bardyr agalar,
Gije kimin gara saçlar agarar...
Biribardan bu dünýäde at-abraý,
O dünýäde nury Iman isledim.

Biziňkiler

Göwni galkyp, ata çykar,
Gamçy bardyr guşagynda.
Bedew münüp bilmeýäni
Ýokdur oylan-uşagynda.

Dost bolsun-u ýa-da duşman,
Söwüslener öýde düşlän.
Baggoýuny başlän-üçlän

Bardyr mydam işiginde.

Bolmasa-da beýle gedem,
Gyzyberer birden-birden.
Toý-meýlisde geçer serden
Dutar gyjak goşulanda.

Gazma dutar dillenibir,
Aýdym batly ýaňlanybir.
Lallary-da hiňlenebir,
Kalby dyňzap joşanynda.

Dogan-garyndaşdyr bary —
Obalaryň gylla ýary.
Ýat ederler Biribary.

Erkegi göýä han hemmä,
Nahar äber, çäýyň demle.
Aýalyna urup hemle,
Ardynjyrar düşeginde.

Hem tekepbir hem-de sada,
Wagt hasaplap düşmez oda.
Menzil söker paý-pyýada
Giň sähranyň gujagynda.

Sowat bolsa bolsun çäkli,
Diplomy bar akly-gökli.
Boýny mydam boýunbagly
Sagady bar goşarynda.

Gödegräkdir, ýöne göni,
Oýnamakçy bolar seni.
Toba geler, ömrüň Güni
Ynha, ýaşar-ýaşarynda.

Günä diýip gorkmaz Hakdan,
Habardardyr ak arakdan.
Müýnürgemez töwerekden,

Hezil edip gaşananda.

Tekjelerde zerli kitap,
Bary garrar bagry tütäp.
Göwni däl-de, garnyn otaþ,
Gägirer, el ýuwşanynda.

Bir başyna müň zat derkar,
Hysyrdanar, ýatmaz bikär.
Hyrçyn dişläp, başyn ýaýkar,
Kem-kem dünýä düşünende.

Bahar nagyşlary

Täze güni buşlap, bagyň içinde
Sary bilbil saýrar — hoş owaz çykar.
Gündogarda, gözyetimden alysa,
Nurun çayıp, tes-tegelek köz çykar.

Asman porhan bolup mukamyn çalar,
Sähralar gök öwsüp heýjana geler.
Ak sakgally goja, dünýä ýigdeler,
Ýüreklerden diňe aýdym-saz çykar.

Çaýlar çasly akar, bolmaz ýadawy,
Ak güle öwrüler üljäň pudagy.
Barmaklary bilen ýapyp dodagy
Ýaşyl derwezededen gözel gyz çykar.

Bu neneňsi kamat, bu niçik didar,
Baksa, akyldan dynar akyldar.
Gara gözler jady bolup balkyldar,
Şol gözlerden müň kereşme-näz çykar.

Ýyldyrym atylar hatarma-hatar,
Ýalkymy Magrupdan Maşryga ýeter.
Asman Ýeri gutlap indi top atar,
Biziň ilde ine, şýdip ýaz çykar.

Watan yşky

Eý, ezizim, Ene ýurdum,
Guşlar gaýsyn asmanyňda.
Aňyrsynda Sen ýatansyň
Guwanjymyň, gussamyň-da.

Günler gelsin, günler geçsin,
Ak bulutlar gonsun, göçsün.
Miweleriň bulduraşsyn
Göz güjeňläp bossanyňda.

Daýhanlaryň çeksin azap,
Gaýdyp gelsin gadym ynsap.
Meýdanlarda joýa ýasap
Ýagmyr ýagsyn isläniňde.

Ak alaňlar, gök dereler
Gözden gitmez eger-eger.
Bolsun edip, ak pata ber,
Göwne hyýal beslänimde.

Gün depäňden eglip dursun,
Nur bereket guýlup dursun.
Ene mähriň duýlup dursun
Ýazan, ýazjak dessanymda.

Barlygynda belent sussum,
Waspyň edýän bassyr-bassyr.
Saňa söýgim mukaddesdir,
Arzuwymda, yhlasym.

Ak çabgalar ýüzüň ýuwar,
Daglar gökden ak süýt emer.
Ruhý golda, güýç-kuwwat ber,
Takdyr bizi gyssanynda.

Ak Gün depämizden sallanyp dursun

Ownujak zatlar agzap durmalyň,
Aýlar geçip, ýyllar aýlanyp dursun.
Toýlar toýa, ýaslar ýasa meňzesin,
Ak gün depämizden sallanyp dursun.

Her paslyň ýagdaýy — rejesi bar.
Her zadyň özüniň derejesi bar.
Adamyň agy bar, garasy bar,
Ýagşylar ýamandan saýlanyp dursun.

Men kemimi öz içimde saklan däl.
Görüp durus, her diplomly lukman däl.
Bileňokmy — bilýän diýmek hökman däl.
Bilmeýän bilýänden öwrenip dursun.

Ýap boýunda tallar yransyn herýan,
Sülmüresin deňiz, çyrypynsyn derýa.
Sepilen tohumlar bolmasyn yrýa,
Ýaýlalar ýagmyrdan suwlanyp dursun.

Öý-öýdür, üzügi, durlugy bilen,
Adamy tanarlar ýerligi bilen,
Säheriň çygy dek terligi bilen,
Gyz çyksyn,
Ýigitler öýlenip dursun.

Ogullarmyz ata ýumşun bitirsin,
Her kes diňe öz ornunda otursyn.
Gelen özi bilen döwlet getirsin,
Gidenler yzyna köwlenip dursun.

Ýigit ýalňyz dogulmasyn dörände,
Hossar bolsun, dost-ýar bolsun degraňde.
Bili guşap bir tarapa ugranda,
Işimiz mydama şowlanyp dursun.

Biderek gitmesin berlen öwütler,
Goý, ýetişsin garga däl-de, bürgütler.
Häh! diýende Mäh diýäýjek ýigitler,

Çapyljak at ýaly şaýlanyp dursun.

Bolsa-da adamlar beýikli-pesli,
Maýda-ha bolmandyr türkmeniň asly.
Oguz hanyň yzy, Göroglyň nesli,
Ownama haw, murtuň tovlanyp dursun.

Türkmen

Şeýle diýen eken bir syýahatçy:
Türkmenleriň eý gördügi myhmandyr.
... Dört dogan bar bolsa, eger, bir öýde,
Garamaýak bolmaz — dördüsem handyr!

Men bu baha bilen ylalaşýaryn.
Han däl türkmeniňem han göwni bardyr.
Kel tokludan başga zady bolmadyk
Kişem özün her kesçeräk görýändir.

Myhman barsa şol kişiniň öýüne
Ýalňyz tokly söwüş üçin soýulýar.
Bilemok, şundan soň öýe eýesine
Han diýilmän, başga näme diýilýär?

Bir türkmeniň tarypyny edýärler,
Işleýän ekeni assansiýada.
Bir menzillik ýola, günüň gününe
Obasyndan gatnar eken pyýada.

Ertirki gelşine ikindä çenli
Bil ýazman işläpdir şol daýaw ýükçi.
Iş günün tamamlan mahaly bolsa
Bilýänsiňiz, hakyn alýar günlükçi.

Bu kişiniň kimligini tanarsyň.
Gulak goýsaň hekaýatyň yzyna.
Ýaňky ýükçi obasyna gaýdanda
Iki paýtun tutýan eken özüne.

Birinde telpegi, birinde özi,
Goşa paýtun düşýär, ine, daş köçä.
Şeýdip barýan geň adamy synlamak
Lezzet berer eken uludan-kiçä.

El bulaýar haýran galan synçylar,
Atlaram saz edýär boýny düwmeli.
Ýeri, indi şol türkmen Han diýmän,
Aýdyň eýsem, başga näme diýmeli?!

Bu ýagty jahana gelen bäbekler

Bu ýagty jahana gelen bäbekler,
Aý geçer, ýyl geçer keşbine geler.
Başyn oňa-muňa ursa-da adam,
Ir-u-giç özüniň kesbine geler.

Bardyr ykbalyňam gyşydyr ýazy,
Az bolguçdyr öz günündenrazy.
Bagty gözläp, ýörme, o närsäň özi
Bagty çüwen kişiniň üstüne geler.

Gündiz edip işlese-de gijesin,
Rysgala baglydyr içjek-iýjegiň.
Jandarlar içinde kâmil diýjegiň —
Adam adamynyň kastyna geler.

Gara garyn doly bolsa ýaman däl,
Baýlyk-başda diýen gepem ýalan däl,
Adam ogly diňe çörek bilen däl,
Ynam-iman bilen rysgyna geler.

Adam namart bolar, naýynsap bolar —
Ahyr öňe düşjek ak ynsap bolar.
Sözünde durmazlyk juda aýp bolar.
Gezek şol gadymy messebe geler.

Ham-hyýallyk etme çeninden aş,
Ýöne arzuwly bol, umytly ýaş.

Gün güýçliňki bolup durmaz hemişe
Döwürler dolanyp asgyna geler.

Baş günlük ömründe oýnatma seriň,
Bir ýerde goýmazlar, çalşylar orun.
Gohly-galmagally, jepaly Ýeriň
Üstünde ýaşanlar astyna gelir.

Alaç ýokdur, agyr degse-de näler,
Deňleşer ahyry gedalar, şalar.
Bu ýerde hars uran harsydünýäler
Iň soňy şol ýerde essine gelir...

Bir ýylyň içinde diňe bir ýaz däl

Bir ýylyň içinde diňe bir ýaz däl,
Jöwza tomus-da bar, garly gyş-da bar,
Duýmankaň duş gelýän ahwalat az däl,
Näbiljek, ne gowga gara başda bar.

Ýüzüň-gözüň ýylgyryp dur, güläp dur,
Gujaklasyň, ogşayasyň gelip dur.
Emma meniň ýürejigim bilip dur —
Bela-beter daşda däl-de, içde bar.

Salgyma çaparmyş çöllerde suwsan,
Bizi heläk edýär, gör, näçe nogsan.
Kellesi pikirden püre-pür ynsan,
Akyl sende,
Ganat welin, gyşda bar.

Her kimde bir gylyk, her zatda hasap,
Dünýäde hiç bir zat döränok aňsat.
Halyçyň kalbynda gopýar harasat —
Halysynda haýran edýän keşde bar.

Bir ömür bar, oňa müň bir zat gerek,
Heňnam agyr, ynsan göwni şat gerek.
Ýüregime ýanyp duran ot gerek,

Öçügsi şem hatda, kalby boşda bar.

Eý-how, bu ýalançy oýny näteňet

Eý-how, bu ýalançy oýny näteňet,
Geçen ömrüň göýä düýş bolup galdy.
Ataly-eneli bolandygyňa
Ynanmagyň özem iş bolup galdy.

Bu niçik ahwalat, bu niçik oýun —
Düşünýärsiň, ýöne bolaňok boýun.
Ýap-ýaňy ýatakda mäleýän goýun
Gör ahyr gapyda läş bolup galdy.

Akyl ýetir, geçme beýle çig bolup,
Ýaşa, adam baş gün keýpi çag bolup.
Edil ýaňja Gün dogupdy çog bolup,
Seret oňa, eýýäm çäş bolup galdy.

Şol bir alada bar başynda hemmäh:
Gün-güzeran diýip atýarys hallan.
Sen neneňsi närse,
Sen näme heňňam?
Alty dogan bardy, baş bolup galdy.

Hany, maýsa bolup çogýan ýylaklar...
Hany, mele suwdan püre-pür kaklar.
Towşanyňka döndi arslan ýürekler,
Ak çägeler gara daş bolup galdy.

Heý, serhetiň-çägiň bolmazmy, sabyr,
Rysgal çäkli boldy, ykballar agyr,
Görülen görgüdir çekilen jebir
Bakyň, bagrymyzda baş bolup galdy.

Ötdi bahar paslym, jahyllyk ötdi,
Ýitdi, gumda goýan yzlarym ýitdi.
Takdyr diýlen närse keýine tutdy,
Perişde peslere duş bolup galdy.

Gün aýlara, aý ýyllara ulaşdy,
Guýular gömüldi, obalar göçdi,
Kerwen-kerwen bolup nesiller geçdi,
Düýnki syrlar bu gün paş bolup galdy.

Söýýän men, elbetde, durmuşy söýýän,
Arman, görüp durus, garrady eýýam.
Bizem düýn çagadyk, gojaldyk eýýäm,
Diňe ak säherler ýaş bolup galdy.

Watan söýýäniň ýürekden bolsa

Watany söýýäniň ýürekden bolsa,
Bu çöllere bakysyňdan aňlaryn.
Baýdak gol bulanda Köşgün üstünde —
Nazaryňy dikişinden aňlaryn.

Düşeniňde kân gatnalan ýollara,
Gözüň doýman bakyp sag-u-sollara.
Hydyr gören depelerden gollara
Inişinden-çykyşyňdan aňlaryn.

Çuňňur oýa batyp birsalym durman,
Sähralardan geçip bilýäne haýran.
Gadym galalara edeňde seýran,
Ýürekleriň böküşinden aňlaryn.

Ýada salyp uzakdaky obany,
Ýellerden ýollanda salamnamany,
Ýiti duýgularyň on iki synany
Bogun-bogun söküşinden aňlaryn.

Gapyňda ter bägül durandyr terläp,
Säheriň çagynda nepesiň durlap,
Ala garly Köpetdagy nazarlap
Göz süzüp, baş atyşyňdan aňlaryn.

Atylýan kesekler saňa kär etmez

Atylýan kesekler saňa kār etmez,
Işıñ rowaçlanyp ugran mahaly.
Arkaýyn bol, ykbal seni hor etmez,
Allaň özi saňa ýaran mahaly.

Bardygyn bil, göze ilmez güýçleriň,
Tersine bolýandyr tutan işleriň.
Ýumşak nana ötmez azy dişleriň,
Heran-haçan Taňryň gargan mahaly.

Arzuw arzan, bolsadylar ekiler,
Bagtyň welin, mydam senden bukular,
Çekdirseň bir howa näziň çekiler,
Ýigitler görküňe haýran mahaly.

Her kim güzeranyň yzynda ylgar,
Ýeriň gönezligi yzgadyr yzgar.
Ýürekler nurlanar, göwünler ýylar,
Kişi kişiň halyn soran mahaly.

Döwlet-döwran synap görer her kimi,
Düşmek kyndyr, üzme ýerden örküňi.
Saklajak bol, şol ozalky durkuňy,
At-owazyň, ile ýaýran mahaly.

Ýaz wagtynda ýaýna deňi-duş bolup,
Garrylykda guwdurama ýaş bolup.
Ak ýagyşlar deger saňa daş bolup,
Takdyryň gazaply daran mahaly.

Gözleriňden salma — irkilmejek bolup,
Göwnün — tap, dilin tap — gorkuzmajak bol.
Her zatlar et welin — ürküzmejek bol,
Bagt guşy bagyňda saýran mahaly.

Oba-oba, öýler öýe ýanaşyk,
Ýeke çykma, ýaşa, ile garyşyp.
Allaň özi edewersin garaşyk,

Rysgallaryň kä yrsaran mahaly.

Bileniňi öwret, bilmesen sora,
Mydar barmy — şükür et, şol mydara.
Barlylaram öwrülýändir gedaýa,
Adamyň ruhy guran mahaly.

Pendim şeýle, gep-sözüme bakana:
Aýak diräp, gözläp-idäp bahana,
Ugrun tapsaň, gelmejek bol jahana
Adamlaryň halys ownan mahaly.

Hasaplasaň ýaşalypdyr

Hasaplasaň ýaşalypdyr,
Bir azajyk, bir azajyk.
Bagt bilenem duşulypdyr,
Bir azajyk, bir azajyk.

Selpäp, selpäp,
Agzyň kepäp.
Çekilse-de şunça jepa,
Görülipdir keypi-sapa
Bir azajyk, bir azajyk.

Gaçyp güýç-kuwwat, gurbatym,
Käte-käte бүдүредим.
Çaga bolup guduradym
Bir azajyk, bir azajyk.

Çyndan köprük galp gördüm,
Aglap gördüm, gülüp gördüm
Dirilikde ölüp gördüm,
Bir azajyk, bir azajyk.

Ýaz ýagşy dek kakabaşdym,
Ýer-ýurt gördüm, göwün açdym.
Şerap içdim, serden geçdim
Bir azajyk, bir azajyk.

Öz ynsabym boldy arkam,
Daýandym men oňa mäkäm.
Şarpyk datdym bigünäkäm,
Bir azajyk, bir azajyk.

Ýaşasam-da, oňa bakman,
Razy bolaýmagym ahmal...
Ýene Ýaşa diýse ykbal
Bir azajyk, bir azajyk.

Ýylmanak kişä

Maňa-ha mälim däl, seň çykan çeşmäň,
Ikimiz ne-hä dost, ne-de bir duşman.
Ýöne kämahallar ýadyma düşýäň,
Hallaryň niçikdir, ýylmanak kişi?

Düşünip bilemok, galýaryn haýran,
Sen nämäň pidasy, sen kime gurban.
Kä saga, kä sola gyşaryp baryäň,
Ýollaryň niçikdir, ýylmanak kişi?

Köp adam tananok pesdir beýigi,
Seniň ýalylarda bolmaly belgi.
Ogrygyn hatlaryň kime çenelgi —
Nilleriň niçikdir, ýylmanak kişi?

Nesihata-pende gulak salaňok,
Bolup ýörsüň, bizi saza gelenok.
Hossaryň kim, dost-ýaryň kim, bilemok,
Illeriň niçikdir, ýylmanak kişi?

Eşidýärin, onda-munda gepleýäň,
Işi bardyr maşgalany eklemäň.
Rysgalyňy nirelerden çöpleýäň,
Dullaryň niçikdir, ýylmanak kişi?

Meniň çaga ýüregim

Uly däli ulaldasym gelenok,
Kiçi däli kiçeldesim gelenok.
Garrylykdan gaçyp gitjek ýeriň ýok,
Ýöne göwni gojaldasym gelenok.

Onuňam ýönekeý bir usuly bar,
Ol göwün ýaz ýaly ýumşak bolmaly.
Ýagşy görse, ondan gözün aýyrman,
Ýaman görse, gözün ýumjak bolmaly.

Saklamaly ony juda arassa,
Goramaly ony kirde-kimirden.
Adam bir özüniň bütin ömrüni
Zeyrenip geçirýär gözel ömürden.

Ýok, Alla saklasyn köpbilmişlikden,
Men akyl satmakdan juda daşdyryn.
Meniň kä kişiden bir tapawudym —
Öz ömrümden, öz günümden hoşduryn.

Ykbal meni gör, nähili ýalkapdyr —
Görüplikden, ýamanlykdan halas men.
Bir bendäniň işi rowaçlananda
Begenjimden tüýs bir göwne telwas men.

Goý, ýöntem diýseler diýibersinler,
Ýöntemligi aýyp zatdyr öýdemok.
Maňa käte Sen bir çaga diýýärler,
Bu diýilýän galp zatdyr öýdemok.

Goý, göwnüm mydama çagaňky bolsun,
Ol göwün enäniň süýdi dek päkdir.
Hut şonuň üçinem mukaddesdir ol,
Mukaddes zada-da garramak ýokdur.

Diňe bir gylyç däl, gyn hem uýalar

Diňe bir gylyç däl, gyn hem uýalar,

Gylyç syrylanda ýaňlanman galsa.
Şerräýlyk edipler öläýjek bolar,
Ýaman ýagşylara deňlenmän galsa.

Bu sözi tassyklar ýaryş tutanlar —
Müýnürgeýär halypasyn utanlar.
Märeke utanmaz — dana utandar,
Eger aýdan sözi diňlenmän galsa.

Adam adam bilen gep-söz alyşar,
Goşulmasaň, gulak salmany başar.
Agram özgä däl-de, akylla düşer,
Bijaý aýdylan söz geňlenmän galsa.

Her kim bir kelledir, özüne handyr.
Men diýmek aňsatdyr,
Sen diýmek kyndyr,
Kethuda içinde bidöwlet kändir,
Döwleti maslahat oňlanman galsa.

Oýlanyp gör, näme galýar eýlede,
Adam akly goýalmasa ellide,
Ol ynsanyň nämedigi belli däl,
Kişiň agysyna gamlanman galsa.

Dini sylamaýan bolsa şermende,
Ili sylamaýan gendedir gende.
Bir ölüp direler el seren bende,
Özüne hiç bir zat emlenmän galsa.

Oýlanyp otursaň herki zat hakda,
Asgyndanam bir zat öwrenýär ökde.
Ahmyr galar, arman galar ýürekde,
Ajaýyp aýdymlar soňlanman galsa.

Şahyr

Kimler seni Pygambere deňese,
Kimler seni meňzetdiler derwüşe.

Sen bolsa geň galyp gitdiň oturdyň,
Bu bolýan zatlara, ýagny durmuşa.

Haramy beýgelip, halal peselse,
Hyrçyň dişläp, kân ýaýkadyň başyňy.
Käte-käte Allañ özem ýylgyryp,
Geňleýärdi seniň bolup ýörşüňi.

Aslynda-ha, şol Taňrynyň özüdi,
Seni şeýle geň-taň edip ýaradan.
Serмест bolup mawy ýazlar gelende,
Şoldy seni bilbil edip saýradan.

Sen Taňry edinip öz ynsabyňy
Başga zada kân bir boýun egmediň.
Ine, şeýle geň-taňlygyň üçin-de
Iliň sygan galypyna sygmadyň.

Iň bir agyr ýüki aldyň gerdene:
Diňe, diňe dogrujaňy sözlediň —
Hakykat diýdiň-u, adalat diýdiň —
Bu dünýäde gyt zatlary gözlediň.

Ýalançyň ýüzüne çyn diýip bakdyň,
Elýetmeze eliň uzatjak bolduň.
Özüňi tanaman, dünýä düşünmän,
Düzelmez dünýäni düzetjek bolduň.

Ýagşy niýetlini ýaman görýän ýok.
Elbetde, illere ýarady adyň.
Ýöne toba, toba — başarjak bolduň,
Allanyň başaryp bilmejek zadyn.

Adamlary adam etjek bolduň sen,
Pitneli şahyryň hökümi bilen.
Durmuş bolsa müýnürgemän barýardy,
Şol bir aýbygadym akymy bilen.

Bir zady ýaradyp, bir zady ýumrup,

Şol aýlanyp durdy Pelegiň çarhy.
Şermendäň, şerraýyň agramy artyp,
Azalyp baryardy paýhasyň nyrhy.

Ýüregiňden syzyp çykýan sözleri
Diňleýän bar, ýöne oňa uýýan ýok.
Özgelere Akmak diýýän kän weli,
Eger-eger Özüm akmak diýýän ýok.

Aýdymçy, goşguçy köpeldigiçe,
Aýdylýan zatlaryň tagamy gaçdy.
Asyl zadyň gözden ýitip barşyna
Taňry salamy-da ýasamalaşdy.

Sen bolsaň özüňi igeleýärsiň,
Bolýan zatlar üçin çekýärsiň jebir.
Bir seretseň, baryň-ýoguň bilinmän
Asyl, geçip barýar bu çäkli ömür.

Sen durmuşdan bir gez ýokaryk çykdyň,
Öňe geçdiň, eýermediň durmuşa.
Ine, indi dogrudanam, meňzeýäň
Beýewanda galan ýalňyz derwüşe.

Ýeke galdyň, sebäbi-de düşnükli:
Şu — owadan maňlaýyňa ýazylan.
Ýöne welin, geň-taňlyk ýok bu ýerde,
Ýalançyda sözläp bilmediň ýalan.

Göni gitdiň, juda göni gitdiň sen,
Öwrülip bilmediň öwrüme görä.
Sen Ynsap boýunça ýaşadyň diňe,
Ýaşap bilmediň öz ömrüne görä.

Sen beýle ykbaly ýokuş görmegin,
Sen beýle ykbaly görmegin gaty.
Namysyň perzendi, buýsanjyň ogly,
Düşün, seniň çiniň Şahyr ahbeti!

Syýahat setirleri

Myhman bolup baranymda bir ile,
Tanyş-bilişlerden gürrüň açdym men.
—Pylankes dostumyz neneňdir? — diýip,
Bir adamyň adyn agzap geçdim men.
Diýdiler: — Beýikdir, ajap adamdyr!

—Pylankes dostumyz neneňdir? — diýip,
Uly bir işgäriň adyn agzadym.
Hem-de gapdalymda oturanlara.
Diýdiler: — Beýikdir, gözel adamdyr!

Bir tanyş şahyryň adyny tutup,
—Ol neneňdir? — diýip, ýüzlendim ýene.
Gözlerinde guwanç ody oýnaklap,
Bir dem baş atdylar jogap deregne.

Hoşal boldum eden syýahatymdan.
Dagy näme?
Ýer-ýurt gördüm, ýol gördüm.
Ulusun kiçeltjek bolýany däl-de,
Kiçisin ulaldyp ýören il gördüm.

Eger pähim-parasadyň bar bolsa

Eger pähim-parasadyň bar bolsa,
Pytratma-da özüň üçin aýap goý.
Bu durmuşdyr, her gün bir sowal berer,
Şol sowala jogap edip, peýläp goý.

Bazara çykarma hyrydar gözläp,
Ýöne sandykda-da çüýretme gizläp.
Gepiň diňlenmese — güzapdyr, güzap,
Gep gadyryn bilýänleri saýlap goý.

Aklyň möwriti geçdi diýseler,
Paýhasyň hümmeti gaçdy diýseler.
Arkaýyn bol, akyl ýene küýseler,

Harlanmasyn, gurjak ýaly bezäp goý.

Öz aklyň özüňe bolmasyn nogsan,
Söýmedige hergiz süýkenme, ynsan,
Çeşmeden suw içsin diňe bir suwsan,
Bu pent bilen gulagyňy gazap goý.

Käte-käte çawuş çalýar Zamana:
Dana nämä gerek — hemmeler dana.
Mümkin, onda özüňsiň-dä diwana...
Onda akyl-paýhasyň beýläk goý.

Ýürege ýüzlenmek

Bu golaýda senden habar alamok,
Hallaryň niçikdir, pitneli Ýürek?
Henizem sag-aman urup durmusyň,
Birmahal sogrulyp gitmeli Ýürek.

Abyrsyz ýükleriň astynda sojap,
Ezýet baryn çekdiň agyrap-ynjap.
Ýene ýola düşdün özüňi tijäp,
Birçak baky uka batmaly Ýürek.

Men sendenrazy, hoşal men juda,
Gürsüldeýän guwduraman bihuda.
Mydam şa bolduň, bolmadyň geda,
Ýeňdiň. Ýeňiş toýun tutmaly Ýürek.

Bagyşla, men seni bilmedim aýap,
Hawa, kyn ýollarda kân çekdim azap.
Kastyňa çykşa-da ýaragyn gezäp,
Şükür, duşman tygy ötmedi, Ýürek.

Penjesinde ajal atly mähnediň,
Ýan bermediň, meni aman sakladyň.
Arman, başdan inen agyr töhmetiň
Ýarasy henizem bitmedi, Ýürek.

Hiç bela kâr edip bilenok, görseň,
Köneje motorym sen işläp dursaň.
Gyssanma, dem-dynç al, özüňi dürse —
Biz entek kân ýere ýetmeli, Ýürek.

Her halkyň öz göz guwanjy, meşhury

Her halkyň öz göz guwanjy, meşhury,
Her ýurduň özüniň howasy bardyr.
Her ilin özüniň däbi-dessury,
Öz ýüzi, özüniň lybasy bardyr.

Ýaradyşy şeýle gudratly Allaň:
Men bir agaç gördüm — gyşyna güllän.
Perişdesi bolan agyr mähellän
Bary ak guş däl — hannasy bardyr.

Öz eliniz bilen gazanmaň duşman,
Başarsaňyz biçaräni bagyşlaň.
Dünýä akly ýetmez, çagadan başgaň
Taňrynyň önünde günäsi bardyr.

Özgeleri özüňizden kem görmän,
Ýöne adam dürli bolýar — deň görmän.
Çyn şahyryň weliligin geň görmän,
Şahyryň aýratyn dünýäsi bardyr.

Aýlar, ýyllar ýaş goşarlar ýaşıňa,
Garraňda ýigitlik meňzär düýşüne.
Aýnama, eý, adam, kakma döşüne,
Dünýäniň ýüzde mün belasy bardyr.

Ýaman närese kändir dünýäň ýüzünde,
Eý, bende, ýagşy zat bolsun gözüňde.
Sen bir söz diýjeksiň, ýöne sözüň-de
Posly demrik bardyr, tyllasy bardyr.

Apala adamy — asmana galdyr —
Ýöne ol öz gara nebsine guldur.

Kimiňki şöhratdyr, kimiňki puldur —
Her kimiň özüniň Allasy bardyr.

Görüň, aladasy ýetikdir hemmäh,
Bizi ýyllar däl-de, garradýar heňňam.
Bu ajaýp durmuşyň, owadan dünýäň
Ahyr ajal atly emmasy bardyr.

Ak öýüň arzuwnamasy

Ine, söwer ogla ak öý dikdiler,
Täze öýüň içi howaly bolsun.
Bu ak öýde dünýä inen ak bäbek
Döwletli maşgalaň dowamy bolsun.

Ene mähri bilen össün-ulalsyn,
Atalaryň ruhy bilen dem alsyn.
Kaddy Göroglyny ýadyňa salsyn,
Başynyň ýüzde bir hyýaly bolsun.

Ýeke däl, dost-ýarly, doganly bolsun,
Är ýürekli, çaga göwünli bolsun,
Al-ýaşyl ýazlary ýagynly bolsun,
Sähralary bady-sabaly bolsun.

Atasyndan ozsun ähli babatda,
Akylda-paýhasda, kaddy-kamatda.
Ar-namysyn goýsun ilki nobatda,
Iýdigi — halalyň halaly bolsun.

Ýagşylar ýetişsin kyn güne düşse,
Oklananda gapsyn, ýyksyn ýanaşsa.
Eger dosty bilen sözi azaşsa,
Özüne ýeterlik sebäbi bolsun.

Öz gara nebsiniň bolmasyn guly,
Ykbal oňa bersin bir açyk eli.
Günäsizem ýaşap bolmaz-a weli,
Günäden has agdyk sogaby bolsun.

Hak nazaryn salan bir asylzada,
Uzak ýaşap ýetsin maksat-myrada.
Aý ýaly arassa, Ýer ýaly sada,
Ak ýüzli, giň göwün aýaly bolsun.

Arzuw etmek aňsat, oňa ýetmek kyn,
Ykbalyň her hili bolmagy mümkin.
Bolsun ojagyna, il-güne ýakyn,
Göz-dilden gorasyn, dogaly bolsun.

Ene topraga bagyşlanan aýdym

Bary-ýogy üç harpdan düzülen,
Ene diýen söze gurban bolaýyn.
Jahyllygyň yşky bilen gezilen,
Hydyr gören düze gurban bolaýyn.

Ýaýlalary aýdym-sazly nagmaly,
Bagty çüwen bu toprakda dogmaly.
Gyrkylyk yzyndan üsti tagmaly,
Ak alaňlar, size gurban bolaýyn.

Ýapylary bardyr başy buýrally,
Sähralary ak maýaly bugarly.
Egni gök kürteli, mahmal göwreli,
Ak çabgaly ýaza gurban bolaýyn.

Hyzmatyňa tabyn etdim özümi,
Ene bolup çekdiň meniň nāzimi.
Şunça ýyllap iýip ýörüs duzuňy,
Şol iýilen duza gurban bolaýyn.

Saňa nazar salanmyşyn Biribar,
Ak adyrda boz jereniň yzy bar.
Säherleriň serhoş edýän sazy bar,
Şol düwdüli saza gurban bolaýyn.

Kem-kem daň agaryp, durlanar asman,

Ýagyş ýagar kak suwuny egismän,
Täze güni buşlap elwan öwürýän
Şapak atly köze gurban bolaýyn.

Oýdan oýa mejnun edip tasadan
Ýigitligim, gelmezmisiň täzeden?!
Ak öýüň içinde ýaşyl küýzeden
Çal uzadan gyza gurban bolaýyn.

Türkmenlerde aýalyňy magtamak

Türkmenlerde aýalyňy magtamak
Öň zamanda geň bolupdyr, Ogultäç
Bu döwürde hernä onuň tersine,
Goşgy ýazmak ýoň bolupdyr, Ogultäç.

Bir gezek üstünden düşensoň ýolum,
Ykbalyma şarik boldy ykbalyň.
Bilýän: gama batsam seniň ahwalyň
Meňkidenem teň bolupdyr, Ogultäç.

Bäş aý başujymy saklak oturdyň,
Derthanadan daşa çykman oturdyň,
Iýdirdiň, geýdirdiň — ekläp oturdyň,
Bu — mertlige deň bolupdyr, Ogultäç.

Eger bardy-geldi äsgermän başda,
Ýeke goýan bolsam garda-ýagyşda...
Haýyş edýän: ýazygymy bagyşla.
Belki, ýürek doň bolupdyr, Ogultäç.

Suwjaramzok, süýkenemzok göz üçin,
Kelle döwýäs her degerli söz üçin,
Öňden miras goýulmandyr biz üçin,
Barja baýlyk soň bolupdyr, Ogultäç.

Bu dünýäde ýetsin her kim bagtyna,
Kän gabat gelmedim senden artyga.
Arzuwyňdy: gözüň düşdi artyga,

Işlerimiz oň bolupdur, Ogultäç.

Ogultäje

Garrap barýaň diýip gyýylmasana,
Ýaşlygyň dilinde gürläp bereýin.
Göwnüňde çökgünlik duýulmasyn-la,
Diňleseň, ýanyňda saýrap bereýin.

Takdyrdan nalamaz bir gezek söýşen,
Üç zady arzuwlap, birine duşan.
Başagaý döwürde birneme çişen
Kelläni düzüwläp-durlap bereýin.

Bu durmuşdan asgynlandyr öýütme,
Duşmanyndan tisginýändir öýütme,
Jöwzalarda myssarýandyr öýütme,
Göz görkezip, güýji synap bereýin.

Goý, käte beýnini gorjasyn humar,
Başymda gyraw bar, göwnümde gülzar.
Ýetmiş näme, bolsun etse Biribar,
Ýetmiş däl, segseni sermäp bereýin.

Bagyşla, kämahal ýalňyşýan bolsam,
Oňuşmasyz bilen oňuşýan bolsam.
Eger azda-kände sowaşýan bolsam,
Onuň sebäbini derňäp bereýin.

Yzymda galsa-da altmyşdyr elli,
Entek ýatyşanok ýaşlygyň ýeli,
Halap duran häsiýetiň-ä däl weli,
Isleseň, azajyk aýnap bereýin.

Kemiň barmy — daýanara il bolsa,
Kalbyňda ýagşydan ýagşy päl bolsa,
Goşgy ýazmak — iş etdigiň däl bolsa,
Elime pil alyp derläp bereýin.

Göwni baý adam men, sadadan-sada,
Uzak agyr ýoly geçdim pyýada.
Aman-esen ýaşap ýörsem dünýäde,
Günde baş-on setir çyrmap bereýin.

Meý içildi, meýlis diýmän, toý diýmän,
Sag bol, geldiň Bu gylygy goý diýmän.
Ýigrimi baş nämemiş — ine, haý diýmän,
Asyl ýene çaga meňzäp bereýin...

Adyňy alkyşlap guraýyn söhbet

Adyňy alkyşlap, guraýyn söhbet,
Ýadasam kuwwatsyň, бүдresem söýget.
Sen penalap dursaň, her günüm sähet,
Ýa Alla!
Ýa Huda!
Özüňden medet!

Ömrüň ýoly agyr, menziller hatar,
Ýaman gözden-dilden edýärin heder.
Üstüme abansa bir bela-beter.
Kän gezek dep etdiň, ýene-de dep,
Ýa Alla!
Ýa Huda!
Özüňden medet!

Eşreti artyk et, hesreti kem et,
Owaldan dert berme, beräýseň, em et,
Eger-de ýolumda duş gelse böwet,
Ýa Alla!
Ýa Huda!
Özüňden medet!

Özgä özüň ýalyň ýokdugy magat,
Ýyllarym hasaply, başym amanat.
Şükür, kyn günlerde berdiň kanagat,
Ýa Alla!
Ýa Huda!

Özüňden medet!

Egin deňläp barýar gowudyr erbet,
Arman, arasynda çekmänsiň serhet...
Çökgün göwni galdyr, doň kalby eret,
Ýa Alla!
Ýa Huda!
Özüňden medet!

Müňde bir adyň bar, birisi Ehat,
Ömrümiň her günü ullakan sowgat.
Haýys edýän, nalyş etmek gabahat,
Ýa Alla!
Ýa Huda!
Özüňden medet!

Ýene Adam hakda

Mydama rysgalyň yzyna düşüp,
Ömrümüzü geçirýäsir ylgaşyp.
Aýlar aýa, ýyllar ýyla ulaşyp,
Asyrlar asyra ýelmeşer gider.

Söýgüsin, sögünjin sygdyryp iče,
Adam durýar mydam adamdan gaça.
Ahlak bilen ynsap ýukaldygyça,
Aň bilen düşünje çuňlaşar gider.

Kim elden gün görer, kimseler dilden,
Ýazylmadyk bir kanun bar ozaldan:
Halal öz paýynam giderer elden,
Haram haram bilen çörňeşer gider.

Ine saňa hökmanlaryň ykbaly,
Gelmek, gitmek hemmeleriň ykbaly.
Gülenler hiç haçan gülmedik ýaly,
Wagty geler, bir gün eňreşer gider.

Gülenler bu jepaly Ýere nur seper,

Wagt diýlen bar zadyň üstüni ýapar.
Dünýäň döredilişi şeýle bir çeper,
Döwür döwür bilen ümleşer gider.

Adam ýaşamagyň açaryn bilse,
Wagtyň hoşlap, iýer-içerin bilse.
Bir söz bilen, dünýäň geçerin bilse,
Agyr aladalar ýeňleşer gider.

Goçun gözelligi şahyna bagly,
Derejeler dälür pähime bagly.
Hemme zat sepilýän tohumu bagly,
Gylyklar ganyňa ornaşar gider.

Nebsiniň yzyndan ýetip bilmeşe,
Onuň jylawundan tutup bilmeşe,
Ynsan kämillige ötüp bilmeşe,
Başga jandar bilen deňleşer gider.

Hemmetaraplaýyn häsiýetnama

Ýokary bilimli, adygan işgär,
Elbetde, perişde dældigi äşgär.
Umuman alaňda akyl bar, huş bar,
Samsygrak diýmeseň, başga kemi ýok.

Para alyp, para emlemesi bar,
Şeýle halymsyrap gürlemesi bar.
Döwletiň kisesin sermemesi bar,
Kümsügräk diýmeseň, başga kemi ýok.

Aň gelenok sermese-de altmyşy,
Arakdan, tirýekden ýokdur gaýtmyşy.
Umuman alaňda, eden etmişi
Ýoňsuzrak diýmesek, başga kemi ýok.

Zähmetine bap gelenok baýlygy,
Il içinde halanmaýar gylygy.
Umuman alaňda, adamçylygy

Egsigräk diýmeseň, başga kemi ýok.

O dünýeli gürrüň

Men bu dünýä düşünmeýän halyma,
Sen o dünýe hakda gürrüň açýarsyň.
Dowzahdan heder etmän duruňok,
Käte-käte jennete-de uçýarsyň.

Ikisem meniň-ä gören ýerim däl,
Bilemok, haýsyna düşjekdigiňi.
Allaň özi bilsin, bu göwräň bilen,
Syratdan nähili geçjekdigiňi.

Ýöne bilýän, o ýerlerde
Aýdym-sazdyr söhbet ýokdur.
Çöker ýaly kürsi ýokdur,
Çeker ýaly zähmet ýokdur.

Bu dünýäde ýygnan tyllaň,
Kömek etmez suwsan pilläň.
Sämäp durmaz asla kelläň,
Baş aýlara bufet ýokdur.

Bergiň bolsa, gutaryp git,
Imanyňy göterip git,
Garny kemsiz otaryp git,
Gäwüşäre owkat ýokdur.

Allaň parzyn etmän berjaý,
Ädim ätdiň bijaý-bijaý.
Belkem, ýene eliň gijär,
Emme oňa rugsat ýokdur.

Ýa behişdiň perizady,
Ýa dowzahyň gyzyl ody,
Haýsam bolsa, etme dady,
Söýenere söýget ýokdur.

Öldüňmi, ýok ölüm howpy,
Hiç hili zat bozmaz keýpi.
Goýupjyk git gara seýfi,
Salar ýaly manat ýokdur.

Darykmagyň juda ahmal:
Ne Gün bardyr, ne-de asman.
Ne ministr, ne biznesmen...
Jemgyýet-u-döwlet ýokdur.

Ýüz muşakgat, mün kynçylyk...
Ýöne hemmä deň kynçylyk.
Gürlemäge mümkinçilik,
Gobsunmaga gurbat ýokdur.

Dukanynda söwda bolmaz,
Bäbekleri hüwdä bolmaz.
Hiç kişiden peýda bolmaz,
Gowy ýeri, töhmet ýokdur.

Senem bende, menem bende,
Del maslahat bolmaz mende.
Ýaşatsalar, ýaşa munda,
Başga ýerde rehnet ýokdur.

Balkan pälwanyň aýdanlaryndan

1.

Kem-kemden, kem-kemden agaryp saçlar,
Gyrawuň astynda galanda başlar,
Kelläňe gelýändir şeýle bir pikir:
—Göwnüm agaranok.
Şoňa-da şükür.

Ýene bir menzile ýetende ýaşlar,
Saralyp, seýrekläp başlaýar dişler.
Öz göwnüňi aldap, edersin pikir:
—Wagty gelendir-dä
Muňa-da şükür.

Çözlenýän ýumak deý gowşaşyp sallar,
Kem-kemden ýaý berip başlanda biller,
Uludan dem alyp, edersiň pikir:
—Aý bolýa-da, nätjek,
Şuňa-da şükür...

2

Ölen jaýlananda, baryp bilmesen,
Ýa üçi berlende görnüp bilmesen,
Duşundan geçende ýedisi, kyrky,
Peýda bolup başlar ünjüdir gorky.

Hossarlaryn görseň sapajaklarsyň,
Saklap ýören syryň duýlaýjak ýaly.
Müýnürgäp ýörersiň indi barmaga,
Özüň öldürensiň diýläýjek ýaly...

Ýaradanyň huzurynda

Kän bolmazdy adyň agzap bilýänler,
Pyşyrdyda ýatlanardyň her daýym.
Indi Sensiz, gürrüňem ýok, gepem ýok,
Diýilýänler çyn bolsun-da, Hudaýym.

Iki söz aýdylsa, biri Alla jan,
Üç sözi agzasak, biri Ylahym.
Bu sözleriň niredäkten çykýanyn,
Özüň aňjak bolaweri, Allahym.

Nämäni eşitseň, şony gaýtalap,
Toba-tagsyr, Ikatýoga döndük biz.
Bolmaz bizde saldarlamak — seljermek,
Sebäbi öz kellämizden dyndyk biz.

Galplyk bilen halys öwrenşip barýas,
Bu ýagdaýa çydasam men çydaýyn.
Bizden hiç bir zady geň-taň görme-de,
Sen bir hüşgär bolaweri, Hudaýym!

Özüň görüp duransyň-la: az däldir —
Alla diýen beýik ada dulanýan.
Men şolary görsem, edil ýenjilýän
Çaga ýaly çabalanýan-towlanýan.

Dillerimiz dem salymda süýjedi,
Ýöne welin, dile galmady ynam.
Öte geçýän bolsam, müň bir tobam bar,
Jandurmazlyk edip, aýdaýýan menem.

Eý, Hudaýym, eý, keremli Biribar,
Adyň bardyr öz atamyň adynda.
Sen Hudaýa ynanýarmyň? diýşip,
Ony gyssap duranlary ýadymda.

Ine, bu gün şol gyssaýan kişiler,
Adyň agzamaga utananoklar.
Ine, şeýdip gözlerimiň öňünde,
Taňryly bolup ýör Taňrysy ýoklar...

Bu bolýan zatlara uwnup-çydaman,
Hum ýaly çişipdir amanat kelläm.
Men seni gabanýan bihudalardan,
Adyňa döneyin, eý, beýik Allam!

Başlangyçlar

Diýseler-de: Adam-adamdan kem däl,
Ykballar meňzeş däl, rysgallar deň däl.
Ýeňlesden ýeňlesiň çykmagy geň däl,
Asylly asylsyz däldeň döreyär.

Däri-derman öner ýüz dürli otdan,
Namys dörär utanç bilen uýatdan.
Iň nurana zatlar iň ak niýetden,
Bela-beter gara pälden döreyär.

Näz bar, saz bar bilbil guşuň dilinde,

Gudrat gördüm ýazyň dogran gülünde.
Şahyрана zenanlaryň elinde,
Haly täsin-täsin gölden döreýär.

Damarda at çapsyn gyzgyn ganymyz,
Baýlyk näme — sagja bolsun janymyz.
Saçagyň gelşigi mele nanymyz,
Der saçylan atyz-çilden döreýär.

Ajaýyp nusgalar görersiň ilde,
Geň zatlar sataşar bu agyr ýolda.
Işň gaýtsa, duşman daşardan däl-de,
Öz öýüň içinden — duldан döreýär.

Päliň düzet, niýetiňi nur eýle,
Göwünleri gyrawlatma, gor eýle.
Bardan bar etmek hiç, ýokdan bar eýle,
Adamyň özi-de noldan döreýär.

Ýoluň aýagujunda

Ýene gelip Ýerbendime,
Bakýan guba çölleri-ne.
Çagalygym siňdi gitdi,
Säher öwsen ýelleri-ne.

Ýagyşdan soň şemal turup,
Ak selinler sygyranda,
Ak bulutdan inen damja
Gök ýylakdan syryganda.

Gulagyma eşdilip dur,
Gamgyn iňňä-iňňälerim.
Gözýaşymy togap eden,
Ejem jandan diňlänlerim.

Tamşanyplar synlaýaryn,
Garagumda Günüň dogşum.
Ojar ody edil şeýdip

Ak öýlerde atýar öwşün.

Men şol oduň reňkin aldym,
Maňlaýyma çoýa-çoýa.
Garagumuň gerşi ýaly,
Owurtlarym joýa-joýa.

Üwreldim men çabganyň,
Päk şemalyň sazy bilen.
Ýürek şindem bile gopýar,
Bu sähranyň ýazy bilen.

Guşluk çagy bulutlardan
Gün çykanda ýyljyraklap,
Sarsyp gidýär goja kalbym,
Bilenok ol özün saklap.

Gün ýene-de ýada salýar,
Atamyzyň ojagyny.
Men delminip duran, ine,
Diýip bilmän diýjegimi.

Seret, eýýäm bu jahanda
Ne atam bar, ne-de enem.
Dagdan aşak inen Gün dek
Kem-kem ýaşyp barýan menem.

Tanyş şemal seýran edýär,
Öwrüm-öwrüm, aşym-aşym.
Soja ýürek, agla, ýürek,
Gizlenme sen, gözde ýaşym.

Men hiç-haçan gizlenmedim,
Takdyr ýaly göni boldum.
Dünýä diýen ajap atly —
Ýalançynyň çyny boldum.

Ejizleýär diýjek bolmaň,
Bu syrygýan ýaşlaryma.

Men aglaýan, munda soňlap
Bilmän goýjak işlerime...

Ömür hakda, ölüm hakda

Dünýä gelip ýene ondan gitmeli,
Ine, munuň özi betbagtlykdyr.
Demiň alman, iýmän, duýman ýatmaly,
Hawa, munuň özi betbagtlykdyr.

Gözüň düşmez gözel gelin-gyzlara,
Guwanma ýok kükräp gelen ýazlara.
Melul bolma ýokdur aýdym-sazlara,
Hawa, munuň özi betbagtlykdyr.

Gözüň gaýyp bolar bu dünýäň keşbi,
Seni jadylamaz hiç zadyň yşky.
Nämüçin bu hakda ýazýaryn goşgy —
Sebäp, ynsan ömri az wagtlykdyr.

Geň bolsa-da, şuny unudýas käte,
Şonuň üçin ýene salýaryn ýada.
Hiç bir kişi baky däldir dünýäde,
Muny inkär etmek — peläketlikdir.

Ömür diýlen her hiliräk ötyändir,
Biri utulýandyr, biri utýandyr.
Iki güýç mydama göreç tutýandyr,
Biri gowluk, biri gabahatlykdyr.

Nebse jylaw salyň, pes tutup päli,
Gözleri gapmasyn bu dünýäň maly.
Kä kişiniň kalby baýlykdan doly,
Kä kişiniň ýüreginde gytlykdyr.

Şeriň saňa süýkenjirän mahaly,
Ýuwutjak bol dyňzap gelen gahary,
Göriplikdir göwünleriň zäheri,
Ýüregiň şöhesi mylakatlykdyr.

Sen bir doglup, bir gezegem ýaşýan zat,
Ajalaň aň bir ýeňil düşýän zat,
Ömri söýmek — ömre ömür goşýan zat,
Şol ömrüň şiresi — sahatlykdyr.

Için gysyp, höwür küýsän mahalda,
Bazara bar, göwnüň açar mähelle.
Hiç närsäni geňlemeýän jahanda,
Jandan başga barja zatlar satlykdyr.

Jan süýjüdir, ömür baş-on günlükdir,
Bak-bakjaň aňrysý giden tümlükdir,
Ýalançy dynuwsyz gel-hä — gellikdir,
Şonça-da dannawsyz git-hä gitlikdir.

Beýnini işe sal hem-de pikir et,
Barlygyňda bir dem jykýr-jykýr et,
Bu dünýäni göreňe şükür et,
Ony elden bermek — bedähetlikdir.

Bir gün gidýär, kim gelse bu meýdana,
Goşgy galýar, bolsa eger dürdäne,
Ýagşylyk et, dirikän bu dünýäde,
Şondan başga zatlar bir manatlykdyr.

Durmuşyň döreden goşgusy

Dünýäniň kän sowalyna,
Men gaty az jogap tapdym.
Haýran galdym jemalyna,
Gudrat gördüm — togap tapdym.

Ýigrendigim hile-tilsim,
Çynym bilen güldüm gülsem,
Erkek bolup aglan bolsam,
Aglamaga sebäp tapdym.

Arzan düşýän aşy peýläp,

Topulmadym iki elläp.
Ejiz görsem, şony goldap,
Belki, az-kem sogap tapdym.

Çölde görýän öz keşbimi,
Bar her zadyň meňzeşligi.
Hydyr gören giňişligi,
Öz kalbyma kybap tapdym.

Nähak şarpyk degýär gaty,
Kän küýsedim adalaty.
Ynsanlygyň alamaty —
Haýa bilen ynsap tapdym.

Hemaýatam adamlarda,
Kyýamatam adamlarda.
Bu çarkandak ýodalarda,
Eşret-den kän azap tapdym.

Durmuş süýji, dünýä pany,
Ine, ömür baş nogsany,
Damja suwy, döwüm nany,
Gara ýeri gazap tapdym.

Oýnatdyrman, oýnap duran,
Ädimiňi synlap duran,
Her demiňi sanap duran,
Pelek atly hasap tapdym.

Çig süýt emen galýar ahmal,
Ine, kysmat, ine ykbal.
Biler bolsaň, dostumy däl,
Duşmanymam gözläp tapdym.

Aýlawym ýok, men bir göni,
Aýyplama, ömrüm meni.
Geň bolsa-da, ahyr çyny,
Öň kän ýalan sözläp tapdym.

Umumy temadan

Pis gowyny gözläp nätsin,
Elbetde, pis-pisi tapar.
Adamlaryň gowşak ýerin,
Olaň gara nebsi tapar.

Süýt-süýt diňe gaýmak bolsa,
Em tapylsyn emgek bolsa,
Tirkeşýäniň tomzak bolsa,
Iň ýakymsyz ysy tapar.

Biliň guşap, goluň çyzgap,
Özüňi tap gözläp-gözläp.
Namart kişi özün gizläp,
Ýoldaşyndan kössi tapar.

Arzuw-yhlas ýerde ýatmaz,
Düzüw bolsa päl-niýetler.
Taňry gargan bidöwletler,
Toýy gözlär — ýasy tapar.

Ýigit geler iş üstünden,
Gyz ýylgyrar gaş astyndan,
Çyn yzçylar daş üstünden,
Ýöräp giden yzy tapar.

Ylham alyp höwesinden,
Sorup ýazyň howasyndan,
Ak çabganyň owazyndan,
Sazandalar sazy tapar.

Geregime däl tylla tagt,
Gözleýänim başga bir bagt.
Söýdügine duşan ýigit,
Kyrk çillede ýazy tapar.

Bak jahana aklyň durlap,
Kimler oýnap, kimler arlap,

Kimler bolsa derläp-derläp,
Iýiljek nan-duzy tapar.

Gyzylaýak

Beýik derýaň kenarynda,
Bag hellewlär her ýanyňda.
Jahyllygyň humarynda,
Başym silkip gezen ýerim.

Gowga köpdi juwan başda,
Ol döwürler galdy daşda.
Hany, ýoldan maşyn geçse,
Göge galan tozanlaryň.

Amyderýaň üsti ümür,
Zaman zabun, heňnam agyr,
Gözlerimden gitmez ömür,
Çit köýnekli gözleriň.

Ümezläp dur hanha Köýten,
Saýaladym, bolduň Watan.
Ýada düşýär sapyn tutan
Kündelerim, azallarym.

On üç ýaşdan ýaňy ätläp,
Ýer açardyk hyşa otlap.
Ýazylypdy seni ýatlap,
Kän-kän goşgy-gazallarym.

Synlap durun gözýetimi,
Kabul eýle hormatymy.
Dogduk depäň gymmatyny,
Şeýle ýiti syzan ýerim.

Baýyr

Dynç alypdym düşläp sende,
Uzyn gije, ýaşyl baýyr.

Garalýardy onda-munda,
Mähnet-mähnet daşyň, baýyr.

Keremlidi giň — gujagyň,
Gara daglar — ýassangyjyň.
Dagyň başky basgançagy,
Gül-pürçükdi durşuň, baýyr.

Daşyň çola, howaň päkdi,
Myhmanlaryň ikiçäkdi.
Behiştiden kem ýeri ýokdy,
Bu sapaly gerşiň, baýyr.

Açyk göwün, güler ýüzli,
Sag bol, myhman aldyň bizi.
Bozdy az-kem keýpimizi,
Daňdan ýagan ýagşyň, baýyr.

Ýalňyz ýyldyz gitmän uka,
Göz gypýardy ýanymdaka,
Ýok, bolupdy şeýle waka,
Däl bu meniň düýşüm, baýyr.

Uçdy huşum oýnap bili,
Duýgy serhoş, hyjyw däli.
O mahallar ýetmiş dälde,
Otuz başdi ýaşym, baýyr.

Maýmyn oýunlary

Ýöre diýse, ýöräp berdi,
Towus diýse, towsup berdi.
Her günde öz eýesine
Müň bir dürli öwsüp berdi.

Ýylgyrды ol, ýylgyr diýse,
Göwnesin-u-göwnemesin.
Ýogsam döwüm çörek ýokdy,
Onsoň nädip oýnamasyn.

Gap diýdi-de, gant oklady,
Maýmyn gapdy hoşal bolup.
Ýarandy öz eýesine,
Her ýerlerin gaşan bolup.

Käte näzin çekdirýärdi,
Käte bolsa aýnaýardy.
Garaz, näme oýna diýse,
Kemin goýman oýnaýardy.

Bir gün bolsa duýman durka.
Eýesinden buýruk boldy,
Bu gezekkiň oýnamaly
El-aýak däl, guýruk boldy.

Nätsin pahyr, başyn ýaýkap,
Galdyrdy-da guýrugyny,
Uýat ýerin mazamlady,
Berjaý edip buýrugyna.

Utanjyndan gözün ýumdy,
Ýüzün sowdy bar halaýyk.
Kimse üçin oýundy bu,
Kimler üçin — bihaýalyk.

Üçlemeler

Diňe iliň kemin däl-de,
Öz keminem duýup bilýän
Goçaklarmyz aman bolsun.

Özüne däl, özgelere,
Sen beýiksiň diýip bilýän
Gerçeklerimiz aman bolsun!

Aglap duran bir biçärä,
Ýüregini gyýyp bilýän
Är kişiler aman bolsun.

Özün söýse söýsün welin,
Başgany-da söýüp bilýän
Zor kişiler aman bolsun.

Özi ýaly bir bendäni,
Aldamagy aýyp bilýän
Merdanalar aman bolsun.

Hakykatyň hatyryna,
Gara başyn goýup bilýän
Goç ýigitler aman bolsun.

Haramlaşýan heňňamlarda,
Diňe halal iýip bilýän
Mähribanlar aman bolsun.

Diline däl, durmuşynda,
Nebsine haý diýip bilýän
Gahrymanlar aman bolsun.

Ojagyma

Ata mähriň çoýdy meni,
Başda doglup-döränimden.
Göz degmesin, saýa tapdym,
Nowça goşa Çynarymdan.

Ömür maňa mähribandyr,
Ýüregimde arzuw kändir,
Agtyk topla, çowluk öndür,
Delalat tap dermanyndan.

Aňrymyza mynasyp bol,
Ölçäp iýme, bihesip bol,
Bolsaň diňe binesip bol —
Bu dünýäniň haramyndan.

Şahalaryň ýaýyp neslim,

Adymyzy alyp gitsin.
Üşäniñde ýyly ýetsin,
Alla atly ýaranyňdan.

Gyzgyn mähriň sowamasyn,
Neberämiz ownamasyn,
Göripleriň baýnamasyn,
Çyk, bar bolsa armanyňdan.

Et kombinatynyň işçisi bilen gürrüň

Men gürrüň gozgadym şygryýet hakda,
Ol söze başlady çalgı daşyndan.
Joşguny, hyjuwy haýran galdyrýar,
Juda hoşal borly edýän işinden.

Men taryp edýäriň ysly bägüli,
Ol gür berýär goýny pudarlaşyndan.
Baş gezekki çempiona meňzeýär,
Äpet göwrä syn edeňde daşyndan.

Indi men geçýäriň aýdyma-saza,
Onuň baş temasy paltadyr pyçak,
Diýýär: Iri mallar soýulýan wagty,
Paltañ ähmiýeti uludyr niçik.

Men bu gezek söhbet açjak bolýaryn,
Tamdyryň, gyjagyň tary hakda.
Ol janygyp gürrüň berýär... düýäniň
Damagny çalmagyň täri hakda.

Nahara oturdyk ahyrsoňunda,
Çala dile aldym Bissimilläny.
Ol bolsa çöpürlek gollaryn çyzgap,
Maýdalap başlady bişen kelläni.

Köýtendagyň depesine dyrmaşan

...Köýtendagyň depesine dyrmaşan

Aý gädilip, dogjak-dogjak bolýardy.
Derýanyň üstüne abanan bulut
Derläp, çişip ýagjak-ýagjak bolýardy.

Gapdaldaky güwläp duran Jeýhuna
Meňzäp çyrypnyýardy Lebap bahary.
Alysdan atylan suwmonjugynyň
Maňlaýymyza şaplap degen mahaly.

Tisgindik-de birek-birege bakan
Aňlamazdan
Ýarym ädim ätdik biz.
Hem-ä bir-birege ýakyn ýalydyk,
Hemem bir-birege entek ýatdyk biz.

Adyny agzadym özüm eşitmän,
Täsin seda çykdy gyzyň dilinden.
Ine-de, ömrümde ilkinji gezek
Durup bilmän tutdum gyzyň elinden...

Gyz wiý diýip tirpinse-de näzirgäp,
Howlukmady elin çekip almaga.
—Toba...
Aý, ýaşuly, utanaňokmy
Indi o zatlary ýada salmaga?

Dogry diýýän, utanylýar azajyk,
Böwrüne dürtüp dur utanjyň-haýaň.
Ýöne, nätjek, indi geljek bilen däl —
Mahal-mahal geçmiş bilen ýaşayan.

Şeýle döwür boldy

Şeýle döwür boldy:
Ýoldaşlar bolup
Söýdük hem haladyk
Köpçülikleýin.

Tebigaty boýun egdirdik —

Ýagny
Birkemsiz taladyk
Köpçülikleýin.

Ýekelikde bagtly bolmak adyl däl,
Onsoň bagtly bolduk
Köpçülikleýin.

Käteler aç ýatdyk şeýle agzybir,
Käte-de aç öldük
Köpçülikleýin.

Köpçülige goşulmasa kimde-kim,
Temmisini berdik
Köpçülikleýin.

Ýagny ýa Sibire, ýa-da Syrderya
Ýesir edip sürdük
Köpçülikleýin.

Hiç kişi garamat görmez ýaly
Ýolbaşçylyk etdik
Köpçülikleýin.

Öz gününü görýän ýekebarany
Synp hökmünde atdyk
Köpçülikleýin.

Kimi başlyk görkezseler ýokarda,
Oňa biz, elbetde,
Bir adam deýin,
Iň ýokary işeňňirlik görkezip,
Ser berdik, saýladyk
Köpçülikleýin.

Plany doldurdyk ähli babatda,
Alym ýetişdirdik
Köpçülikleýin.

Sowatlyny, bisowady deň tutup,
Garyp-gatyşdyrdyk
Köpçülikleýin.

Ozal Magtymguly bardy türkmende
Tutuş halky ruhy bilen ekleýen.
Bir onuň ýeterlik dældigi üçin,
Biz şahyr öndürdik
Köpçülikleýin.

Zehinler hakynda alada etdik:
Bagşylar köpeldi
Kömelek deýin.

Kemsitmän
Işlemän iýýänleri-de
Toplap taýýarladyk
Köpçülikleýin.

Ýetmiş ýyllap bagtly ýoldan ýöredik,
Hem-de öňe gitdik
Bir adam deýin...

Bu ýoluňyz dogry ýol däl diýdiler —
Bir yza öwrüldik
Köpçülikleýin.

1992 — 1993 ýyl.

Maglumat

Arzuwyna ýeten ony täzelär,
Arzuw süýji, ondan doýar öýütme.
Näme berseň, näçe berseň azdyr ol,
Besdir, indi boldy diýer öýütme.

Adam bar — adam bar, elbetde, görýän,
Gördükçe-de oňa galýaryn haýran,
Ene süýdi bilen süňňüne ornan,

Köneje gylygyn goýar öýütme.

Entek döwran sürýärkä bu dünýäde,
O dünýäni salar diýmegin ýada.
Hol çetdäki ala gözli pyýada
Haram tapsa, halal iýer öýütme.

Aýdylan nakyllar oňa ýokmandyr,
Seret ahyr, bu nähili ahwaldyr:
Uýma diýseň, uýaýmagy ahmaldyr.
Uýaý şoňa diýseň uýar öýütme.

Özi üçin perwanadyr, perwana,
Berseň alar, milti ýokdur bermäge.
Bähbidi bolmasa, her bir barýana,
Saçak ýazar, towuk soýar öýütme.

Oka gelmez, ökdeländir öwrüme,
Gargysym ýok, bolsun işi ugruna,
Allaň özi dürtäýmese böwrüne.
Öz kemini özi düýşe öýütme.

Baý adam

Hawa, dostlar, men ýene-de gürrüňin
Edýän häzir dünýäde ýok bendäniň.
Şeýle-dä bu, garaz, ölüm diýen zat,
Başynda bar uly-kiçi hemmäniň.

Göze görnüp duran adamam däldi,
Olam ekin-dikin bilen meşguldy:
Ýöne kalby jomart, dili şirindi,
Aýaz ata bu babatda meşhurdy.

Güzerany ýetde-gütde bolsa-da,
Eger duş gelmezdi zeýrenen wagty.
Aýaly-da edil özi ýalydy,
(Ykbal az eçilýär bu seýrek bagty!)

Adyňy tutanda pylan jan diýip,
Sen monça bolarsyň,
Ýüregiň ýylar.
Ol gurply öýlerden hiç zat dilemez,
Gurply öýler onuň özünden dilär.

Näme haýyş etseň — bitdigi biläý,
Ýok diýen sözünü eşitmersiň hiç.
Ili goldap geldi hoş sözi bilen,
Ömrüniň iň soňky demine deňiç.

Hawa, dostlar, bu bir gahrymanlyk däl.
Ýöne men mydama ýatlaýan ony.
Ol gidensoň oba juda çolaryp,
Boşady galaýdy şo kişiň orny.

Bize bir giň göwün beren Biribar

Bize bir giň göwün beren Biribar,
Şol göwni gülmekden binesip etme.
Bilip bolmaz — bu çarkandak ýollarda
Büdresek, galmakdan binesip etme.

Dinden çykarmawer dine geleni,
Sandan çykarmawer sana geleni.
Enäň göwresinde jana geleni
Bu dünýä gelmekden binesip etme.

Gaýmakly süýt kimin säheriň çagy
Ýukajyk çal ümür örtende dagy.
Guşlar dil açanda, oýadyp bagy,
Sag-aman turmakdan binesip etme.

Bahar gelip yşkyňa yşk goşanda,
Çagajyklar oýnap ýörkä daşarda.
Gyzmaç çal bulutlar gylyçlaşanda
Çapaklar çalmakdan binesip etme.

Keremlisiň, öz bendäňe ynsap et,

Senden gorkmadykdan sora hasabat.
Mümkin bolsa, köpbilmişden halas et,
Bilimden — bilmekden binesip etme.

Gaçyrmawer egne göterenimi,
Tapmaga ýardam et ýitirenimi.
Adam diýip dünýä getireniňi
Soň adam bolmakdan binesip etme.

Goçak bolup gelen gezsın ownaman,
Hiç kime ýaş berilmändir sanaman,
Soňky haýyş: azap bermän, gynaman,
Ýeňiljek ölmekden binesip etme.

Bäbejigiň başujunda

Biz-ä arzuw edeli,
Senem kemiş-kemiş bol.
Ýagty dünýä getiren
Ene-ata bagyş bol.

Ters gelmesin täleýiň,
Dost bolsun dost saýanyň.
Aýazly gün ak öýüň
Depesinde güneş bol.

Ojagyňa wepaly,
Eziz enä sapaly,
Bu ak öýüň suhany —
Öz ataňa meňzeş bol.

Ýitije bol —
Çöňňe däl,
Är bol — ýöne dogma däl.
Patyrraky çabga däl —
Siňňin ýagýan ýagyş bol.

Aglatma hem aglama,
Ýanýoldaşdan aldanma.

Seýran et giň äleme,
Dünýä bilen tanyş bol.

Atyň çyksyn ýaryşda,
Ýeňilmäsiň durmuşda.
Ile-güne garyş-da —
Gyra bolma, jümmüş bol.

Ýol agyrdyr, azaşma,
Samsyk bilen sanaşma.
Bedasylla ýanaşma,
Begler bilen ýoldaş bol.

Ýatsyn bäbek, ýaýnasyn,
Alla nazar aýlasyn.
Şahalary ýaýrasyn —
Hatar gura, tirkeş bol.

Perzentlik aýdymy

Ak süýt beren kábäm enem,
Ýokdur meni sen dek söýen.
Bagra basyp balam diýen
Dilleriňden aýlanaýyn.

Hamsygyplar wagtal-wagtal,
Meň ugrumda hallan atan.
Sallançagmyň bagyn tutan
Elleriňden aýlanaýyn.

Uzak gije şöwür çeken,
Uklamanlar daňa çykan.
Doglan günüm döşe dakan
Gülleriňden aýlanaýyn.

Dogduk depäm diýip söýlen,
Baharlar gök kürte geýnen.
Meniň üçin dünýä inen
Çölliňden aýlanaýyn.

Baryn beren, ýogum beren,
Ak guş bolup göwsün geren.
Bu dünýäde ömür süren
Ýyllaryňdan aýlanaýyn.

Dünýewi pelsepe
Saparmyrat aga Çary oglunyň ýagty ýadygärligine

Garybyň öýünden çykmaz lälilikler,
Barlynyň işidir urdumşalyklar.
Ynsanyň gözünü gapýan baýlyjklar
Ýeriň üstünden däl —
Astyndan çykar.

Döşe kakyp, men-mendirin diýenler,
Ahyry takdyra boýun egerler.
Dadylmadyk şirin-şirin tagamlar
Bagtyň çüwse, seniň rysgyňdan çykar.

Gelen geçer,
Geçen gelmez dolanyp,
Ene ýapdan suwlar akar tovlanyp.
Aý göz gypar bulutlara duwlanyp,
Günler ömri ölçäp asmandan çykar.

Taryhy titredip kän ynkylaplar,
Syýa däl, gan bilen ýazlypdyr baplar.
Gudratly goşgular, güýçli kitaplar
Ýürege ýañ salan sarsgyndan çykar.

Adam dünýä iner — bagt dilärler,
Takdyryny
Ak zatlara deňärler,
Paýhasly ogullar, pähimdar ärlər
Hakyň nazar salan neslinden çykar.

Anha, bulut urgan kimin düýrülde,
Gözýetim garalyp, asman agraldy,

Dereleri söküp giden arşyldy,
Tlikiden çykaýmaz, arslan çykar.

Näme diýselerem, iň gelişýän zat:
Zenana — näziklik,
Erkege — gaýrat.
Adyň ile ýaýan şan bilen şöhrat
Al-asmandan inmez, kesbiňden çykar.

Hawa, o diýen bir husyt däl Durmuş,
Senem bir ýagşylyk etmäge çalyş.
Ýüz dürli suratdyr münň dürli nagyş
Baharyň jadyly paslyndan çykar.

Bähbit

Irkiräk döwürde goňşy obada
Bähbit atly täsin bir adam bardy.
Durmuşdaky bolýan ahwalatlaryň
Ähljesin ýagşylyga ýorýardy.

Mysal üçin, ýatyp turýaň — keýpiň ýok,
Sebäbi düýşünde kesellänmişň.
Bähbit aýdýar: düýş tersine ýorulýar,
Enşalla, dert görmez bu gara başyň.

Howur salgymlanyp töweregiňde,
Dünýe eräýjege meňzäp durandyr.
— Gyşam gyşa meňzär, Enşalla — diýip,
Bähbit muny ýagşylyga ýorandyr.

Näçe gündür, ýelden gözüň açylman,
Gözýetimi ümez baglap durandyr.
— Ýagjak ýagşyň alamaty bi diýip
Bähbit eýýäm ýagşylyga ýorandyr.

Obada bir bendäň kazasy dolup,
Hossarlary gözýaş edip durandyr.
— Gowy adam anna günü gidýändir —

— Diýip... onam ýagşylyga ýorandyr.

Ýeňil ýorgut bilen gaýgy-gussany
Egsip bilmejegiň elbetde, belli.
Ýöne welin, her niçikdir o sözler
Birazajyk tesellidi, teselli.

Diýýänine özi ynandymykan
Diýip, näme gerek münkürlük etmek.
Hernä nesip etsin hemmämize-de
Ynanyp ýaşamak,
Ynanyp gitmek.

Artist

Bagty çüwýän pyýadalar bar ahyry...
Ol ömründe iki sagat Han boldy.
Soň-soň Han bolubam görlendir diýip
Bälçireýän gezekleri kän boldy.

Mahal-mahal uka batan çaglary
Hanlyk pursatlary girdi düýşüne.
Hem-de hoşal boldy keseden garap,
Özüni şol pursat alyp barşyna.

Hanlyga-ha başaraýjak ekenik
Diýen pikir ýene ýadyna düşdi.
Han sypaty bolmasa-da özüniň,
Süýji düýşde Hana juda meňzeşdi.

Puryjasy dolup ýogaldy bir gün,
Şundan öňki ömür öwrüldi düýşe.
Öldi welin, hatyrasym beýgeldi —
Beýle gadyr goýulmazdy hemişe.

Adamlar o bendäň çyn adyn tutman,
Pylan hanam gidiberd-ow diýdiler.
Ine, şonda ýatan kişiň ruhunyň
Muňa monça bolandygyn duýdular...

Ol diýerdi käte özün ýaňsylap,
Han bolarmy meniň ýaly sähneden.
Häzir welin, hiç zat diýip bilmedi,
Gysga hanlyk döwrem galdy sahnada.

Pudak Agajanow

Obaňyz Hatabyň alkymyndady,
Şol ýerden her ertir giderdiň işe.
Özgäniň geplejek gepin ýazýansyň,
Ýa bolmasa, ýygnakdasyň hemişe.

Ýogsam, şahyr bolup dünýä inipdiň,
Muny sen özüňem az-kem duýýardyň.
Edaraň kürsüsini ýigrenmeseň-de,
Şahyrlary, şygryýeti söýýärdiň.

Käte-käte pyşyrdardyň içiňden
Ýaňy pyntyk ýaran tutlary synlap...
Ine, indi ýetmişinden ätlediň,
Dostlaryň toýuňa geldiler sylap.

Ömür o diýen bir ýeňil bolmady,
Ýöne sen mynasyp geçirdiň ony.
Mahal-mahal ýatlaýarsyň geçeni.
Emma Hatap hany, Lýowuşkin hany?

Döwletli öýüň bar, düzüw durmuşyň,
Ýaňy ýetmiş — tüýs bir ýaşajak wagtyň.
Köp görmesin, aramyzda gez-de ýör,
Sen bahasyn bilýänsiň-le bu bagtyň.

Bile işleşen ýoldaşy.

Bir pikir et, adam ogly

Bir pikir et, adam ogly,
Bu zeminden näler geçdi.

Gylyjyndan ganlar daman
Zabun-zabun şalar geçdi.

Ýarym diýip, ýurdum diýip,
Ne ömürler gitdi köýüp.
Sahawatyn dünýä ýaýyp
Niçe Hatamtaýlar geçdi.

Porhan bolup dolup-daşyp
Bat alýandyr arkan gaýşyp.
Menzil-menzil ýollar aşyp,
Çeşme akdy, çaylar geçdi.

Ýagşy güne dalaş edip,
Hakdan rysgal haýyş edip,
Nagra dartyp, nalyş edip,
Näçe ahy-waýlar geçdi.

Belent dagy depä öwren
Asyr geçdi kerwen-kerwen,
Gerçekleri dünýä beren
Şan-şöhratly aýlar geçdi.

Zemin, zemin — goja gassap,
Gidenlerde barmy hasap?..
Seret, birje goşgy ýasap.
Näçe pikir-oýlar geçdi.

Eger-de, ýaşlygym gaýdyp berilse

Eger-de ýaşlygym gaýdyp berilse,
Haýp giden wagty sypdymazdym men.
Gözlerin güldürüp, gaşyn oýnadyp
Geçip barýan bagty sypdymazdym men.

Juda bir akylly boljak bolmazdym,
On ýedi ýaş näme etsin akly!
Günä bilen, toba bilen ne işiň,
Ol ýaşıň öz kakuwy bar, kakuwy.

Beýle beter çyn tutmazdan dünýäni,
Baýdak edinmezdim ýarym ynanjy.
Aýlawсыz-hilesiz ýaşanym üçin
Gözlerime çyn göründi ýalançy.

O döwürler däli-porhan Jeýhunýň
Düňderlip, düňderlip akýan döwrüdi.
Jahyllaryň, juwanlaryň aw aňtap,
Agşam бага seýle çykýan döwrüdi...

Ah, o günler, ah, o günler, o günler —
Alyslarda salgym atýan erteki...
Ýel düşende aýagyňa oraşar
Ýuka şahy köýnekleriň etegi!

Ötdüň ýaşlyk!
Sen ne beýle tiz ötdüň,
Duýman durkam geçdiň duşumdan!
Hyrçy dişläp seni gözläp ýörün men
Suratlardan, hakydamdan, düşümden.

Töre geçip oturmadyň arkaýyn,
Bolduň bize baş günlük myhman.
Indi nädip oňýanyma haýran men
Gündiz guwduraman, gijeler ykman...

Aklym ýetmez — öz başymdan geçiren
Aý-ýyllaryň salgym boldy, düşý.boldy.
Akmak! —
On ýediňi küýseýärsiň sen —
Ogluň ýaşy eýýäm ýigrimi baş boldy...

Rowaýat

Haýwanlaryň içinde kim bolsa uly
Ýylbaşy bolmaly diýlipdir weli —
Bardygny bildirip sygyr molapdyr.
Ýöne eýýäm onuň şahyna çykan

Syçan sypanjyrap murtun towlapdyr.

Il içinde gezip ýören gürrüň bu,
Bilemok, bu waka haçan bolupdyr.
Ýöne, garaz, hile bilen, al bilen
Ýylbaşy — ýeserje syçan bolupdyr.

Sadaka

Kim çagakam adym tutup enaýy,
Bir dem öz egninde göteren bolsa,
Ýa-da üwräp, ýatan sallançagymy
Täsin bir erteki otaran bolsa —
Alla ýalkasyn!

Dümewlän çaglarym ejem pakyryň
Hoş söz bilen göwnün awlan bendäni,
Hem-de kábäm käte süýtsüz galamda
Kim maňa uzadan bolsa emmäni —
Alla ýalkasyn!

Aýagyma tiken çümüp aglamda,
Kim başymy sypap diňdiren bolsa,
Kişä kesek atmak günädir diýip,
Kim çaga beýnime siňdiren bolsa —
Alla ýalkasyn!

Zalym 37 ýetim goýanda,
Kim meniň halyma gynanan bolsa,
Töhmetiň pidasy kakam pakyry
Kim halas etmäge synanan bolsa —
Alla ýalkasyn!

Bir jady duýgymy oýnap duransoň,
Öňünde baş egip epemde dyzy,
Ak gül ýaly näzik elleri bilen
Şarpyk çalyp, soňam näz eden gyzy —
Alla ýalkasyn!

...Ondan bäri diňe zamana däl-de,
Seretseň adamam üýtgän ekeni.
Hawa, maýmyn bolup gaşymda oýnap,
Soň ýanyndan ýylan bolup.çakany
Alla ýalkasyn!

Sebäbi ol meniň gözümi açdy,
Men aldanyp adamlary tanadym.
Şeýdip kem-kem bu ýalança düşündim,
Şeýdip kem-kem kämilleşdi senedim.

Gowular gutarsa — dünýä gutarar,
Dirikäler saklaň olaň sarpasyn.
Durmuşyň tagamny gaçyrman gelýän
Ajap adamlary, Alla ýalkasyn.

Perzentlik duýgusy

Hydyr gören bu çöllerde
Meniň göbek gany bardyr.
Diýmek, diňe şu günüm däl,
Geçip giden düýnüm bardyr.

Pikir-zikrim saňa tabyn,
Tagzym, çölüm, ýene tagzym!
Gollaryňda aýak yzym
Depelerde synym bardyr.

Güýç synadym bilim barka,
Ojak näme — golum barka,
Şahyrana ilim barka,
Şükür, şöhrat-şanym bardyr.

Ýollaryň bar uzap gidýän,
Ot-çöpüň bar özi bitýän.
Adam däli adam edýän
Yslam atly dinim bardyr.

Serhetiňden geçseň bir gün

Yzlar seni bogun-bogun.
Taňrym diýip sygyndygym,
Ynsap atly Hanym bardyr.

Ak çägeler meniň urbam,
Watan!
Saňa başym gurban!
Goşgy bilen günüm görýän —
Iň bir halal nanym bardyr.

Dostlarym bar dumly-duşda,
Kimiň bilner irde-giçde.
Men adam men — däl perişde,
Günä etsem müýnüm bardyr.

Arkadagym — ene mekan.
On iki süňňüm sende bekän.
Barlygyňda iň ullakan —
Adam diýen çinim bardyr.

Laçyn

Öňbaýraga goýberildi alty at,
Ine, indi süýnüp gelýär bedewler.
Özleri-de bilmän galkynjaklaşýar,
Haýsynyň ozjagyn çen-çak edenler.

Bir ýaşuly o diýen bir tolgunman,
Käte-käte çala ýaýkap başyny,
Synlaýardy öňden gelýän atyn däl —
Iň yzdan gaýdanyň aýak urşuny.

Töweregiň jedeline goşulman,
Edýän oý-pikirin salyp içine,
Ylla, ol janawer eşidýän ýaly
Ýüzlenýärdi yzdan gelýän Laçyna.

— Ataň Ülker bolsa, eneň Meleguş,
Galmaly-ha dälsiň çaňa bulaşyp...

Otyr dürbüsini gözden aýyrman,
Özi bilen diňe özi gürleşip.

Atlar bolsa has göterlip gykuwa,
Göýä ýer gyratlap uçup barýardy.
Üzlem-saplam bolup gelýän baş bedew
Laçyndan arany açyp barýardy.

Şo barmaşa çapyksuwar ýigdekçe
Laçynyň jylawyn gowşatdy birden.
Erki-ygtyýary özüne berlen
Laçyn misli, örkün üzüpdi ýerden.

Henize deň syryn saklan ýaşuly
Bir gobsunyp, syçrap turdy ýerinden.
Gykylygyň, galmagalyň astynda,
Laçyn bedew geçdi häzir serinden.

Jedeli köşeşen aýlawyň içi
Güwläp durdy adamlaryň deňzinden.
Zowladyp goýberdi hälki ýaşuly:
— Uç, Laçynym, aýlanaýyn omzuňdan!

Ilki süýnüp geçdi pellehanadan
Meşhur Meleguşuň, Ülkeriň nesli.
Ol ýaşuly buýsanç bilen dillendi:
Asly bar bedewiň, asly bar, asly!.

Ähli zat özgerer öz wagty bilen

Ähli zat özgerer öz wagty bilen,
Pyntyk gunça bolar, gunça gül bolar.
Çybyjak öwrüler äpet çynara,
Çöllük deňiz bolar, deňiz çöl bolar.

Dil-agyzsyz Wagtyň hökmi rowandyr,
Alla oňa dynç gününü bermändir.
Adamam ahyry Wagta gurbandyr,
Aýlana-aýlana aýlar ýyl bolar.

Bir deň zat: amanat hemmäh başy,
Adama, elbetde, adalat ýagşy.
Yzda goýup iň nurana alkyşy,
Boş kagyzdan gudrat dörär: pul bolar.

Pul özünde toplan bar keramaty,
Talaban ediner ähli ymmaty,
Daglary, daşlary ýarar haýbaty,
Men-men diýen ärler oňa gul bolar.

Aklyly aňk eder bu bolýan zatlar,
Begzadaň ornuna geçer bezzatlar,
Iň bir ýakynyňa öwrüler ýatlar,
Oňa derek mähribanyň del bolar.

Ne gözel bolsa-da durmuşyň goýny,
Täze myhmanlara bermeli orny.
Wagtyň wagşyýana, iň gödek oýny:
Eziz adam, gözel ömrüň kül bolar.

Gökdepe galasy

Egninde göterip uzak ýyllary,
Eräpdir, eňräpdir, ýoýlupdyr gala.
Bu ýerde türkmeniň goç ogullary,
Ýurt diýip başyny goýupdyr, gala.

Atalar, agalar, eziz ogullar...
Ýalňyz bire baglanypdyr göwünler.
Gollarynda gylyç tutan gelinler,
Ömrüň baharynda köýüpdür, gala.

Köne diwar demimizi diňläp dur,
Göwnüme däl, ýeriň asty iňläp dur,
Kimler hamsygyp dur, kimler eňräp dur,
Gözýaş etmän gitmek aýypdyr, gala.

Ar-namysyň, müňläp gurbany ýatyr,

Babalaryň ähti-peýmany ýatyr.
Bu ýerde türkmeniň imany ýatyr —
Mukaddesiň gala, beýiksiň gala.

Ýetginjeklere ýüzlenme

Oglanlar, men size arzuw edýärim,
Nurana beýnidir sagdyn bir ýürek.
Täze ýüzýyllyk siziň işiňiz
Biziňkiden az-a bolmasa gerek.

Bu topragyň Watan diýen ady bar,
Ony dilden kän gaýtalap ýörmäň siz.
Oňa tagzym ediň, egip başyňyz,
Göze ýaş aýlansyn — aýyp görmäň siz.

Bu mukaddes zatlaň edýän oýnudyr,
Şeýle bolýar duýgy dyňzan pursady.
Dile agram salmak barha azalar,
Il ölçeg ediner diňe gursagy.

Ekin ekin, mal köpeldiň, jaý salyň,
Hemmesi-de ilin-günüň geregi.
Emma hassa bakyşy dek tebibiň,
Eger-eger, gözden salmaň Ýüregi.

Hawa, siziňkidir indiki asyr,
Ýurdy, halky dolandyryjak sizsiňiz.
Agyr ýüke taýynlanyň, tijeniň,
Ýoluňyz ak,
Belent bolsun sussuňyz.

Türkmen döräp, ilki agzalan sözüň
Biri ynsap, biri halal bolupdyr.
Öýlenjek ýigitler hakdaky sowal
Halalmydyr? diýen sowal bolupdyr.

Anketada beýleräjik soraga
Jogap bermek kyn iş däldir, aňsatdyr.

Ýöne welin, ýakynyňy aldamak
Ýigitler aýyp zatdyr, geň zatdyr.

Il-gün bolsa Siziň ýakynyňyzdyr.
Olaryň öňünde etmäň ikilik.
Aslynda-da kämilleşýän adamzat
Ýaşap bilmez ýalan zada bukulyp.

Gözüň ýaşy ýaly arassa boluň,
Oklaw ýaly göni boluň, oglanlar.
Astynda atalar ýatan topragyň
Aýy boluň, Güni boluň, oglanlar.

Öz erkini ele aldy bu Watan
Belent tutuň Aý, ýyldyzly Baýdagyn.
Arzuw edýän: golaýlaşan asyrda
Hernä hasyl bolsun ähli aýdanym!

Maslahat

Kesek atyp arrygyňy gynama,
Häzir maňa degmez atan kesegiň.
Başga bir bendäni nyşana edin,
Gün bermeýän bolsa uçran keseliň.

Özüň görüp dursuň, keseg-ä däl-de,
Maňa häzir kân edenok gülle-de.
Hawa, gardaş, meni ýykmak tamaňy
Häzirlilikçe zyňyp taşla kelleden.

Ynanaý, men senden gaty göremok,
Dogrujamdan gelsem, agyrýar nebsim.
Gijeler uklaman ýazýaň üstümden,
Ýok, gardaş, ýeňil däl seniňem kesbiň.

Hawa, gynansamam edil şu mahal,
Atýan kesekleriň özüňe deger.
Ýöne saňa bir maslahat bereýin,
Ýamanlaman ýaşap bilmesen eger.

Az-kem sabyr eýle, birneme garaş,
Bir gün pelek çarhyn tersine öwrer.
Şonda başga ýana kesek atsaň-da,
Meniň maňlaýyma patylar durar.

Galanyňam özüň pikir edip gör,
Ýöne biçeme-hä dälde aýdanyň.
Hemme zat tersine tutup ugranda,
Arkaýyn bol, baryp özüm aýdaryň.

Tebigatyň goýnunda

Doguldygym depeleri nazarlap,
Göçgünli baharda çykdyň seýrana.
Aladaňdan ýagýan ýagyşdan soňra,
Gök gözýetim galdyryrdy haýrana.

Suw degmedik ýüzün ýuwan ýylaklar
Dogan Güne lowurdaşýar enaýy.
Çöl gülleri güjeňleýär özlerin,
Käsi elwan öwsüp, käsi daraýy.

Ajyguýyň suwy şeýle bir dury,
Döräpdir ol, meger, gözün ýaşyndan.
Men bu ýerde gözüm aýryp bilemok
Alaňlaryň gasyn-gasyn döşünden.

Gaýtarma dek bezenipdir Garagum,
Bolmajysyn bolup ýazyň başynda.
Bagry byjyklaýan bir gamgynlyk bar,
Naşyja guzulaň mäleýişinde.

Belent mawy asman ummana meňzeş,
Şol ummanda ak bulutlar ýüzüp ýör.
Hanha, irden işe çykýan alaka
Öz ýaşajak ýerzeminin gazyp ýör.

Ýerdir gögüň arasynda — boşlukda

Çöl bürgüdi keyp edipler gaýyp ýör.
Birden-birden al-asmana atylyp,
Bir seretseň, aşaklygna taýyp ýör.

Gün ýene-de ýuka bulda duwlandy.
Düşdi maňlaýyma azaşan damja.
Owadan jahanyň seýilgähi kän,
Ýöne hiç birisi ýok Garagumça.

Garagumy bahar pasly görmedik
Entek hiç bir gözelligi görmändir.
Ak çägesi sorup alar yzyňy,
Päk howasy satylmaýan dermandyr.

Oda goýlan tüňçe eýýäm pyňkyrýar,
Ýöne howlugamok — ýetsin gaýnamy.
Sagadymam ýatyp dogry edipdir,
Aşgabat däl —
Tebigatyň goýny bi.

Bellikler depderçesinden

Adam ogly, adam ogly,
Göwnüň herne bolsun ýyly.
Ak süýdem-ä süýtdür weli,
Ähli maza gaýmakdadyr.

Saýlap-seçip gözelleri,
Bardyr ýaýnap gezildigi!
Çyn söýginiň hezilligi
Şeýle şirin köýmekdedir.

Öz-özünü tapla gaty,
Başarsaň, al garamaty.
Kämilligiň alamaty
Men bir samsyk diýmekdedir.

Oýlanyp gör, sen öňürti —
Bal almagyň bardyr derdi.

Şahyrlygyň başky şerti
Öwrenmek däl — duýmakdadyr.

Durmuş gurmak juda çetin,
Kän bir ýeke çapma atyň.
Ýok bolsa öz Hakykatyň,
Gep-köpüňkä uýmakdadyr.

Haýran galmagyň goşgusy

Bagtyň başky basgançagy
Bu jahana gelmekdedir.
Bilmän nämäň-nämedigin,
Dünýä nazar salmakdadyr.

Dik depäňde, şo-ol alysda
Ak bulutlar ýüzer assa.
Ah, şoňa bir elim ýetse
Diýip, arzuw kylmakdadyr.

Ýatyrarlar hüwdi bilen,
Sallançagyň bady bilen.
Enäniň ak süýdi bilen
Kem-kem boý-in almakdadyr.

Ak säherler ýagar ýagyş,
Asman saňa edip söwüş.
Dünýäň ýüzi — giden nagyş,
Bahar sazyn çalmakdadyr.

Günler dogar,
Günler batar,
Aý aýlanar hatar-hatar.
Bäbekligiň döwri öter.
Indi keýpiň — aýakdadyr.

Indi az-kem derlemeli —
Ýöremeli,
Gürlemeli...

Duýup ýagşy, ýaramazy,
Indi bar gep — bilmekdedir.

Näme üçin damýar damja?
Başga adyň näme, eje?
Soraglaryň delje-delje —
Ejeň işi gülmekdedir.

...Menzil söküp öwrüm-öwrüm,
Gitdim senden — gunça döwrüm!
Seni ýatlap goja göwnüm
Ýene çaga bolmakdadyr.

Pähimler

1.

Biperwaýlyk süýşüp ýakyn gelende,
Köpbilmiş köpelip,
Bilýän azalar.
Tapawut kiçelip çynda, ýalanda,
Olary saýgarjak bolýan azalar.

Garym-gatym bolar sähet, bisähet,
Okumyş bol bolar,
Çyn alym — gahat,
Iliň arasynda öwüt-nesihat
Berýän köpeler-de,
Alýan azalar.

Her kim öňe oklar hergiz bir özün,
Jahyllar-juwanlar tanamaz yzyn,
Aksakgal aşyk dek oýnadar özün,
Paýhasyna tagzym kylýan azalar.

Birine ýetmese ýüz maksat tutan —
Hany,razy bolup dünýäden öten?
Özgelerden aýyp gözlär öňýeten,
Öz aýbyny özi bilýän azalar.

Aýdylýan aýdymlar goşulmaz saza,
Gadyr-hormat gaçar tagama-duza,
Döwür öňe gider,
Adamam — yza.
Emma muňa nazar salýan azalar.

2.

Ýerden göteriljek bolsa Sahawat,
Alýan köpeler-de,
Berýän azalar.
Kemlik etmez boş kasamlar, wadalar,
Ýöne öz lebzinde durýan azlar.

Asyllylar azar,
Agraslar ýeňlär,
Göwreler ýognar-da,
Ýürekler ownar,
Kethuda diýjegiň bet işi oňlar,
Haram meýlis artar,
Derňän azalar.

Gulpuny gitdikçe agraldyp öýler,
Tagamlar goňsudandan ogrynça iýler,
Ýaman zat hemmäniň gözüne iler,
Ýagşy zady welin, görýän azalar.

Atalary pisent etmez ogullar,
Hernä bizden daşda bolsun o günler,
Kise galňar —
Gedaýlaşar göwünler,
Säher Haky ýatlap turýan azalar.

Edep öwretjekler biedep bolar,
Mukaddes nakyllar gury gep bolat.
Hallalygy agzan adam köp bolar,
Ýöne halal ýoldan ýöriýän azalar.

3.

Buýsanç egsilmekçi bolsa kem-kemden,
Ynsan ýüreginde ýalkym azalar.
Ýata suwa dönüp pikir-hyýallar,
Däli göwünlerde tolkun azalar.

Gün görmek däl — ömür sürmek kyn bolar,
Är oňa däl, aýal oňa han bolar.
Gara görmän, haýbat atýan kân bolar —
Ýagyny yzyna serpen azalar.

Aýyp artar — adam galmaz haýrana,
Gezek berler batly-batly ýañrana.
Gol ýapýan gytalar, aglan-eñräne,
Ynsabyň sudundan gorkan azalar.

Müýnürgär beýikler,
Çyrypynar egsik,
Aglasaň, aglaber,
Hamsyksaň, hamsyk,
Köpeler kölge dek yşnaksyz samsyk,
Akyly daş ýarýan kem-kem azalar.

Azap çeken duýgy böwri symsyklar,
Hany, toba eden, hany, syr saklan?
Garyplaşar, garyplaşar gursaklar,
Telpekli köpeler,
Erkek azalar.

4.

Her döwürde bir hili zat ýoň bolar,
Bihaýalyk hemmesinden geň bolar.
Toý toý bolmaz —
Dawa bilen jeň bolar,
Özün saklap bilýän jahyl azalar.

Şerbazlar şeraby ýüzüne sylar,

Saçagyň üstünde bulgurlar synar.
Ne gözel naharlar harama döner,
Haý-küşler ýol almaz,
Täsir azalar.

Dananyň sözlerin diňlän tapylmaz,
Ynsany päklige ündän tapylmaz.
Halaly, haramy danna tapylmaz,
Aşa düşen artar, berhiz azalar.

Göz-gulban boluşyp gündiziň günü,
Nebir gyz-gelinler güjeňlär teni.
Söýüşýärler! diýip, aldamaň meni.
Aşyksumak artar,
Tahyr azalar.

Öten-geçenlerden gyryp-çyryp edip,
Ak kagyzy, gök syýany sarp edip,
Gazýetleri pak gazala gark edip,
Goşguçy köpeler,
Şahyr azalar.

5.

Jemagatdan gaçjak bolsa tebähet
Sabyr senden gider,
Takat azalar
Galagopluk gaplap alar göwnüňi,
Bilmersiň nämeden —
Rahat azalar.

Üç esse ulalar ynsanyň gözi,
Arkaýyn ýatýana meňzemez ýüzi,
Agyr tozan örter daglary, düzi,
Kalbyňy gülledyň pursat azalar.

Müşdek bolup görner doly çuwalyň,
Alanyň az,
Kän görüner sowanyň.

Baş bäsdeşiň bolar süýtdeş doganyň,
Gap-çanak köpeler,
Owkat azalar.

Gursagyndan uçar gider kanagat,
Ojagyndan gaçar gider bereket.
Ýap-ýaňky bol zatlar, gör, eýýam gahat,
Bisähet köpeler,
Sähet azalar.

Nebis atly şar gara bir güýç bolar,
Garynlar doluka, gözler aç bolar.
Dolmaz garna bar baýlygyň hiç bolar,
Myş-myşlar köpeler,
Söhbet azalar.

Gözüetim. Görnüş

Basyrnypdyr gara бага,
Arkasyna diräp daga,
Ýaýlyp ýatyr uly oba
Gözüetimde, gözüetimde.

Surnugan Gün kem-kem solýar,
Guşlar uçýar, guşlar gonýar.
Dagyň asty ümüzlenýär,
Gözüetimde, gözüetimde.

Obaň daşyn gorap hüşgär,
Bärde baglar hellewleşýär.
Gün sallanyp dagdan düşýär,
Gözüetimde, gözüetimde.

Çal gaýalar бүклүм-бүклүм,
Bulut süýşýär üzlem-saplam.
Aw agtarýar garry gaplaň,
Gözüetimde, gözüetimde.

Ýeňiljek goşgy

Ne ajap zat, dostlarym,
Bir-biregi sylamak.
Gowy дәpler ilde bar,
Ýeke çapma, ile bak.

Dünýä şeýle gözelkä,
Namartlykdyr nalamak.
Hol köçeden sülmüräp
Barýan inçe bile bak.

Rysgalyňdan zeýrenip,
Aýyp bolar aglamak.
Çyk, melemtil meýdana,
Goşa gulak pile bak.

Juda kyn iş дәl ahyr,
Garyp göwni aldamak.
Ýürek gysan çaglary,
Dutar duran dula bak.

Agyr, ata-enäni
Gara ýere duwlanmak.
Ýetim galan bir sen дәl,
Bak sen, saga-sola bak.

Bir ýagşylyk edene,
Başym bolsun sadaga.
Atlanmankaň bedewe,
Toýnakdaky nala bak.

Günler çykar lowurdap,
Gök top atar gümmürdäp.
Dag başyndan lummurdap,
Inýän mele sile bak.

Pelek çarhy öwrüler,
Geler, gideniň geler.
Düýn aglan — bu gün güler,

Mahal-mahal ýola bak.

Kişä kesek oklama,
Iliň ýolun bekleme.
Ýerdir seni ekleýän,
Atyz bilen çile bak.

Abat bolsun tüneginň,
Tä dolýança süregiň,
Aýdym aýtsyn ýüregiň,
Gök ýylakly käle bak.

Hindi mowzugynda iki goşgy

1. Mahabharata

Şygyrýetiň, pelsepäniň ýurdy bu.
Oýlanýaryn, meger, şoňa görä-de
Nirä barsam, düşdi durdy ýadyma,
Hindileň eposy Mahabharata.

Agyr taryhynda bu gadymy ýurt
Daýanypdyr pähim bilen gaýrata.
Şonuň üçin ýada düşdi-de durdy,
Bu halkyň eposy Mahabharata.

Bezemen atlylar köşgüň önünde,
Nyzam bilen düzülipdir parada.
Nämüçündür ýada düşdi ýene-de,
Hindileň eposy Mahabharata.

Boýnumyza gülli halka dakdylar,
(Şeýle halka dakylypdyr Gara-da!*)
Ine, bu ýerde-de hakyda geldi
Hindileň eposy Mahabharata.

Tans üçin döräpdir hindi gyzlary.
Gara hally şol gyzlara garaňda,
Ýene hakydaňa gelýär, elbetde,

Hindileň eposy Mahabharata.

Bu ajaýyp, bu owadan toprakda,
Arzuw etdim: ýetsin her kim myrada.
Hawa, hut şu ýerde dünýä inipdir,
Durmuş pelsepesi Mahabharata.

*Şahyr Gara Seýitliýew.

2. Aktrisa bilen gürrüň

— Hindi kinosynda birje mowzuk bar,
Olam söýgi. Ýeri, başga näme bar?

Diýip, onuň bilen gürrüň açamda,
Ak dişleri bägül ýaly açyldy.

Garaluw gözleri güldi bagtyýar:
— Dünýäde söýgüden başga näme bar?

— Hindi kinosynda aýdymdan başga,
Zat ýok — diýip, bälçiredim ýamaşgan.

Ýene gara gözler ýandy bagtyýar:
— Dünýäde aýdymdan başga näme bar?

Diýip jogap berdi sowal bilen,
Söhbet tamamlandy 2:0 bilen.

Omar Haýýam

Ysraýylda bolanymyzda, biz şol ýurtda haýsy şahyryň ýörgünlidigi bilen
gyzyklandyk.

— Haýsy şahyr Sizde has köp okalýar? — diýen sowalmyza şeýle jogap
berdiler:

— Elbetde, Omar Haýýam!

Seniň döwrüň — ol bir eýýam,
Meniň döwrüm — bu bir eýýam.

Iki aralyga bakman,
Ýaşap ýörsüň, Omar Haýýam.

Bu sözümdä geň zat ýokdur,
Hawa, ýaşap ýörsüň diýýän.
Okalýarmyň — ýaşayansyň,
Şeýle dälmi, Omar Haýýam!

— Gündogarda pähimdar kân,
Hemmesine sarpa goýýan.
Ýöne welin, çeper sözde
Meniň taňrym — Omar Haýýam

Diýdi bize goja ýewreý,
Seň adyňy dilden goýman.
Özem ol bir okumyşdy,
Eşidýärmiň, Omar Haýýam?!

Hawa, Şolom-Aleýhimiň
Watanynda seni söýýän
Muşdaklaryň kân ekeni,
Buşluk! Beýik Omar Haýýam!

Ýöne, belkäm, bu habara
Galyp duran dälsiň haýran.
Kimdigiňi birmahallar
Aňynsyň-la, Omar Haýýam!

Ysphyanyň Şaapbas myhmanhanasy

Şaapbas taryhda bolan bir adam,
Ýöne häzir meniň gürrüňim başga.
Myhmanhanaň gapysyndan gireňde,
Alnyňda biri dur, murtlary pişge.

Ine, şonda ilki kellä gelýän zat:
Doň suratmy ýa-da janly kişimi?
Ol bolsa depäňde howaladyp dur,
Arslanyňka meňzäp duran başyny.

Ol özüne endik edinen borly,
Esli salym, ine, şeydip durmany.
Gapdalynda durup bile surata
Düşen myhmanlaryň ýokmuş armany.

Haýbatynyň özi basýar sussuňy,
Garalyp dur ylla, äpet bir sütün.
Men Şaapbas diýip tutýar adyny,
Şeýle däldigine ynanmak çetin.

Beýle äpet dogulýandyr, elbetde,
Diňe Allañ özi nazar salanda.
Boý-syraty bilen myhmanhananyň
Adyny has galdyrypdyr belende.

Hawa, bagtyň çüwüp bir sebäp bilen
Yspyhana barsaň — şol ýerde düşle.
Garşy alar seni Şaapbas pälwan,
Eginleri — gaýa, murtlary pişge.

Otagyň açaryn eliňe tutdyr,
Paltoňy çykaryp asgyçdan asar...
Wezipesi ýönekeýden-ýönekeý,
Emma gabarasy sussuňy basar.

Şahsy mesele

Bardy daşym gallap duran dostlarym,
Olar hatar gurap, gözümden uçdy.
Men bilemok, ýa-ha heňňam garrady,
Ýa-da dostlaşylýan döwürler geçdi.

Nä jyn urdy — özüm duýman durşuma,
Dost boldy galaýdy iň bir gyt zadym.
Dostlar meni ýeke taşlap gitdiler,
Hany Kerim?
Hany Mämmet ussady?

Bilýärdik biz bir-biregi bahasyn,
Dostlugy bozmaga bolmandy delil.
Gurbannazar bilen bir ýerde ýatyr,
Ullakan ýürekli çepiksi Halyl.

Bizi dostlaşdyrды jenap şygryýet,
Şygryýetiň ýoly bolsa azaply.
Bir-birekden peýda görjek bolmandyk,
Ownamandyk — ýaşamandyk hasaply.

Ah, bir bilsediňiz, eziz dostlarym,
Bu gün Sizi, gör, nähili küýseýän!
Ýegre dostlar seýrekledi daşymda,
Elbetde, men muňa juda kemsinýän.

Ýok, men zeýrenemok, wagty gelende,
Mümkin, dost-ýarlaram azalmalydyr.
Mümkin, Bir-birekden görülýän peýda
Gara teňňä çenli sanalmalydyr?

Munam başaramok. Sebäbi diýseň,
Söwdadan-satykdan çykanok başym.
Beýdip men samsykdan dost gazanan ýok,
Gugaryp galsa-da töwerek-daşym.

...Bardy daşym gallap duran ýigitler.
Bardy bir-birinden dana dostlarym.
Siz bir bilsediňiz — bu gün men Sizi
Nähili küýseýän köne dostlarym!

Dostum gürrüň berýär şeýle janygyp

Dostum gürrüň berýär şeýle janygyp,
Ant içipler üstündäki Hudaýdan.
Ýöne nämüçindir kem göremok men
Bahymrajyk gidenimi bu taýdan.

Her niçikdir dogry dogry diýýärin.
Gardaşym, bu gepiň ýalan diýemok..

Toba, iň ýigrenýän zadym-a ýalan,
Özüm ýalan sözleninem duýamok.

Sabyrdyr takaty elden gidermän

Sabyrdyr takaty elden gidermän,
Ynsana, elbetde, sabyr gerekdir.
Saglyk bolsa, beglik bolar diýlipdir,
Baryny görmäge ömür gerekdir.

Şükür edýän, nan tapylsa iýmäge.
Hoşal bolýan, pul tapylsa sowmaga.
Ýöne Durmuş diýilýäni duýmaga
Ykballar ýeňil däl — agyr gerekdir.

Köne diýip zyňyberme könäni,
Halallykdyr Hakyň, halkyň halany.
Ýola düşseň, bilgin pellehanany,
Ýöremek üçin-de ugur gerekdir.

Arzuw edýän: aglatmasyn ahwalyň.
Dürli dilegçisi kändir Rahmanyň:
Ýigrendigi ýagyş bolsa daýhanyň,
Çarwalara ýagyş-ýagmyr gerekdir.

Bolup bilseň aýakda däl, başda bol,
Bir bişekil sudur däl-de, keşde bol.
Ýeke çykma, men-menlikden daşda bol,
Ýaradandan özgä höwür gerekdir.

Lezzet alýan seýran etseň çarbaga,
Meňzäp bilseň, meňzejek bol bagbana.
Öňýeten awunyp bilmez aglana —
Awunmak üçinem bagyr gerekdir.

Adam ogly, bolaweri seresap,
Ýeňsände dur töhmet atly gara zat.
Sowuk gan küýsese pähim-parasat,
Juwan ýüreklere howur gerekdir.

Taşla, dostum, boş bolsady ekmäni,
Oña derek iýlen duzy haklaly.
Götermäge batga batan ykbaly
Gudraty güýçlüden emr gerekdir.

Özüň oka tutma jan gerek bolsa,
Çaňyndan çekinme un gerek bolsa.
Garny aç adama nan gerek bolsa,
Göwni aç ynsana şygyr gerekdir.

Ah çekip, her näçe etse-de perýat,
Her aşyksumakdan bolaýmaz Perhat.
Edermen ärlere şan bilen şöhrat,
Ýelgant bedewe şöwür gerekdir.

Durmuş çalyň edýär täsin tomaşa:
Men mähnet pil gördüm, bagş egýär peşä.
Öz ýüzi, öz sözi bolmadyk kişä
Dawaly durmuş däl — gabyr gerekdir.

Dutary söwüt-den ýasamaýarlar

Dutary söwüt-den ýasamaýarlar,
Dutar üçin goja tut bolsa ýagşy.
Adalatdan gowy zat ýok dünýäde —
Aglanlar ahyry şat bolsa ýagşy.

Il içine ýagşy däpler ýaýrasyn,
Märeke-de gürläp bilýän gürlesin.
Dostlaryň, harytsyz dükan gurasyn,
Dükanyň içinde zat bolsa ýagşy.

Wagty bardyr oturmagyň, turmagyň,
Hergiz gadyry geçmez görküş-görmegiň.
Döwri geçdi göçüp-gonup ýörmegiň,
Oturмага belli ýurt bolsa ýagşy.

Atly bolsaň, kän bor saňa sereden,

Ýaman gözden gorawersin Ýaradan.
Dileg-haýyş bilen bir ýere giden
Tilki bolup ýörmän, gurt bolsa ýagşy.

Işli elden çykýar iň ajap haly,
Hawa, hünär gerek ýöreder ýaly.
Gözelleriň göwnün ereder ýaly
Gözleriňde ýanar ot bolsa ýagşy.

Sülmüreşsin Garagum çölünde
Ak çägäniň görki ýüpek selinler.
Gül göwsüňiz guramasyn, gelinler,
Emmede, elbetde, süýt bolsa ýagşy.

Kiçi kiçi bolsun, uly-da uly,
Ýat eller ýolmasyn açylan gülli.
Her näme diýseler diýsinler weli,
 $2+2=$ däl-de, 4 bolsa ýagşy.

Ýazlagda

Göwnüme bolmasa, şol uzak ýyllar
Baharyň gelşi-de başgaçarakdy,
Baş aýlardy, gök kürteli gözýetim,
Sähranyň howasy ylla şerapdy.

Birdenkä çaňjarar asmanyň asty,
Öçügsirän Güni gizlär bulutlar.
Süýtkädisin egne alan gyzlara
Ogryn garap, ýuwdunardy ýigitler.

Uzakçyl däl ak çagbaly öýläňçi,
Sähra suw sepeläp geçer-de gider.
Tebil tapan bir bölek guş güsürdäp,
Golaýjak bir ýere uçar-da gider.

Agşamlar ak öýüň gapylarynda,
Goňşy söhbet açar goňşusy bilen.
Başlygam öýüne märeke toplar,

Özüniň patefon bagşysy bilen.

Ah, atyr sepinen gysga gijeler,
Niçik şahyrana, niçik hoşamaý.
Gözün aýryp bilmän sereder durar,
Çarwa gözellere aşyk bolan Aý.

Şeýleräk bolardy porhan tebigat,
Baharyň çagynda — gül ýaşlygynda
Oglanlygym bu görnüşi gujaklap,
Günün geçirerdi serhoşlygynda.

... Yza baksan, hakydaňa gelip dur,
Ýüz-de bir hekaýat, mün-de bir waka.
Ýada düşdi ýatdan çykan ýazlagam,
Ömrüň Güni dagdan aşyp barýarka.

Ýaşlygyň ýüki

Gyşda gar ýapynyp, ýazyna gülläp,
Agyr zähmet bilen dem alýar Lebap.
Uruş ody bolsa ýanýardy lowlap,
Ýarym ýalaňaçdym, ýarym açdym men.
Oňa derek, ah, nähili ýaşdym men.

Gelmese-de topuň, tüpeňiň sesi,
Çaňap durdy Amyderýaň depesi.
Kä surnugyp, käte dürsäp nepesi,
Paý-pyýada menzillerden aşdym men,
Oňa derek, gör, nähili ýaşdym men.

Dyz eperdim selpäp ýadalanynda,
Giň çölüň adamsyz adalarynda.
Ömrümiň hatarly ýodalarynda
Hut ajalyň özüne-de duşdum men,
Emma ýan bermedim, sebäp ýaşdym men.

...Egnde ýönekeý alaça köýnek,
Özi-de durşuna görk bilen görmek.

Başlandy şol gyzyň yşkynda köýmek.
Gündizi, gijesi bir bihuşdum men,
Sermestdim men, tarhandym men, ýaşdym men.

Aýlar, günler aýak çekmän ýöräp dur.
Ýatlanymda şindem süňňüm eräp dur,
Indi o gyz o dünýäden garap dur,
Ykbalyň oýnuna bialaçdym men,
Çydapdyryn, şükür, herne ýaşdym men.

Ýaşlyk — ýarym asyr yzymda galdy,
Armanym — şol söýen gyzymda galdy.
Diňe akyl-huşum özümde galdy,
Baş çykaryp bilmän halys çaşdym men:
Goja boldum...
A nähili ýaşdym men.

Şu günüň goşgusy

Tüweleme, bar zada
Bar-la indi hukugyň...
Daýaw göwre gerek däl,
Bar gerek zat — ukybyň.

Görüp durşuma görä,
Olam sende bolmaly.
Anha, giden mülküň bar
Ak üzümli, almaly.

Ony nädip edindiň?
Däl men onuň haýrany.
Özüňe ýol edindiň
Emiraty, Eýrany.

Nirä gitseň, ýol bolsun,
Bar oňa-da hukugyň.
Gyzyl pulmy? Tapylar,
Bar gerek zat — ukybyň.

Olam sende ýok zat däl,
Görýän, üç gat jaýyň bap,
Iki firma saklaýaň,
Olarda-da paýyň bar.

Haçan, nädip edindiň?
Bilemok men onçasyn.
Alan dälsiň ahyry
Özgeleriň oljasyn.

Garažyň bar ullakan,
Az däl, del, del maşynyň.
Iýen dälsiň ahyry
Hakyn başga kişiniň.

Halalmy ýa harammy —
Kän bir oňa garaman,
Ýaşap ýörsüň.
Gün — seňki.
Sür döwrany sag-aman.

Ýetmişinji ýyllarda redaktor bolup işlän ýoldaşyň kän gaýtalan sözleri

Goşgy çynlakaý bolsun,
Bolsun örän merdana.
Sagdyn bolsun ideýa,
Sözler bolsun dürdäne.

Ejiz bolmaly däldir,
Çyn liriki gahryman.
Ýokdur biziň durmuşda
Neşe diýlen zährimar.

Ruhy siňsin setire
Gahrymanlyk döwrüniň.
Oba gidiň, durmuşy
Içgin synlaň, öwreniň.

Gynandyryň goşgular

Eder halky pessimis.
Mert eserler dörediň,
Belent bolsun sussumyz.

Hemmeden öň şahyrda
Giň bolmaly gözýetim.
Bakyň ajap durmuşa,
Ne ölüm bar, ne ýitim...

Öňde barýan pagtaçy,
Öňde barýan pileçi...
Gahrymandan dos-doly.
Şäher, oba — il içi.

Hemmelere mahsus zat,
Ýaş wagtynda söýüşmek.
Emma weli, bolmaýar
Iş wagtynda söýüşmek.

Adam alçak bolmaly,
Durmaly däl ýygrylyp.
Ýaşamaly hemmeler
Diňe gülüp, ýylgyryp.

Goşgularyň içinde
Görmäýin men gözýaşı.
Gaýgy, gamsyz ýaşana
Wada berýän ýüz ýaşı...

Şeýle arzuw beslärdi
Niýetinde, pälinde.
Ajal ony apardy
100-iň ýarpy ýolunda.

Şöhrat aýdymy

Säherler synlamda göwnüm göteren
Köpetdagyň belent gerşine şöhrat!
Täze günü öz ýoluna ataran

Göwher Günüň dogup gelşine şöhrat.

Basan yzym oglanlygyň bagynda
Gizlenipdir saçlarymyň agynda.
Ýigitligiň serden geçen çagynda
Däli-porhan bolup söýşene şöhrat.

Bu ýollarda bukdaklaman, bukulman,
Takdyr bilen tutluşanda ýykylman,
Öňde gara görse, yza çekilmän
Diňe öňe tarap süýşene şöhrat.

Tapawut ýok garyplarda, baýlarda,
Gün geçýär gün üçin pikir-oýlarda.
It eýesin tanamaýan jaýlarda
Säw bilen goňsusy duşana şöhrat.

Täsin tebigata gözellik beren,
Daglarymda çynar, düzümdä jeren.
Ýüzüňe mydama ýylgyryp duran
Seýilgähim güle-gülşene şöhrat.

Bahar bir çetinde durup meýdanyň,
Gözüňe baksaň, gönener janyň.
Ýagyşdan soň nur çäýylan asmanyň
Älemgoşar atly nagşyna şöhrat!

Ilki çarwa bolar ýagmyry küýsän,
Bahasyn bilýändir çöllerde suwsan.
Alalarda jaraň-jaraň köl ýasan
Aladaňdanlaryň ýagşyna şöhrat.

On derde sataşan, ýüz bela duşan,
Agyr alaňlardan sag-aman aşan.
Ömründe öz sözün diýmäge çalşan, —
Berdinazar atly gagşala şöhrat!

Jennet jana çakylyk

Uzyn tomus paýawlandy, naşyjam,
Ukusyndan başga wagty işlijäm,
Öý bikämiz — ýaňy iki ýaşlyjam,
Ataň bilen birdem oýnamaga gel.

Özüňi görkezmek eý görýän kesbiň,
Boýnuma alýaryn, men senden asgyn.
Dökän-saçan edip oturgujuň üstün,
Ellemesiz zady ellemäge gel.

Gahar edip gaşlarymy çytmaýyn,
Ýadatsañam, eýdip-beýdip çydaýyn.
Seni bize köp görmesin Hudaýym,
Güldürip, guwdurap, oýnamaga gel.

Alyp goýdum gurjaklaryň täzesin.
Ýöne özüň barkaň gurjak neýlesin!
Ataň-a bir howa seni güýmesin,
Sen bolsa ataňy güýmemäge gel.

Seni gutlap iki ýyljagaz bilen,
Başyňy täçläli güljagaz bilen.
Düşünip bolmaýan diljagaz bilen
Geň-enaýy söhbet eýlemäge gel.

Men dünýäde täsinligiň gurbany,
Indi sen öwredýäň maňa gülmäni.
Özüň iýip ardylanja almany,
Ataňa-da az-kem emlemäge gel.

Ýaş arzuw edeli uzakdan-uzak,
Gaşyňdan ogşaly gezekme-gezek.
Biz saňa gerek däl, sen bize gerek,
Ýanymda näzijek saýramaga gel.

Hem tans bilýäň, hem ylgap bilýäň,
Täsin gülüp bilýäň hem ýyglap bilýäň.
Hossarlary diňe sen ýygnap bilýäň,
Biziň başymy jemlemäge gel.

Gel, eý dünýe, bu söwdany oňlasaň

Gel, eý dünýe, bu söwdany oňlasaň

Gel, eý dünýe, bu söwdany oňlasaň,
Seniň bilen alyş-çalyş edeýin.
Sen-ä garyp ýaşlygymy gaýdyp ber,
Men baýlygmy saňa bagyş edeýin.

Ýetmiş ýylda der saçyplar gazanan
Sylag-serpaýlarym seniňki bolsun.
Üstesine hiç zat talap etmäýin,
Diňe on sekiz ýaş meniňki bolsun.

Elimden al derejämi, çinimi,
Ä-ä diýmen: iň bir zabun işi ber.
Ýöne ýetde-gütdelikde geçirlen
Düýşe dönen şo-ol on sekiz ýaşy ber.

Seňki bolsun, içi ýumşak maşynym,
Seňki bolsun, gatbar-gatbar otagym.
Maňa besdir, şo-ol on sekiz ýaş bilen
Garyp çatmam — şol köneje ketegim.

Müň bir aladadan hum bolan kelläm
Deşik pökgi ýaly bolup ýeňlesin.
Kakabaş günleri küýsän ýüregim
Porhan bolup, gursagyma sygmasyn.

Öňümdäki mele-myssyk nany al,
Deregine ýylçyr gara daşy ber,
Daş çeýnäpler, gum ýalaplar oňaýyn,
Emma maňa şol on sekiz ýaşy ber.

Öwezini almaga ýitirlen ömrüň
Hakym barmy, ýokmy, hany aýdyp ber.
Men bu dok durmuşy saňa bereýin
Sen garmy aç ýaşlygymy gaýdyp ber!

Garrylyk mukamy

Güýç gadyryn bilmediň sen,
Güýçlüleriniň biri wagtyň.
Ala dagyň aç arslany,
Dereleriniň şiri wagtyň.

Ýylgyrýarsyň käte-käte,
Geçmişini salyp ýada.
Başga gyz ýok bu dünýäde,
Bir gözeliň ýary wagtyň.

Ýeňdi, ýyllar seni ýeňdi,
Gaýnap duran ganlar doňdy.
Gije bilen gündiz deňdi...
Ak geliniň äri wagtyň...

Goňras takyr, akja alaň —
— Ine, seniň ýatlamalaň.
Güýçden galan garry peleň
Kaýda galdy böri wagtyň?!

Ýaş indi bir çene ýetdi,
Ýatdy, gardaş, howruň ýatdy.
Ýalan düýşe döndi gitdi,
Arassaja — gury wagtyň.

Sen gidersiň — ýurduň galar,
Ýygyp-düýren zadyň galar.
Galsa diňe adyň galar —
Ýagşylyk et diri wagtyň.

Dost hatyrasy

Hemmesi gutardy.
Hemmesi geçdi.
Ömür tamam boldy, düşünýärmisiň?
Bu daş köçelerde ýaňlanmaz indi

Meniň adym tutup gygyrýan sesiň.

Seniň şo-ol haýbatly gadamlaryňa
Mundan beýläk gadamymy goşma ýok.
Bu şäheriň meşhur çayhanasynda
Çişligiň başynda ikileşme ýok.

Älemgoşarsypat şahy köýnekli
Inçe billi, bakyslary humaýy
Gözelleri taşlap nirä gitdiň sen,
Nirä gitdiň, Abdylhalym Ýumaweý?!

Seniň ýoklugynda galmazmy ýetim
Biziň ýaşlygymyzyň şäheri Kerki?
Göwnüme bolmasa, ine, şeýdibem
Gaçyp barýar dünýäň görmegi-görki.

Ýoluny saklajak bolamok häzir
Gözlerimden gaçan goşa düwmäniň.
Başga näme edip biljek zadym bar,
Ýaşlyk dostum, hemra bolsun imanyň.

Iňirdi

Eger saçlar wagtyndan öň agarsa,
Tebigata igenmezden öňürti,
Bilip goýuň, gara saçyň jellady
Garrylyk däl, iňirdidir iňirdi.

Eger saçlar düşüberse irgözin,
Bir bahana gözlemeden öňürti,
Bilip goýuň: saçsyz goýan Peläket
Igesypat iňirdidir iňirdi.

Eger duýman durkaň dökülse dişler,
Körüginä agtarmazdan öňürti,
Bilip goýuň: bu derejä ýetiren
Gargyş däl-de, iňirdidir iňirdi.

Günleriň bir günü bükülse biliň,
Haka nalyş etmeziňden öňürti,
Ganymyňy gaty pugta tanap goý,
Bili büken iňirdidir iňirdi.

Ajaldan gutuljak ýokdur, elbetde,
Ýöne, biliň, ölmezden has öňürti:
Öňde-soňda şirin jany aparjak

Dert dälidir-de iňirdidir iňirdi.

Sanjara seredip ýazylan goşgular

1

Bu gün ýigit çykdyň on ýedi ýaşap,
Ýylgyryň sähelçe dodagy dişläp.
Hernä bagtyň çüwüp, ykbalyň işläp,
Ýörejek ýoluňda ýaran tapylysyn.

Bereketli gelsin ýaşyl ýazlaryň,
Düşüne gir gözel-gözel gyzlaryň.
Möhür bolup galsyn basan yzlaryň,
Aklyňa, şekliňe haýran tapylysyn.

Gök ýaýlada ak bedewiň kişnesin,
Ak ýyldyzyň ýanyp dursun, ýaşmasyn.
Owal-ahyr başyňa iş düşmesin,
Düşäýse, beladan goran tapylysyn.

Çykan çeşmäň halal, arassa aslyň,
Ala meýdanlarda bolmagyn asgyn.
Hak sylasyn, kem bolmasyn rysgyň,
Mydam maňlaýyňdan dirän tapylysyn.

Bu dünýäni tutup bolmaz harsuryp,
Ýöne ykbal galawersin gobsunyp.
Mele gelin gujagyňda owsunyp,
Gapdalyňda ganat gerýän tapylysyn.

Pikir etmek gerek, oýlanmak gerek,
Dünýäni saklap dur bir döwüm çörek.
Hernä çep gursagyň bolmasyn gurak,
Göwni gülletmäge seýran tapylsyn.

Men arzuw etsemem, edemok aşı,
Bagtyýar bol oglum, är kimin ýaşı.
Zabun zamanlar öwrülsin düýşe,
Sür, köşek, sürmäge döwran tapylsyn.

2.

Ýylçyr daşy ýalap ýeller geçende,
Daglaryň depesin bürände duman.
Ýolda-yzda galan bolsaň, ezizim,
Öz öýüňe sag-aman bar, sag-aman!

Sary tomsuň ak alnyna çydaman,
Salgym atýan çagy Çöl atly umman.
Uzak ýola düşen bolsaň, ezizim,
Öz obaňa sag-aman bar, sag-aman!

Agzy ak köpükli goja Hazaryň,
Al-asmana atylşyna garaman,
Hallan atýan bolsaň gomlar içinde,
Kenaryňa sag-aman bar, sag-aman!

Bulutlary böwsüp barýan uçaryň
Çal ümüre çümen bolsa bu zaman,
Men çagyryň, senem çagyr Hudaýy,
Uçar guşuň ýere gonsun sag-aman!

Men dünýä bakýaryn howatyr bilen,
Kalbymda howsala, göwnümde güman.
Eý ezizim, çarkandakly ýollaryň
Synagyndan sag-aman geç, sag-aman!

Eger-de köşegim, seniň kastyňa,

Çenelse keseden şar-gara keman,
Özümi oklaýyn onuň öňüne,
Sen yzymda galsaň bolýar sag-aman!

3

Men saňa seredip özümi görýän,
Ömrüň on ýedinji ýazyny görýän.

Kyrk başınjy ýyldy — Ýeňiş ýylydy,
Asmanyň, Zeminiň tanyş ýylydy.

Lebabyň topragy, Günorta çöllük,
Çopanlar polkunda edýärdim gulluk.

Geljegim, görjegim öňümde heniz,
Duýdurman gursaga giripdi bir gyz.

Iň uly baýlygym — entek Enem bar,
Serde hyýal, ýüregimde ynam bar.

Ýassygym gazýetdir, owkadym kitap,
Dünyäň gözeldigni duýýardym okap.

Kagyz tapyldygy — ýazýardym goşgy,
Söýgüçeräk bardy onuňam yşgy.

Ýatlaýan o döwri ýatlan deň düýşi,
Ah, garyp günleriň on ýedi ýaşı!

Şöhrat näme gerek?
At näme gerek?
Oglanlyk bar ahyr olara derek.

Gaýgy näme gerek?
Gam näme gerek?
Olary hiç biri tutanok derek!

Baýlyk näme gerek?

Zat name gerek?
Başga maksat üçin urýarka ýürek!

Günä, sogap bilen ýok meniň işim,
Ah, Aklyň öýjügi — on ýedi ýaşym.

Soň-soňlar aladaň agraýar barha,
Peýda bolup Nebis atly ýuwdarha.

Düýn ir bilen başdiň, bu gün on gerek,
Kän gerek, kän gerek, örän kän gerek.

Zatdan başga zadyň gaçypdyr weji,
Dek düýn sen Adamdyň, bu gün allajy.

Gözüň doýanokmy — diýmek sen gedaý,
Nädip ýasaýypsyň adamy Hudaý?!

...Men saňa seredip batýaryn oýa,
Hem içimden ýalbarýaryn Hudaýa:

— Eý Biribar, garaşyk et, kömek ber,
Ýalançyda ýaşar ýaly rahat.
Hor etme, har etme, zada zar etme,
Ýöne gözi gedaýlykdan halas et!

Men bolsam, salgyma meňzeş dünýäde
Pul goýjak bolmadym.
Goýjak boldum yz.
Hawa, men biri kem ýetmişe ýetdim.
Indi seň kalbyňa girendir bir gyz...

Guwançly goşgy

Jahana geleňde dokuzyň düzüw —
El-aýakly, gözli-göreçli boldum.
Ak çägesin düşek berdi Garagum.
Gollarymy gerdim — gulaçly boldum.

Ýüregime ornap-ornap günsaýyn,
Enäniň ak süýdi boldy ynsabym.
Ir öwrenip algy-bergiň hasabyn
Il bilen ümeli-üleşli boldum.

Gep diňledim — özenini gözledim,
Depä çykdy — guzaýyny gözledim.
Dost ýitirdim — öwezini gözledim,
Dosta-ýara hernä ynançly boldum.

Ak ýagyşlar mawy ýazy getirdi,
Çypar tomus — közi getirdi.
Keltejik ak gyşlar buzy getirdi,
Olardan eý alyp, berdaşly boldum.

Jerenler sürlenip indiler kaka,
Ellerim zowalsyz uzaldy oka.
Gözlerim at! diýdi,
Ýüregim ýalka!
Ýalkadym. Birhili begençli boldum.

Ejeme aýdamda bu ahwalaty
Hopugyp, gumry deý gerdi ganaty:
Guba jeren guba sähraň zynaty —
Oňarypsyň, oglum! —
Alkyşly boldum.

Kakam bolsa diýdi: Gulak goý, iner,
Owadan zat kändir, gözüň eglener.
Sen şonda göze däl, ynsaba eýer,
Bu pende kanun dek garaşly boldum.

Garaguma ýagyş ýagdy, gar düşdi,
Ýüregime bir çümmüjek gor düşdi.
Onsoň töre gara gözli ýar düşdi.
Gelim-gidim, baryş-gelişli boldum.

Ojak ojak ýaly.
Öýüň öý ýaly.

Hemme zat ýerbe-ýer, elipbiý ýaly.
Magtymguly döwlet başy diýýäni —
Ogla gözüm düşdi,
Buýsançly boldum.

Ýene ýagyş ýagýar, ýene gar düşýär.
Tüýnügimden Gün jyklaýar — nur düşýär.
Arman, ýöne saça gyraw ir düşýär —
Ýigit ýüreklikäm çal saçly boldum.

Aýdanyň diňlense, goýulsa gadyr,
Çal baş şahyr!
Başga islegiň nedir?
Gelişiňi gözüň öňüne getir —
Sopbaşdym.
Il-günli, gardaşly boldum.

Ýalaňaçdyň,
Egin-eşigiň bitdi.
Biakyldyň.
Aklyň äleme ýetdi.
Bir arzuwyň bardy — olam perzentdi,
Goç ogluň bar —
Yzym tirkeşli boldum.

Kän zat bilýän.
Ýene bir zada düşün:
Birje ömrüň bolsa, birje-de başyň,
Şol baş amanatdyr.
Başga kimmişiň?
Men kaýyl: ynsana degişli boldum.

Indi öz ogluma diýýäriň Iner,
Owadan zat kändir, gözüň eglener.
Sen bolsa, göze däl, ynsaba eýer —
Açyk ýaşap, göwni güneşli boldum!

Sen eneňi juda söýýändigini

Sen eneňi juda söýýändigini
Bildirjek boluplar oda düşýärsiň.
Gijeler hekaýa ýazýaň o hakda,
Gündizler o hakda goşgy goşýarsyň.

Meniň welin, saňa nebsim agyrýar:
Näme üçin çekýäň sen munça azap!
Eneňe söýgiňi bildirmek üçin
Bar ahyr başga bir ýönekeý hasap:

Säher bilen turup ýüzleriňe syl;
Maňlaýyndan ogşap, gaşynda otur.
Şuny göz üçin däl, ýürek bilen et,
Yssy bolsun yhlas, çyn bolsun gadyr.

Eneler bildirmez ejizlänini.
Gözlerine garap ony biljek bol.
Ol seň üçin ýüz ölüp, ýüz direldi,
Senem bir gezejik gurban boljak bol.

Ene halky seniň göwnüň gülüdir,
Ýöne olarda-da bolýandyr göwün.
Oňa erte goşjak goşgyňa derek
Birje ýyly sözi aýdaý sen bu gün.

Ýogsam birden gijä galmagyň mümkin.
Eneleriň ömri — iň gysga ömür.
Ene bolup biweç ogla syn etmek
Eý Allam! Nähili agyrdyr agyr.

Ýetmiş bosagasynda ýazylan goşgy

Geljege göz dikip barsa-da adam,
Geçeniň tiz-tizden düşüp dur ýada.
Menzilleri sökdüň paý-u-pyýada,
Indi elden beýle-beýle iş gelmez.

Ýaşlyk çagyň meňzese-de ýalana,
Göwnüň gider geljege däl — ozala.

Sataşarsyň ýene müň bir gözele
Ýöne welin, başky söýgiň duş gelmez.

Dilgir bolma, bir salymjak ýaşansyň,
Ak alkyndan, al ýaňakdan ogşansyň...
Bagtyň çüwse, belki, ýüz hem ýaşarsyň,
Ýeser ýeri, şo-ol ýigrimi ýaş gelmez.

Bihudalyk etme, çapma zyýana,
Gudurap meňzejek bolma juwana.
Arrygyň gynama, mundan buýana,
Akyl gelse geler, ýöne huş gelmez.

Ýürekler suwludy, her ýerde ýörsek,
Göwün ganatlydy, otursak-tursak.
Däli-porhan bolup kükräpdin, gursak,
Indi saňa onuň ýaly joş gelmez.

Bu günler ýeteniňe kaýyl bol,
Müzzerme-de, gaýratly bol, gaýym bol.
Bu — pelekdir, urgulara taýyn bol,
Ikindin bolupdyr, gaýdyp çäş gelmez.

Häli-häzir gulak barka eşdewer,
Solar gözün ýagyn iýen keşdeler.
Ahyr bir gün guraýandyr çeşmeler —
Aglajak bolarsyň — göze ýaş gelmez.

Entek öz ykbalyn özi ýazan yok,
Uçýan kân-de, Ýerden örkün üzen yok.
Aý, ýyllardan öňe düşüp ozan yok,
Katumyt bol, dördün dolman, baş gelmez.

Tanyşlyk

Tanaman çinňerlip dursun ýüzüme,
Eý Dünýe, menem bir ynsanyňdyryn.
Bu pany jahanda, bu ýalançyda
Diňe dogry sözi küýsäniňdirin.

Özüm-özümiňki däl dogup-döräp,
Şer iş köpeldikçe meň halym harap.
Öňýeten ýylpylda biperwaý garap,
Mal däl — mylakata suwsanyňdyryn.

Seret, pese tagzym edýär beýikler,
Çyn egzilip,
Ersip barýar galplar.
Adam dälem adam etjek boluplar
Ýören sähnesypat Gulhanyňdyryn.

Çoýmaga Gün, aňkarmaga Aý berip,
Garra kellä müň bir pikir — oý berip,
Şarpykdan, ýumrukdan ýetip paý berip,
Maňlaýymdan seýrek sypanyňdyryn.

Bolandyryn saňa şeýle bir belet,
Ýylgyrşyň ýasama, gurluşyň galat.
Şonda-da gözüme pugtarak seret:
Yşga düşen däli-porhanyňdyryn.

Şahyrlar harlasa öz senedini,
Tabşyrdygy bolar amanadyny.
Eý Dünýe, henizem tanamadyňmy —
Kem-kem sabap barýan ynsabyňdyryn.

Ýylgyr adam, bu günüňe hoş bolup

Ýylgyr adam, bu günüňe hoş bolup,
Ýöräp bilýän, uçup bilýän guş bolup.
Gudurama Ýaradandan daş bolup —
Gara daglar gagşar zora çydaman.

Görüp dursuň, kalbyň welin duýanok,
Sen akmysyň, garamysyň diýenok.
Ýuwdup ýatyr, ýuwdup ýatyr — doýanok,
Ýer çaýkanýar ahy-zara çydaman.

Seret, külli adamzady durşuna
Bugdaý başy göterip dur gerşine.
Tüp yssyda meňzäp erän gurşuna
Ak çäge garalýar gora çydaman.

Bagt diýilýän ynjyk närese ýatanda,
Burnuň ganar agzyň aşa ýetende.
Keç ykballar gazabyna tutanda,
Bende eňrär Biribara çydaman.

Dünýe porhan bolýar ala ýazlarda,
Gudrat gördüm ýönekeýje nüzlerde.
Göz dokunan bereketli güýzlerde
Şaha synar gyzyl nara çydaman.

Gursagymda dyňzap dur bir monolog.
Pese beýik diýjek bolýan — bolanok.
Çyn şahyrlar ajalyna ölenok,
Ölýär olar namys-ara çydaman.

Dünýä, seni söýýärim men

Dünýä, seni söýýärim men,
Ýaşap ýörün ine-gana.
Ýöne seniň oýnuň deň däl,
Sen bir ýana, men bir ýana.

Hanha, iki adam gelýär,
Biri nadan, biri dana.
Dana kişä ýüz bereňok,
Nadana-da diýýän jana.

Menem muny ýokuş görýän,
Aň-düşünjäm diýseň köne.
A sen bolsa öňe gitdiň,
Sen bir ýana, men bir ýana.

Belki, mamla däldirin men,
Ynjykdyryn çenden aşa.

Dogry gepli boljak bolup,
Ýetdim ine, ýetmiş ýaşa.

Gara görsem gara diýýän,
Agy görsem ak diýýäriň.
Bar zada-ha bar diýýäriň,
Ýok zada-da ýok diýýäriň.

Sen başyňy ýaýkaýarsyň,
Bu bolşumy alma sana.
Ine, şýdip gidip barýas,
Sen bir ýana, men bir ýana.

Jedelleşsek sen ýeňersiň,
Seň ýanyňda men kimmişin?
Özüm ýeke, ömrüm çäkli,
Amanat bu ýalňyz başym.

Gujagyňda ýaşap ýörün,
Ne öýke bar, ne-de kine.
Diňe görüp durşuň ýaly,
Sen bir ýana, men bir ýana.

Keselhanada edilen ýazgy

Ejizi göremde elinden çekdim,
Gözýaşlyny görsem durup bilmedim.
Günleriň bir gün özüm ýykylodym,
Ýykylodym — ýerimden turup bilmedim.

Sebäbini biljek bolup nädeýin —
Bu dünýäniň nämesi kân — derdi kân.
— Edýäniň ýagşylyk, eýsem, nämüçin,
Alla saňa bu emgegi berdikân?

Gara çyny bilen şý diýýär biri,
Bar güýjümi jemläp ýygryýan çala.
Men mydama lezzet alýan otursam,
Ýöntemräk pikiri adamlar bile.

Ertesi gün başujumda oturyp
Bir ýaşuly adam göwünlik berdi: —
— Şeýle, inim — biler bolsaň Biribar
Halan bendesine berýändir derdi.

Her gelen ýeňletjek bolýar ýüküňi,
Men bu ýerde gyşyk gürlän görmedim.
Jepasy kän bu ýalançyň ýüzünde
Ýyly sözden güýçli derman görmedim.

Pelegiň oýunlary

Daglaryň başynda sowuk gar ýatyr,
Daglaryň düýbüniň göm-gök oty bar.
Entek-entek düşünmeýän dünýämiz
Seretseň, her hili gudraty bar.

Obaş gaýrasynda ala meýdan bar,
Deň ýaryna gökden düşüpdür yzgar.
Gapdaldaky gumlar gitdikçe gyzýar,
Onda çypar tomsuň alamaty bar.

Akly haýran edýär Ussadyň eli:
Gollaryň howry bar, gerşiňem ýeli.
Garynja, elbetde, garynja weli,
Durmuşda onuňam delalaty bar.

Gül, eger, gülmäge bahana bolsa,
Harydam harytdyr, bahaly bolsa,
Dünýäniň Gyş diýen gahary bolsa,
Ýaz diýenem mähir-mylakaty bar.

Perişdeden kem dälşiň öz ýanynda,
Haram gatanjy bar iýýän nanynda.
Diňe o dünýäň däl, bu dünýäniň-de
Jenneti, dowzahy, kyýamaty bar.

Awdan galyp ah çekmeli wagtlar,

Özün daga urup ölýär bürgütler.
Bir gapydan girip çykýar ýigitler,
Içinde äri bar, peläketi bar.

Bir adam bar, ady-sory çykanok,
Baýlygy ýok, emma sahawaty bar.
Onuň dynagyna degmeýän kişiň
Ýasama dag ýaly mahabaty bar.

Güýç-gurbatyň aýlanyp dur ganyňda,
Geň-taňlyk görersiň her bir ýanyňda,
Mal bakýanyň däl-de, mal soýýanyň-da
Seret, sag boly bar salamaty bar.

Belli däldir, näçe ömür sürjegiň.
Adam ogly, gowy bolsun görjegiň.
Bir eýýamlar geçen-giden gerçeğiň
Şindem ýaşap ýören rowaýaty bar.

Ene-ata gaçyberse yhlasyň,
Goý, ýakaňdan tutsun seniň ynsabyň.
Kerwen-kerwen geçip barýan ynsanyň
Herne dowamy bar-dowamaty bar.

Şygryýet

Gadrym gaçýar diýip alma göwnüňe,
Iller gudratyňy duýýandyr, şygrym.
Adamataň nesli döräli bəri,
Adam saňa gulak goýýandyr, şygrym.

Sensiz aýdym bolmaz, sensiz saz bolmaz,
Olarsyzam şire bolmaz, duz bolmaz.
Gülsüz-güläleksiz ýazdan ýaz bolmaz,
Bu hakykat hemmä aýandyr, şygrym.

Şöhle bolup haýyr-sahawat ýaýýan,
Sensiň — gursaklara gözellig guýýan.
Meger, bu dünýäde özüni söýýän

Seni-de, gürrüňsiz, söýýändir, şygrym.

Sen zerur bu alabeder dünýäde,
Garaňky günde-de, ýagty günde-de.
Umydyny elden beren bende-de,
Saňa sygynýandyr, uýýandyr, şygrym.

Ine, iki gudrat çykýar meýdana,
Bir tarapda saçak, bir çetde dana.
Kim söze topulýar, kimse-de nama,
Kim ýaşap, kim diňe iýýändir, şygrym.

Her hili ýagdaýda, her hili halda,
Hemaýat berýärsiň bu agyr ýolda.
Aslynda adamzat tilsime däl-de,
Keramatly söze haýrandyr, şygrym.

Şahyr däl — baş sözüň başyny taslan,
Biz awçy, sen bolsa elýetmez asman.
Gündogarda seni şöhrata beslän,
Pyragydyr, Omar Haýýamdyr, şygrym.

Gülzar bolup, gyýlan göwnümi açýaň,
Birden ganatlanyp, asmana uçýaň.
Seniň gapdalyňdan sygyryp geçýäň —
Ynsan sypatlyrak haýwandyr, şygrym.

Öz güýjüňi, öz görküňi ýitirme,
Ýakut ýaly ýansyn dursun setirler.
Hem-de hiç bir zady göwne getirme,
Bu bir şeyleräjik eýýamdyr, şygrym.

Eý, erkin ruhum!

Şahyr — Allaň mähri siňen oglany.
Haýyr-sogap gursagyna guýlany.
Aýak däl — agyzda bol diýleni —
Alkyşly dillerden dile gideli.

Ömür bir närse däl köýdürer ýaly.
Agşamyň şemaly hüwdüler ýaly.
Az-kem aýnar ýaly, guwdurar ýaly,
Ýumşak ýorunjaly pele gideli.

Ýaş hem indi kyrk däl, ýa-da elli däl,
Baryp ýetjek menzilleriň belli däl.
Arzuwym çökder däl, pälim uly däl —
Aýlary alkyşlap, ýyla gideli.

Hernä pelek gyssamasyn ýaşmaga,
Guba depelere münüp-düşmäge.
Oglanlygym bilen salamlaşmaga,
Egni gök kürteli çöle gideli.

Eý, erkin ruhum — göwnümiň güli,
Gitmelidir bir gün Taňrynyň guly.
Behişde barylsa has gowy weli,
Dowzaha gitsegem, bile gideli.

Keteni köýnek

Durmuş gitse gidibersin ileri,
Biz bolsa ýatlaly öten, köýnek.
Gujaga salypdyň gyzlar içinde,
On dörde, on bäşe ýeteni, köýnek.

Ömri uzak bolsun ýüpek süzeniň.
Seýilgähi bolduň goşgyň, gazalyň.
Seni geýen her bir gumly gözeliň,
Bar ýalydy peri gatany, köýnek.

Şowurdyň öz-özi gürlär durardy,
Gülýaka alkymy zerlär durardy.
Täjioraz bolup parlar durardy,
Türkmeniň şahandaz Watany, köýnek.

Gyz-gelinler sypanjyrar, sallanar,
Şemal degse, etekleriň ýellener.

Gobsundygyň — apbasylar dillener,
Tisgindirip öýde ýatany köýnek.

Gyz gülmüräp bir ýigidi ýalkap dur,
Göz astynda ýüregini okap dur,
Şol tarapdan jennet yzy kükäp dur,
Gözüň ýagyn iýen keteni köýnek.

Dost barada ballada

Ine, ýene bir dostumy ýitirdim,
Walla, işim ugruna däl, ugruna.
Duşan çagym görüşerdim gujaklap,
Olam meni basar ýördi bagryna.

Aramyzdan gyl geçmezdi diýmäýin,
Ýöne adam kän bir geçip bilmezdi.
Ýagly palaw bişirende aýaly
Men barýançam agzyna zat almazdy.

Onuň jaň edýänin duýar durardym,
Ýatjak wagty jyňňyrdanda telefon.
Oňat dynç almaga arzuw edýänin
Duýdurardy her gün, dostum Garahan.

Doglan günüm oglumdan öň gutlardy,
Myhmanlary garşylardy men bolup.
Şu ýagdaýda esli salym ýaşadyk,
Aýdylşy dek, bir jan-u-ten bolup.

Bir gün bolsa, ýatmazymdan öňünçä
Öňki ýaly seslenmedi telefon.
Men welin, hut şol gün dosta mätäçdim,
Hawa, men mätäçdim saňa, Garahan!

Ine, şeýdip näçe ýylyň dostlugy
Ýüzüň sowup geçdi gitdi duşumdan.
Indi-indi hasap edip otursam,
Edil şol gün, aýrylypdym işimden...

Hyjyw bar gursakda, hyýal bar başda

Hyjyw bar gursakda,
Hyýal bar başda,
Adama näme zat gerekmiş başga?

Bir gadak ýigrenç,
Bir çuwal söýgi,
Ep-eslije şatlyk, sähelçe gaýgy.

Oňşup bilmese-de bir-biri bilen,
Artygrak Çyn gerek,
Kertigräk ýalan.
Tapylsa dost bilen wepaly nöker,
Duşmanyň öz-özi alnyňdan çykar.

Özüňe düşüňýän söwer ýar gerek,
Şan-şöhrat hökman däl, namys-ar gerek.
Dost-ýarlaryň bilen hasap bolmaly,
Ýuka nebis, galyň ynsap bolmaly.

Bolmaly, ýene-de bir zat bolmaly,
Kalbyň açyk, ruhuň azat bolmaly.
Özüňki bolmaly pikiriň, kelläň,
Azajyk akylam bolaýsa kem däl.

Ýatdan çykan zat barmyka, bagyşla,
Ýene näme gerek bulardan başga?
Gowulyk, gowulyk, gowulyk gerek,
Hem-de bir azajyk şowlulyk gerek.

Şertler

Sen maňa düşünmek isleýän bolsa,
Onda ilki öz-özüňi derňäp gör,
Özüňden özgäni görmän geçme-de,
Il üçinem bir salymjyk eňräp gör.

Maňa düşünjegin çynlakaý bolsa,
Agraldyber egniňdäki ýüküňi.
Käte-käte garşy gidip özüňe,
Özgä uzat öz iýmeli hakyňy.

Almagam-a ýaman närese däl welin,
Bermegin-de lezzet bar, ynanaý.
Bu dünýäde täsin zatlar bolýandyr,
Bir gezejik bereniňe begenäý.

Sen maňa düşünmek isleýän bolsaň,
Gara-ha gara diý, aga-da ak diý.
Ikisiniň ýerin çalşyr diýseler,
Meniň bir ýüzüm bar, ikisi ýok diý.

Ýeňil günde guwdurama, hekgerme,
Agyr günde egin gysma, müzzerme.
Ejize-de, asgyna-da ýüz beräý, —
Bir özüňden ökdelere ýüz berme.

Beýge galdygyňça pes tut päliňi,
Aýlaw-hile näme gerek — çaga bol.
Duşman duşmandygny gizläp duranok,
Heran-haçan dost sumakdan ägä bol.

Aldamag-a aýyp zadam görülenok,
Dönüklük etseler — şony aýyp gör.
Özüňi oda ur diýmäýin welin,
Gerek bolar, mahal-mahal köýüp gör.

Hawa, maňa düşünjegin çyn bolsa,
Ynsabyňy barja zatdan gymmat gör.
Gözel ýerler kändir welin dünýäde,
Göbek ganyň daman ýerin jennet gör.

Şo şertleri berjaý edip biläýseň,
Maňa az-kem düşünmegiň mümkindir.
Görşün ýaly, juda geň-taň adam men,
Hawa, men tetellä düşünmek kyndyr.

Dürdäneler dünýäsine çakylyk

Bu dünýäde aýdylmadyk sözem ýok,
Bu jahanda diýilmedik zadam ýok.
Arman, bu eýýamda sözüň manysyn
Tirip, çirtip bilýän kän bir adam ýok.

Hasanaklap, nirä barýaň, eý adam,
Alnyň, ýoluň açyk bolsun, hoş gördük.
Salam bersem, näme diýip geň görýäň,
Gözüň aç, gursagyňy boş gördük.

Ömri gäwüş bilen geçirer ýaly
Durmuş beýle bimany däl, görýän men.
Bu dünýäde parasada gol bermän,
Nädip ýaşap bolýanyňa haýran men.

Diýýärler: Gudraty güýçliniň özi
Ýalançyny ýaradypdyr söz bilen.
Sözüň gudratyny diňe duýmaly,
Ol gudraty görüp bolmaz göz bilen.

Ol dünýä-de ugradýarlar söz bilen,
Başga hiç zat sözüň ornun tutanok.
Kölegäni kowup barýan eý, bende,
Näme üçin şuna aklyň ýetenok?!

Kiseler garypka, kalby baý eden
Goşgulara, gazallara gurban men.
Bu jahanda Pyragyny tanaman,
Nädip ýaşap bolýanyňa haýran men.

Sözden ýasalypdyr beýik kitaplar,
Men olarda gudrat gördüm, güýç gördüm.
...Garnyň-a golus-a doludyr welin,
Eziz adam, göwnüňi-hä aç gördüm.

Ah, nähili şypakerdem bu Dünýe

Ah, nāhili şypakerdem bu Dünýe.
Ýekeje bir ýeser ýeri — soňy puç.
Ykbal aýyrmasyň bizi gülmekden,
Arman, aglamalam bolýar ir-u-giç.

Sallançakda ýatyr suw ýaly çaga,
Onda entek ne gurbat bar, ne-de güýç.
Ýadaw ene hüwdüleýär, üwreýär,
Olam saňa hossar bolar ir-u-giç.

Garnyň doklugydy uly arzuwym,
Doýa garna iýip bilmän gezdim aç.
Dilgir bolma — üç arzuwyň bar bolsa,
Birden biri hasyl bolar ir-u-giç.

Ýaşap ýörüs bir-birekden ýaşyryn.
Günä edýäris-de, ökünemzok hiç.
Ýöne hatyrjem bol:galplygyň üçin
Öz-özüňi ýigrenersiň ir-u-giç.

Bu dünýe şeýle giň, şeýle ümmülmez,
Seret, onda ne gyra bar, ne-de uç.
Ýöne ol darala-darala, seni
Ýeke garyş ýerde gizlär ir-u-giç.

Seniň giň goýnuňa sygmadyk dünýäň
Ine, ahyr senden şeýdip ala öç.
Bu — ajydyr.
Emma ýalňyz adalat
Hut şundadyr.
Düşünersiň ir-u-giç.

Ömür

Biz çagadyk, gum içinde
Ýaşalardy oba bolup.
Seret, anha, Daşlyň oýy
Ýatyr indi çäge bolup.

Başdan indi agyr ykbal,
Dalap geçdi gara şemal.
Eziz uýam Annajemal,
Penaladyň Käbe bolup.

Ömür maňa düşdi gymmat,
Özüň çaga, ýüküň mähnet.
Üstesine gara töhmet
Igledipdi ige bolup.

Dilimde Hak içsem, iýsem
Gabardamok, näme diýsem.
Gören görgim dur henizem,
Maňlaýymda joýa bolup.

Hawa, kân zat gördi gözüm,
Ýüregimde ýokdur dözüüm.
Goý, eşdilsin her bir sözüm
Şükür! bolup, Toba! bolup.

Hernä geçdi-gitdi bary,
Alkyşlaýan Biribary.
Dik başymda — gyşyň gary,
Göwnüm gülýär çaga bolup.

Eý, dost-ýarlar, eý, gardaşlar,
Aman bolsun karz başlar.
Alkyş alyň — ak alkyşlar,
Geler bir gün miwe bolup.

Göz ýetirip barýan barha:
Biz köpçülik, Taňry tenha.
Şükür, ýaşap ýörün, ynha,
Berdinazar aga bolup.

Ham-hyýal

Sen bu ýalançyny juda çyn tutduň,

Olam maýmyn bolup oýnady seni.
Owadan-owadan allary bilen
Guduratdy seni, güýmedi seni.

Hawa, sen dünýäni gaty çyn tutduň,
Gujakladym, gysymladym öýütdiň.
Ugrunda selpediň, hallanlar atdyň,
Ol welin, sylaýyn diýmedi seni.

Dünýä saňa gözün gypdy gyz bolup,
Aklyň aldy durşy bilen nâz bolup.
Aşyk bolduň, guduradyň ýaz bolup,
Emma görüp dursuň, söýmedi seni.

Diýseler Bu dünýä panydyr pany,
Sen ondan çykarjak bolmadyň many.
Ýalançynyň çig süýt emen myhmany,
Aňryň ne palçykdan eýledi seni?

Hawa, bu dünýäni tutmakçydyň sen,
Entek kän zatlary etmekçidiň sen.
Utulmakçy dälidiň, utmakçydyň seni,
Görýäň, beýtmäge goýmady seni.

Ýadawlyk

Agras oý-pikirler ýadatdy halys,
Huma dönen kelle boşaşsyn biraz,
Soňsuz hysyrdydan daljygan ýürek,
Demini dürsesin, köşeşsin biraz.

Gümra bolduň soňy gelmez işlere,
Ýatsañam goýanok girip düýşlere.
Gaçyp gitjek gümäni ýok hiç ýere,
Iş-pişe gapyda garaşsyn biraz.

Gursakda galypdyr görnäçe düwün,
Kömege çagyryan şeytanyň suwun.
Bolgusyz gep bilen çişirlen göwün

Öýkesini ýazyp, ýaraşsyn biraz.

Adam pakyr çig süýt emipdir, arman,
Gezip ýör kemini özünden görmän.
Mydam özge bilen göreşip ýörmän
Öz-özi bilenem göreşsin biraz.

Hüw-hak! diýip ýören derwişler deýin,
Başym alyp ýaşyl ýaýla gideýin.
Yz çalyp, aw aňtap seýran edeýin,
Gök ýylak saçymy daraşsyn biraz.

Depämde düýrügen çygly bulutlar
Gözlerin ýaşartsyn gülüp-gülüpler.
Berdinazar aga çaga boluplar,
Guba depelere dyrmaşsyn biraz.

Sermest bolup gelen bahar aýynda,
Ömrüň giç öýleden öten çagynda.
Ýetimsiräp galan Daşlyň oýunda
Tenha özi bilen gürleşsin biraz.

...Ine, gök gübürdäp atýar haýbatyn,
Depe bilen düzi saýgarmak çetin.
Goý, ýagşyň astynda galyp gözyetim,
Asman bilen Zemin birleşsin biraz.

Daglar

Düşegiň Ýer bolsa, üçegiň Asman,
Diwary daşlardan örülen daglar.
Gaý-tupana başyn egmän, sarsman
Kerem-keramata öwrülen daglar.

Göwsi doly ýol-ýodadan, öwrümden,
Atylan ok geçip bilmez böwründen.
Gyşyň gazabyndan, günüň howrundan
Saçy ak, sagrasy çalaran daglar,

Jülgeleri bardyr bakjaly-barly,
Etegi ýagyşly, depesi garly.
Heran-haçan görseň başy humarly,
Gerşinde bulutlar düýrügen, daglar.

Gatlaklary gatlaklara dyrmaşan,
Çal dumany gowaklara ornaşan,
Depesinde aç arslanlar arlaşan,
Başy asman bilen birigen daglar.

Gün düşende jülgeleriň düýbüne
Arkan ýat-da, birazajyk meýmire.
Ýüzläp derde melhem bolan mумы́ya
Gözümden ýaş bolup syrygan daglar.

Agyr uka batan derelerinde
Gyşyň gara güýji oýananynda.
Güne ýanan ýylçyr gaýalarynda
Nije ýowuz ýeller sygyran daglar.

Haka sygnyp ýola düşseň ir bilen,
Sataşarsyň gaplaň bilen şir bilen.
At başyny çekip, howatyr bilen
Çola zawlaryna girilen daglar

Gözel jülgeleriň lezzeti bilen,
Gerimi, göwrümi, gudraty bilen.
Howalasy bilen, haýbaty bilen
Bizi belentlige çagyran daglar.

Pespäl

Üýtgeşik bir zat gerek däl,
Bagda guşlar saýrap dursa,
Ilden-ile barýan ýollar,
Çar tarapa ýaýrap dursa.

Keramat bar, gyzył kölde,
Alamat bar, ýylçyr buzda.

Bolýar bize gyşda, ýazda
Howa sowap, maýlap dursa.

Utulmasaň söwdalarda,
Suw bol bolsa howdanlarda.
Bolýar, ala meýdanlarda,
Alma, narlap gülläp dursa.

Halal bolsa bu giň ojak
Ýeri, başga näme diýjek?
Goç ýigitler ýalňyşmanjyk
Ýary seçip-saýlap dursa.

Gumry gonsa üçegiňde,
Nanyň bolsa saçagyňda.
Kemiň näme, gujagyňda
Agtyjagyň oýnap dursa.

Ýok zatlara başyň goşma,
Näme gerek mundan başga?!
Ylham atly täsin çeşme
Ýetmiş ýaşda gaýnap dursa.

Alkyşlaly iýlen duzy,
Bu arzuwyň ýokdur yzy.
Besdir, bize Allaň özi
Käte nazar aýlap dursa.

Bedew ata tarypnama

Aslyma guwanýan seni göremde,
Onsoň nädip, saňa haýwan diýeýin.
Buýsanjyňdan ynsan alsyn görelde,
Onsoň nädip, saňa haýwan diýeýin.

Toýnakda ot, gerşinde-de şemal bar.
Duruşynda üýtgeşik bir kemal bar.
Bize bakýan gözleriňde sowal bar,
Nädip onsoň, saňa haýwan diýeýin.

Söweş günü agyp düşsem eýerden,
Aglap dursuň, gidip bilmän o ýerden.
Ýallaryň ýüpekden, endamyň zerden,
Nädip onsoň, saňa haýwan diýeýin.

Ýüreklere ýakyn, gözlere ýyly,
Sypamaz sagryňy del kişiň eli.
Şöhradyň — perzendi, namysyň — guly,
Ýeri, nädip, saňa haýwan diýeýin.

Synlap durmak gör, nähili ýakymly,
Danalar dek salyhatly, akylly.
Ölseň jaýlanarsyň ynsan şekilli,
Nädip onsoň, saňa haýwan diýeýin.

Ýat illerde nala çekýäň ýerlemän,
Wasp etmek kyn, akly juda durlaman.
Goýaly mundan artyk gürlemän
Ýeri, nädip, saňa haýwan diýeýin!

Terbiýe sapagy

Diýleni etseňiz, öwretmek menden,
Watany söýmeli jan bilen tenden.
Atany, enäni kem görmän ondan,
Iýeniň-içeniň halal bolmaly.

Adamy bolsaň-da haýsy eýýamyň,
Ýalan däl-de, dogry bolsun diýýäniň.
Ýarym! diýip ömürboýy söýýäniň
Üç-dört däl-de, birje aýal bolmaly.

Niýeti-päliňi ýagşy tutmaly,
Ir turmaly, gijirägem ýatmaly.
Bu dünýäden senem bir gün gitmeli,
Bu hakykat başdan aýan bolmaly.

Sogap gazan, günä bolsa hasap et,

Ynsabyňa bermelisiň hasabat.
Gerçekleriň gursagynda sahawat,
Amanat başynda hyýal bolmaly.

Erbet işdir kişä kesek oklamak,
Däp bolmaly — iýlen duzy haklamak.
Näçe kyn bolsa-da, çaga saklamak
Nesil öndürmeli — dowam bolmaly.

Ömri öýkeletme — geçirme nalap,
Durmuşa çykaňda çykmaýy halap.
Ýene bir zat: tapyłmasa kileläp,
Bir gadak utanjyň-haýaň bolmaly.

Özüň bileňokmy — diňle bileni,
Yhlas eýle — işiň bolsun ileri.
Häzirlikçe berjaý ediň şulary,
Soňun görmek üçin aman bolmaly...

Geçileni gaýtalamak

Kim akyllý saýsa özün,
Onda kân bir akyl ýokdur.
Aglamadyk adam ýokdur,
Aýdylmadyk nakyl ýokdur.

Gül açylmaz ýaz bolmasa,
Nädip oňjak nâz bolmasa.
Bir çümmüjek duz bolmasa,
Hiç tagamda ýokum ýokdur.

Yşyk gözläp, galyp tümde,
Kân zat gördüm bu ömrümde.
Her ýylpyldap ýanýan şemde,
Ýagty bardyr —
Ýalkym ýokdur.

Tüweleme, dâlsiň çaga,
Alym bolduň, bolduň aga.

Öz-özüňi tanamaga
welin, hergiz çakyň ýokdur.

Baýlyk ýygnap assa-assa,
At-owazyň arşa ýetse,
Aýnamagyn — taňry tutsa,
Öz zadyňa erkiň ýokdur.

Ýene bir zat bize aýdyň,
Eger, molla bolup adyň,
Diňlenmese diýen zadyň,
Şondan ajy höküm ýokdur.

Agla — aldap alan bolsaň,
Eňre — ýasda gülen bolsaň.
Bu ýalança gelen bolsaň —
Gitmezlige hakyň ýokdur.

Oýlanmaga itergi

Uzunly gün uklap ýatan meýdanlar,
Jana gelýär ýazyň ýagyşlaryndan.
Heder edip, gaça duruň adamlar,
Bigünä bendäniň gargyşlaryndan.

Göwne degmäň, bihuda gep aýytmaň,
Söz ýarasy bitýän däl, unutmaň.
Ýalňyşlygam boş gidýändir öýütmäň,
Adam sapak alsa ýalňyşlaryndan.

Ýürek gyýlyp, ýokuş degse-de näler,
Ýamanlyk undular, ýagşylyk galar.
Eli, kalby sahawatly ynsanlar,
Bähre tapýar alan alkyşlaryndan.

Adam käte öz-özüňe duşmandyr,
Dogry ýola saljak diňe puşmandyr.
Ýigidiň kalbyna uçgun düşýändir,
Güldesse gyzlaryň göreçlerinden.

Gün ýaşar, ýaşan Gün ýene-de dogar,
Ýerden göterlen bug ýene-de ýagar.
Şahyr geň-taňlygy alandyr, meger,
Beýwan çölleriň derwüşlerinden.

Gürrüň

Gürrüňe çagyryňan ýakyny, daşy,
Boş görmäň, ýürekden çykýan alkyşy.
Umydyňy elden berme, eý kişi,
Garly gyşyň soňy ýaşyl ýaz bolar.

Doýulmaýan bu owadan dünýäde,
Haýranlar galýarsyň kä bolýan zada.
Soňuny saýmazdan berýärler wada,
Diýmek, öz sözünde durýan az bolar.

Bagty duýýaň söýeniňde, söýleňde,
Gülki, şatlyk mekan tutsun öýlerde.
Goly çyzgap göreş tutsaň toýlarda,
Güýç görkezjek bir çukanak dyz bolar.

Ýyllara duwlanyp bekeýär beýni,
Daglary göterýär baýyrlaň egni.
Ine, aý-günleriň edýänje oýny:
Gök garpyzyň içi gyzyl köz bolar.

Eziz adam, abat bolsun üçegiň,
Bagty çüwsün, başgaň bagtyn açanyň.
Görüp dursaň naz-nygmatly saçagyň,
Baş hümmeti bir çümmüjek duz bolar.

Janyň sag, başyňda akyl-huş bolsa,
Garrylyk nämemiş, göwnüň ýaş bolsa.
Kalby darykdyryňan çytyk gaş bolsa,
Göwünleri nurlandyryňan näz bolar.

Parhy ýokdur, begmi ýa garyp bende,

Bergili biz bir-biregiň öňünde.
Unutmaň doganlar, ahyr soňunda
Biz pakyrdan galjak öçmez yz bolar.

Dünýe hakda dünýewi goşgy

Guwduraman, gaýyp ýörmän howada,
Käte geçmişi-de salmaly ýada.
Sähralary söküp paý-u-pyýada
Çykypdyk şol gadym oraçalardan.

Bu dünýe geňlikden-taňlykdan doly,
Adamlaryň ala niýeti-päli.
Adalatam az-kem ýylgyrar ýaly,
A:gy aman saklaň garajalardan.

Ýatamda, turamda dileýän Hakdan:
Gora ak jereni şar-gara okdan.
Danalary halas ediň samsykdan,
Kesiň bikemaly, derejelerden.

Seret, hon-ha ýalan jort atýar çyna,
Bäs gelmek juda kyn, galpyň güýjüne.
Arlap duran arslan — janyň ujy-la,
Gorkýan, ýylan dilli ýaranjaňlardan.

Eý, Taňrym, görene göz bolupdyryn:
Gör, kim bilen ýüzbe-ýüz bolupdyryn —
Men bu ýalançyda bez bolupdyryn
Çem gelen göräldä eýerjeňlerden.

Ak garly gyş geldi, geçdi gök ýazym.
Şükür, boş gitmedi çeken azabym.
Erkek duşman bilen oňşaryn özüm,
Daş et, dost saýylýan çüpejelerden.

Portret

...Dik depede Asman, aşakda-da Ýer.

Arasynda bir perişde ýüzüp ýör.
Bir görseňem, derwüşlere goşulyp,
Uç-gyraksyz beýewanda gezip ýör.

Bolşy geň galdyrýar gören adamy,
Pygambermi ýa ýönekeý adammy?
Al-asmandan ine ýagşyzadamy —
Meger, boljak ahwalaty syzyp ýör.

Deminde ah, ädiminde hatar bar,
Gör, jahanda, näçe bela-beter bar.
Eýsem, ony nämäň yşky göterýär,
Nädip beýle jepalara dözüp ýör.

Gör, nämeler perwaz urýar başynda,
Kämilligiň nurun gördüm keşbinde.
Bir baksañam, söwer ýaryň yşkynda,
Däli-porhan bolup daglar gazyp ýör.

Bir görseň keramat, bir görseň sada,
Aňk boldum gözüme görünýär zada.
Bir seretsem, bu ganatly pyýada,
Magtymguly bolup goşgy ýazyp ýör.

Ýylmanmadyk beýitler

Kem-kemden daralyp barýar örüler...
Janyňy saklap dur derman-däriler.
Hakydaňa gelyär-allanireler —
Ýatlamaga zat bar, yza garasaň.

Ýaşamak her näçe bolsa-da gowy,
Garrylyk diýlen zat adama ýagy.
Baş ýaýkaýaň, uzadaňda aýagy,
Şokurt, şokurt edýän dyza garasaň.

Näçe ýokuş degse-de bu mertebä,
Ejizlemek bolmaz: erkek-erkeg-ä...

Soň bilemok.
Şükür, ýöne enteg-ä
Damarlar dartylýar gyza garasaň...

Tebigat biz bilen oýnaýar oýun.
Maňlaýy sypalan ýaş çaga deýin,
Ýene-de guwdurap başlaýar göwün,
Sowuk gys sowlansoň, ýaza garasaň.

Seýran edip ata-babaň ýurduna,
Çoýunyp otyrkaň ojar oduna.
Ömür!
Ömür!
Ömür düşýär ýadyňa,
Küle dönüp barýan köze garasaň.

Wagt hiç zady bir ýerinde durzanok.
Gynanjym bar, nalyşym ýok, nalam ýok.
Ýetmiş ýaşyň ýedi ýylça görnenok,
Durmuş atly şahandaza garasaň.

Arzuw

Adam pakyra — deňlik,
Aňy-düşünjä — çuňluk,
Ýalan aglana — ýumruk,
Çyn agalana — çöje ber.

Arzuw — entek ykbal däl,
Ekipjik iý, ekmän däl.
Doka hödür hökman däl,
Aşyň bolsa, aja ber.

Ellerime — hereket,
Ýüregime — kanagat,
Bu Zemine — bereket
Asmana-da — damja ber.

Sabyr bolmaz söýgüde,

Agram bolmaz öwgüde.
Garyndaşsyz ýigide,
Iň bolmanda ba:ja ber.

A:t berip ozal atla,
Zadam berilýär zatla.
Baýrak berseň gaýratla —
Birin — Ogultäje ber.

Syr açmak

Ak çägäni sary ýaga deňedim,
Beýwany ýaşyl бага deňedim.
Sebäbi, şeýleräk meniň senedim,
Şahyra aýratyn synçylyk gerek.

Çybykda äpet bir tudy görmeli,
Tüssäniň içinden ody görmeli.
Adamda iň gowy zady görmeli,
Munuň üçin bolsa inçelik gerek.

Gamaşyk howada Güni görmeli,
Tikenin içinde güli görmeli.
Kiçijik zady-da uly görmeli,
Kalbynda mydama nowçalyk gerek.

Doglupsyň birneme geňlenmek üçin,
Gor gerek işleriň oň bolmak üçin.
Gözli çeşme ýaly çuň bolmak üçin,
Ýanyp köýmek gerek, kynçylyk gerek.

Isle oňlaň, isleseňiz oňlamaň,
Ýöne şygrymyzy pallap diňlemäň.
Şerap süzülende, ony geňlemäň,
Bize-de kāmahal ynjalyk gerek.

Adam berlipdir bu dünýäň yşky,
Owadan gyzlardan doludyr goşgy...
Şahyr näme özgelerden kemmişmi —

Oňa-da birneme kemçilik gerek.

Sadalyk

Meniň sadalagym şundan ybarat:
Her bir diýlen zada ynanyp ýörün.
Bir ministr salanynda ymarat,
Özümiňki ýaly begenip ýörün.

Ýüzüme sylýaryn doganynda Aý,
Uzyn dilimde däl, kalbymda Hudaý.
Büdrämde golumdan tutsa bir gedaý,
Monça bolup, şoňa söýenip ýörün.

Gaýtargy tamam ýok öwenim üçin,
Deňdiriň ýa:t üçin, doganym üçin.
Bir bendäň göwnüne degenim üçin.
Soňra ýyllarboýy uýalyp ýörün.

Baý dældigim üçin çekemok arman,
Eý, eziz Alla jan, adyňa gurban!
Ýene, Ýene diýip hars urup ýörmän,
Berlenje döwlete guwanyp ýörün.

Başyna goýbermän arzuw-hyýaly,
Belent derejede pes tutup päli.
Geçen asyrlaryň adamy ýaly,
Ynsaba, rysgala daýanyp ýörün.

Şeýle ýörelgämden sowlan pilläm ýok,
Kim kelläň bar diýýär, kimem kelläň ýok.
Sagadyň dili dek ziňkildemäm ýok,
Wagtyndajyk ýatyp, oýanyp ýörün.

Menem adam, perişde däl, elbetde,
Mümkin... günädenem duramok çetde.
Türkmenistan atly täsin döwletde
Şükür hormatlanyp, aýalyp ýörün.

Perzent

7-nji dekabr, 1969 ýyl.

Dünýä geldiň...
Dünýäm giňedi gitdi.
Şowhunly şähre öwrüldi öýüm.
Bir adam ömrüniň orta çäginde
Daglaryň deňine galkyndy boýum.

Men uçup bardymmy seniň ýanyňa?
Ýa seniň ýanyňa bardymmy ýöräp?
Muny duýmandyryn. Bilýäriň ýöne —
Özüm çaga boldum ýüzüňe garap.

Melewşe maňlaýyň, garaluw gözleň,
Ak gundagyň, ak halatly enekäň...
Bagtymda bar eken bulary görmek,
Bolup bilmez mundan güýçli tenekar.

Seniň tebigatyň şeyleräk, türkmen —
Hamraksyň perzende gezek gelende.
Toýuň toýa meňzeş, ýasyňam ýasa,
Eý, ynsanperwerlik ýaşa, sen ýaşa!

Ýüregi ýaz ýaly açyk gelinler.
Sözleri duz ýaly bälçik gelinler.
Toý saçakly, toý tabakly gelinler.
Goltuklary ak bäbekli gelinler.

Naşyja gyzlaryň wasp ede-edes,
Eýýäm ejeň bilen bolýarlar guda.

Dünýe ýaly köpi gören eneler
Asyryň başynda gürrüň açýarlar.
Eýýäm kyrk ýaşyna ýeten kakanyň
Dünýä inen günün ýatlap geçýärler.

Ýagşy günde dogsaň — ýagşylygamyş.

Bir-birin makullap edýärler yrym.
Men goňşy otagda iňňä-iňňäni
Aýdym-saz dek diňleýärin, inerim!

Näçe ýyl garaşdym bu aýdyma-saza,
Näçe ýyl garaşdym beýle pursada.
Kemsinerdim, sen bolmasaň, ykbalym
Maňa dünýäň bar baýlygyn berse-de.

Sen geldiň — hümmeti artdy dulumyň,
Sen geldiň — kuwwaty artdy bilimiň.
Ýap-ýaňyja gelip töre geçeliň,
Näçe esse giňedikä içerim?

Gyş gününde bahar ýagşy şibirdäp,
Meýdan çygjaryp dur maňlaýyň kimin.
Belent myhman gelen äpet howly dek,
Ýuwunyp, ardynyp, beslendi Zemin.

Sahawatyň üçin sag bol, tebigat,
Bugly palawym dek nurana ýüzüň.
Çekilmäň, çekilmäň, eziz myhmanlar,
Ak palaw noş bolsun! Soň gök çay süzüň!

Geplemäň, gelinler, goňşy otagdan
Eşidilýän pöwh-pöwh, şakyr-şukury.
Bu gün-ä welin, öňem del zat däl,
Bu öýde konýakdyr şampan çakyry...

Içýäris — bir kişi öýli bolanda.
Içýäris — gelinler toýly bolanda.
Eger lotereýiň bir manat utsa,
Sebäpdir içmäge meýil bolanda,
Içmänem gör, dostduň ogly bolanda!

Içiň, dostlar, mürähet däl al şerap!
Goý, ýadaw beýniler bir dem ýeňlesin.
Ýöne meniň birje diýjek sözüm bar,
Hüşgär boluň: şerap sizi ýeňmesin.

Ogly bagly hem-de uzakdan uzak,
Ömür islediňiz gezek-gezek.
Ýagşy niýet — ýarym döwlet diýleni —
Ýaşasyn parasat siňen aýdymlar.
Bir ýagşy sözüňiz üçin mün gezek
Alkyslaýan sizi, eziz Adamlar!

Ar-namysa deglen ýaly görerdim,
Bu boş söz diýläýse, hatda degşilip,
Sebäp, Dünýäň özün saklap duran zat
Ýagşylykdyr,
ýagşylykdyr,
ýagşylyk!

Bagtly günleň ýene biri geldi-de,
Agzyňda akja diş göründi birden.
Türkmenler Diş goýun bagtly baýram dek
Bellänoklar eken ýöne bir ýerden.

Ine, seniň akja dişiň çykdy-da,
Üstünden seçildi pişmedir nogul.
Gözüň elek-çelek etme, bu saňa
Dişiň ötgür bolsun diýdigmiz, ogul!

Owradaryn otuz iki dişiňi!
Diýip, haýbat atan wagty duşmanyň.
Şonda hatyrasyn saklamaly bor,
Üstünden seçilen mele pişmäniň.

Otuz iki hanjar berdim men saňa,
Berdim saňa otuz iki ýaragy.
Şonça ýarag berilendir öýtme,
Oglum, diňe çeynemäge çöregi...

Il içinde dile düşen ärlere,
Diýýändirler: Kemsiz azy ýarypdyr.
Ähli zada dişi ötyär diýlenem
Bir düşünje aňymyza giripdir.

Ýöne meniň bar ýene-de bir pendim,
Ýadyňdan çykarma, eziz perzendim!
Diňe ýarmak üçin bir ýatan daşy,
Hergiz, hergiz, hergiz çarhlama dişi.

Seniň diş toýuňda eden sargydym
Şudur, unutmagyn, körpe bürgüdim.

Düýn ýalydy Dünýämize ineniň,
Indi haýran galyp bakýarsyň Dünýä!
Näme üçin, şygyrdaýar ýapraklar,
Näme üçin, guşlar uçýar-da, gonýa?

Müň öwşünli hala haýranlar galyp,
Täsin göllerini dyrnaçaklaýaň.
Şu gün bir oýunjak getirip bersem,
Ertir ol gerek däl, oňa bakmaýaň.

Tebigatda tebigydyr hemme zat,
Şeýde-şeýde, ulalmaly, ezizim.
Ir hem bolsa, saňa wesýet edeýin,
Sen geljegim, sen dowamym, sen yzym.

Ajaýypdyr seniň doglan topragyň,
Oň adyna Türkmenistan diýilýär.
Gadymy Jeýhundan çal Kaspä çenli —
Ortalykda ymgyr sähra ýaýylýar.

Beýniňe ornasyn şo sähraň ysy,
Ornaýşy dek ylla, ene süýdüniň.
Janyň-teniň bilen, bar durkuň bilen
Öz topragyň ogly bolgun diýdigim.

Giň sähpanyň gadym ýodalarynda
Babalaryň yzyn görmegi başar.
Maňlaýyň syrtynda ýeňsäň bardygyn
Duýman ýörmek bir mahluga ýaraşar.

Duzdan uly bolma, duza hormat goý,
Hatyrasyn sakla bir döwüm nanyň.
Naharyň üstüne myhman gelende.
Özüň aç welin, doýsun myhmanyň.

Men saňa göz berdim. Goşa gara göz.
Bu-da goşa ýaragyňdyr, ýaragyň,
Gara Seyitli göz barada söz açyp,
Diýipdir Göz — aýnasydyr ýüregiň.

Pikirlenýän, meger, şonuň üçindir:
Kä kişiniň gözi mydam dur güläp.
Ýöne şol gözlere siňe seretseň,
Käte bildiräýýär — galp olar, galp.

Aldanarsyň juda hüşgär bolmasaň,
Mydam ýanaşyp ýör çyn bilen ýalan.
Gündizdir gijäni saýgarşyň ýaly,
Saýgar olary-da, şu gözler bilen.

Görünse görünsin erkeklik ýaşy,
Emma gözleriňde görünmesin müýn.
Birem, hemmäh göwnün awlajak bolup,
Arrygyň gynama, bu zat juda kyn.

Saňa oýlanara kelle berdim men,
Berdim saňa şeýle äpet hazyna.
Milýon öýjük ýerleşýändir içinde,
Ol mydam pikirden bolsun hamyla.

Pikir et, gandymyň gülüni synlap,
Gonamçylyk görseň, pikir et, dur-da.
Ala garly dagy görüp pikirlen,
Oýlanara zat bar hemmeje ýerde.

Ýagyşdan soň älemgoşar çykanda,
Pikirlen, ak depäh üstünde dur-da.
Aýdym bilen saz diňläňde pikirlen,
Oýlanara zat bar hemmeje ýerde.

Daňdanlar oýanyp süýji ukudan,
Ele kagyz, galam alsaň, eger-de.
Ilki eýwanyňa çyk-da, pikirlen,
Oýlanara zat bar hemmeje ýerde.

Odun çöpläp ot ýakyp gör, pikirlen,
Oýlan tüweleýe gaplansa takyr.
Bu täsin tebigat doludyr syrdan,
Diýmek, sen pikir et, pikir et, pikir.

Ezizim, men saňa bir ýürek berdim,
Sahawatly bolsun, ýüregiň oglum.
Gyýçak-gyýçak gaýalara dyrmaşsaň,
Hernä bitin bolsun, çöregiň, oglum.

Iki sany aýak berdim men saňa,
Ot çyksyn şol aýaklaryň astynda.
Ýöne welin, bilgin basjak ýeriňi
Basmawer basmasyz zadyň üstünden.

Aýagyň ýer tutsun baran ýeriňde,
Aýagyň üstünde mäkäm dur, mäkäm.
Göwnüň kiçi bolsun,
Ýüregiň uly,
Özgäni oýarma, özüň turmakaň.

Ajaýypdyr döwür, gözeldir durmuş.
Bahar güllerine göwnüň açylsyn.
Şahandaz bol şahyrana jahanda,
Toý tut, toýlaryňda şerap içilsin.

Men saňa dil berdim, ajaýyp bir dil.
Şol dilde eneler kakypdyr läle.
Ata-babaň aýdym aýdyp şo diller,
Ant içip, ar üçin çykypdyr ýola.

Şo dil bilen hüwdülendiň, üwreldiň,
Ony kalbyň kimin arassa sakla.

Şo dil bilen alkyş oka, gargyş et,
Şo dil bilen söwer ýary gujakla.

E-j-e diýip, birenaýy dillendiň,
Şeýle şirin bolsun zybanyň, oglum.
Döwür ajaýypdyr.
Has ajap bolsun,
Goý, seniň ýaşajak zamanyň oglum!

1969 ýyl.